

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

(بازنگری شده)

مقطع کارشناسی پیوسته

مهندسی شهرسازی

کارگروه ویژه: معماری - شهرسازی

مصوبه هشتصد و نهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۱/۸/۷

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

(بازنگری شده)

مقطع کارشناسی پیوسته

مهندسی شهرسازی

گازگروه ویژه: معماری - شهرسازی

مصوبه هیئت‌مدت و نهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزشی عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورخ ۹۶/۸/۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

برنامه درسی بازنگاری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی

تاریخ: ویژه معماری - شهرسازی

تاریخ:

رشته: مهندسی شهرسازی

تاریخ:

مقطع: کارشناسی پرستاره

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هشتصد و نهمین جلسه مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۲۷ برنامه درسی بازنگاری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱: برنامه درسی بازنگاری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی از طرح تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجراست:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند

ماده ۲: این برنامه بازنگاری شده از تاریخ ۱۳۸۹/۰۹/۲۷ جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی محسوب می شود و پنجمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۲۷ شد و برای دانشگاههایی که از این تاریخ به بعد وارد کشور می شوند، لازم الاجراست.

ماده ۳: برنامه درسی بازنگاری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی در همه اسناد، مشخصات کلی، جدول دروس و سرفصل دروس برای اعزام به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اصلاح می شود.

رای صادره هشتصد و نهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ ۱۳۸۹/۰۹/۲۷ بودجه مصوب برنامه درسی بازنگاری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی

این برنامه درسی بازنگاری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی که از طرف دانشگاه عالی تهران، علم و صنعت مؤسسه عالی هنر و معماری و مؤسسه دانش پژوهان پیشنهاد شده بود، با تصویب آراء به تصویب رسید.
این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراست و پس از آن نیازمند بازنگاری است.

مسئول دفتر: حسین نظری حشری
رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی: سعید حبیبی
رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی: سعید حبیبی
رئیس شورای برنامه ریزی آموزش عالی: سعید حبیبی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی

کارگروه ویژه: معماری- شهرسازی

گرایش:

رشته: مهندسی شهرسازی

کد رشته:

مقطع: کارشناسی پیوسته

شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی، در هشتصد و نهمین جلسه مورخ ۹۱/۸/۷، برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱: برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجراء است:

الف) دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب) مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تأسیس می‌شوند و تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی هستند.

ماده ۲: این برنامه بازنگری شده از تاریخ ۹۱/۸/۷ جایگزین برنامه درسی مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی مصوب پانصد و سی و پنجمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۸۳/۱۱/۳ شد و برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند، لازم‌الاجراء است.

ماده ۳: برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی در سه فصل: مشخصات کلی، جداول دروس و سرفصل دروس برای اجراء به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی ابلاغ می‌شود.

رأی صادره هشتصد و نهمین جلسه شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مورخ ۹۱/۸/۷ درخصوص برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی:

۱. برنامه درسی بازنگری شده مقطع کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی که از طرف دانشگاه های تهران، علم و صنعت، مؤسسه کمال‌الملک و مؤسسه دانش پژوهان پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲. این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجراء است و پس از آن نیازمند بازنگری است.

حسین نادری منشی
رئیس شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

سعید قدیمی
دبیر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول: مستحکات کلی شامل مفاهیم، اصول و زمینه‌ها.....
۲	۱-۱- آموزش شهرسازی در کشور و الزامات آن.....
۳	۱-۱-۱- اهداف، راهبردها و شاخص های وزارت علوم و فن آوری در برنامه بازنگری.....
۵	۲-۱- معرفی برنامه آموزش مهندسی شهرسازی.....
۵	۱-۲-۱- تاریخچه.....
۵	۲-۲-۱- مشخصات.....
۵	۳-۲-۱- ضرورت و اهمیت دوره کارشناسی مهندسی شهرسازی.....
۶	۴-۲-۱- نقش و توانایی فارغ التحصیلان.....
۶	۵-۲-۱- طول دوره و شکل نظام.....
۷	۶-۲-۱- معیار و نوع واحدها.....
۷	۳-۱- تشریح برنامه موجود.....
۷	۴-۱- دلایل بازنگری برنامه موجود آموزش مهندسی شهرسازی.....
۸	۱-۳-۱- همگامی شدن دخالت در امور شهری.....
۹	۲-۴-۱- تعامل با اهل حرفه و مسئولان دستگاه های اجرایی مرتبط با شهرسازی.....
۹	۵-۱- سنجش نقاط قوت و ضعف.....
۹	۵-۱-۱- نقاط قوت.....
۱۰	۵-۱-۲- نقاط ضعف.....
۱۱	فصل دوم: حداقل درسی شامل هئایین دروس و سامانه اجرا.....
۱۲	۱-۲- بیان نظری، برنامه پیشنهادی.....
۱۲	۱-۱-۲- اصول.....
۱۳	۲-۱-۲- مأموریت، اهداف راهبردی و سیاست ها.....
۱۵	۳-۱-۲- روش ها.....
۱۷	۲-۲- موارد افتراق بین برنامه جدید با برنامه قدیم.....
۱۸	۳-۲- ویژگی های برنامه پیشنهادی.....
۱۸	۱-۳-۲- توزیع دروس در ترم های تحصیلی.....
۱۹	۲-۲- فهرست دروس برنامه جدید.....
۲۴	فصل سوم: شرح محتوا و سرفصل دروس.....
۲۵	۱-۳- محتوا و سرفصل دروس پایه.....
۶۰	۲-۳- محتوا و سرفصل دروس تخصصی.....
۱۱۵	۳-۳- محتوا و سرفصل دروس اختیاری.....

پیش‌گفتار

تحولات جمعیتی و شهرنشینی کشور در ۵ دهه گذشته، به ویژه از دهه ۱۳۶۰ به بعد، شرایط سازندگی کشور را به گونه‌ای رقم زد که بازنگری جدی در محتوای نظام و دوره‌های آموزشی شهرسازی به امری اجتناب‌ناپذیر بدل شد. در این راستا سی سال بعد از تدوین برنامه‌های آموزشی ناشی از جریان انقلاب فرهنگی، یعنی در سال ۱۳۹۰، معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ضمن هماهنگی با شورای عالی انقلاب فرهنگی، نوسازی و بهنگام‌سازی برنامه آموزش عالی شهرسازی را، با استفاده از قابلیت اکثر دانشگاه‌های دست‌اندرکار، از سه مسیر پی‌گرفت. در مسیر اول طی قراردادهایی که با برخی از دانشگاه‌های کشور، از جمله دانشگاه‌های علم و صنعت ایران، تهران، هنر تهران، هنر اصفهان، شهید بهشتی و تربیت مدرس منعقد گردید، تدوین مجدد سر فصل‌ها و منابع درسی کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترای تعدادی از رشته‌های هنر، معماری و شهرسازی در دستور کار قرار گرفت. پیرو قرارداد یادشده، ستاد برنامه‌ریزی درسی در سطح دانشکده‌ها و دانشگاه‌ها، و کمیته‌های کاری در گروه‌های مربوط تشکیل شده و افرادی نیز مستقلاً مسئولیت جمع‌بندی و آماده‌سازی برنامه رشته‌ها را به عهده گرفته‌اند.

در مسیری دیگر به منظور مدیریت بر جریان بازنگری، با حکم معاونت آموزشی وزارتخانه کمیته تخصصی شهرسازی شورای برنامه‌ریزی با نمایندگانی از ۵ دانشگاه شکل گرفت. اصلی‌ترین وظیفه این شورا مدیریت بر سامانه بازنگری و نظارت و کنترل کارگروه‌های طرف قرارداد در نظر گرفته شد. گروه‌های آموزشی شهرسازی دانشگاه‌های مختلف نیز بر حسب وضعیت هر دانشگاه مسئولیت موردی بازنگری یک یا هر هفت رشته (حوزه) شامل: کارشناسی مهندسی شهرسازی، کارشناسی ناپیوسته مهندسی شهرسازی، کارشناسی ارشد طراحی شهری، کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی منطقه‌ای، کارشناسی ارشد مدیریت شهری و دکترای شهرسازی را به عهده گرفتند.

در مسیر یا جایگاه سوم به موازات انجام فعالیت‌های کمیته تخصصی شهرسازی، شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی به مثابه زیر مجموعه‌ای از شورای عالی انقلاب فرهنگی (با اختیار ویژه از این شورا) نیز تشکیل شد. لذا کمیته تخصصی شهرسازی فعالیت‌های خویش در زمینه بازنگری برنامه درسی را در چارچوب سیاست‌های شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی متضمن اعمال رویکرد اسلامی در برنامه‌های کارشناسی مهندسی شهرسازی، کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، طراحی شهری و دکترای شهرسازی تحکیم نمود. موضوعات مختلفی مورد بحث قرار گرفت که به اتخاذ رویکردهای متنوع ختم شد. یکی از نتایج آن توجه نمودن به رویکردهای برنامه‌ریزی راهبردی برای تحول کل رشته و اضافه نمودن شاخه‌ها و تخصص‌های ویژه (با تأکید بر همگرایی رشته‌ها) بر فعالیت‌های یادشده بود. بر این اساس مقرر شد کمیته‌ها و کارگروه تخصصی در ۳-۴ مرحله دروس هریک از دوره‌های مذکور را مورد بازنگری قرار داده و برای رشته‌های جدید دروس جدید را تعریف نمایند. همچنین بنا شد تا هر یک از دانشگاه‌ها پیشنهادات اصلاحی خود را چه در طی مرحله انجام قرارداد با دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و چه خارج از آن به کمیته‌های تخصصی شورای تحول ارائه دهند. فرض بر این قرار گرفت که جهت‌گیری کلی برنامه‌های آموزشی دانشگاه‌های کشور بسوی همگونی و یکپارچگی میل نمایند. بعلاوه مقرر شد، قابلیت‌ها و شایستگی‌های خاص مراکز آموزشی و پژوهشی مختلف که از طریق تنوع و تکثر عناوین و محتوای دروس اختیاری اعمال می‌شود، محترم شمرده و تقویت شوند.

در کلیات، برای تمامی رشته‌های حوزه شهرسازی اعضای کمیته‌ی تخصصی شامل: آقایان دکتر علی ففاری از دانشگاه شهید بهشتی، دکتر حمید ماجدی از دانشگاه آزاد اسلامی، دکتر محمد مهدی عزیزی از دانشگاه تهران، دکتر اسماعیل شیعه از دانشگاه علم و صنعت ایران و دکتر ناصر براتی از دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره) یا سرپرستی آقای دکتر مصطفی بهزادفر به بررسی برنامه‌های پیشنهادی پرداختند. برای هر رشته نیز کارگروه‌های ویژه‌ای تشکیل شده‌است تا بطور خاص به نقد و بررسی جزئیات شرح محتوی بپردازند. کارگروه ویژه رشته کارشناسی مهندسی شهرسازی متشکل از خانم‌ها دکتر بهناز امین زاده گوهرریزی از دانشگاه تهران، دکتر پروین پرتوی و آقای دکتر غلامرضا حقیقت‌نالیی از دانشگاه هنر تهران؛ آقایان دکتر فریدون قریب و دکتر محمد مهدی عزیزی از دانشگاه تهران، با هماهنگی آقای دکتر مصطفی بهزادفر تشکیل و به بررسی جزئیات پیشنهادات و نهایی نمودن کار اقدام نمود. نوشتار حاضر ارائه دهنده‌ی نتایج حاصل از بازنگری رشته مهندسی شهرسازی در مقطع کارشناسی طی چهار مرحله می‌باشد که با مدیریت کمیته تخصصی شهرسازی و کارگروه معماری و شهرسازی شورای تحول و ارتقاء علوم انسانی شورای انقلاب فرهنگی آماده‌سازی شده‌است. برنامه‌های آماده‌سازی شده پیش‌رو پس از نقد و بررسی جمعی مکرر، در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۴/۲۴ شورای برنامه ریزی آموزش عالی به تصویب نهایی رسیده‌است.

در اینجا لازم می‌دانم از زحمات بی‌شائبه، برخی از دست‌اندرکاران جریان تحول یاد نمایم. آقای دکتر مصطفی بهزادفر، استاد دانشگاه علم و صنعت ایران با ابتکارات ویژه خود زحمات زیادی در بازتعریف و بازنگری و نوپردازی عناوین و محتوای دروس متقبل شده‌اند، که جای تقدیر و سپاس دارد. در چارچوب مدیریت ستادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ جناب آقای دکتر سعید قدیمی، مدیر کل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی و جناب آقای دکتر علی پاران، سرپرست گروه هنر شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی زحمات بی‌شائبه و گرانقدری را متقبل شدند که جای بسی سپاس دارد. و رای این همکاری، تلاش بی‌وقفه، نقادانه و متعهدانه اعضای محترم شورای برنامه‌ریزی آموزش عالی مستوجب قدردانی ویژه‌ای است. چراکه بدون تعهد، ریزی‌بینی و تلاش این عزیزان، نتیجه مطلوب حاصل نمی‌گردید. برنامه پیش رو از آغاز سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ قابل اجرا می‌باشد. انتظار می‌رود در حین اجراء نیز کاستی‌های برنامه شناسایی شده و برطرف شوند.

معاون آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر حسین نادری‌منش

تهران، تیر ماه ۱۳۹۲

فصل اول:

مشخصات کلی شامل مفاهیم

اصول و زمینه‌ها

۱-۱- آموزش شهرسازی در کشور و الزامات آن

از آغاز شهرسازی عامی و برنامه ریزی برای کنترل، هدایت و توسعه شهرها در جهان که متعاقب انتشار کتاب پاتریک گدنس به نام "تطور شهرها" مطرح شد، اینک حدود یک قرن می گذرد. علاوه برنامه ریزی شهری شهرها در کشور ما - از اولین طرح های جامع و توسعه شهر - از چهل سالگی عبور می کنند. در چهل سال گذشته موضوع انتقال دانش و هنر شهرسازی به دانشجویان فرایند پر تضادی را طی نموده است. اگر دوره کارشناسی را مهمترین و بنیانی ترین سطح برای پی ریزی هرگونه دانش آکادمیک بدانیم، آموزش و پژوهش شهرسازی به دانشجویان کارشناسی به مثابه جزئی از فرایند انتقال میراث علمی / تجربی، هنری، فرهنگی و اثربخش نمودن عمل آگاهانه و گسترده در انتظام بخشی به محیط مستوع از سال ۱۳۷۸ در دانشگاه های ایران عملی شده است. به سراجت باید گفت، اگر چه تا دهه هشتاد تربیت دانشجویان شهرسازی در سطح کارشناسی ارشد در چند دانشگاه بزرگ کشور و تربیت دانشجویان شهرسازی در دوره دکتری در دانشگاه تهران صورت می گرفت، اما به دلیل کمیت فیلل فارغ التحصیلان نسبت به وسعت و ابعاد تحولات مسائل شهری و منطقه ای اثر کافی نداشته و نسمیات فارغ التحصیلان سایر رشته ها از جمله معماران در مسائل شهری و منطقه ای غالب بود. گسترده گی حضور فارغ التحصیلان دوره کارشناسی از سال های آغازین دهه هشتاد و راه یابی آنان به سطوح کارشناسی ارشد و دکتری از یک سو و دخالت این جمعیت روزافزون در دستگاه های اجرایی و دفاتر تهیه کننده طرح های شهرسازی و جامعه مهندسان ایران تا کنون چنان بوده است که از یک سو دانشگاه های شهرسازی ایران را مجبور به بازنگری کیفی و همه جانبه دوره و تبدیل رشته کارشناسی شهرسازی به مهندسی شهرسازی در این دوره کرده و از سوی دیگر تشکیل نهادها و انجمن های حرفه ای شهرساز را گسترده تر ساخته است. اینک هیچ دستگاه اجرایی نیست که خالی از وجود این فارغ التحصیلان باشد. آن ها در تمام سطوح دستگاه های مرتبط با شهر از شهرهای کوچک گرفته تا کلانشهر تهران، از شهرداری ها گرفته تا عالی ترین مناسب توسعه کلانشهر ها حضور دارند. به ویژه از آن نظر که دهه هشتاد را در شهرهای ایران باید دهه رسانه ای شدن امور شهری نامید، جایگاه و نقش شهرساز بیش از پیش مورد تاکید قرار می گیرد.

با عنایت به فلسفه وجودی شهرسازی و نظم بخشیدن به بستر کالبدی زندگی اجتماعی، به گونه ای که اهداف و ارزش های انسانی، عیان نمودن زیبایی ها و ارتقاء کارایی و رفاه انسانی تحقق یابد، توجه به تربیت و آموزش دانشجویان دوره کارشناسی به گونه ای که در حین کسب گسترده در کشور از کیفیت قابل قبولی برخوردار باشند و از تخصص و تبحر لازم بهره مند باشند، وظایف ای جدی، لازم و قطعی است و هرگونه کژی و کاهلی نسبت به آن می تواند مستقیماً بر زندگی اجتماعی و فردی جامعه بازتاب یابد.

در مرحله کنونی از تحول و دگرگونی های فضایی شهرها و مناطق کشور، که عوامل بیرونی و درونی فراوانی بر آن مؤثرند، از جمله همگانی شدن آگاهی نسبت به شهر، بسط شهروندی و حق دخالت مردم در امور

شهر، برون‌رفت انحصار آگاهی شهرسازی از دست نخبگان و حتی حضور عوام‌گرایی در حل مسائل شهری مرحله جدیدی در آموزش شهرسازی شکل می‌گیرد و آن تربیت و آموزش شهرساز مسئول، متخصص، متبحر، متعهد و پاسخگو است. بنابراین اگر در آغاز تشکیل دوره، جهات کمی و حضور تحصیل‌کردگان در عرصه کار و فعالیت می‌توانست برجسته باشد، امروز تربیت کیفی و ارزشمدارانه، بومی‌گرایانه و توانمندی علمی و عملی در عرصه جهانی و داخلی از اولویت برخوردار است.

با عطف توجه به مرحله ارتقاء کیفی آموزش شهرسازی، بخش معاونت آموزش وزارت علوم و فن‌آوری هم، در دیماه ۱۳۹۰ با صدور ابلاغیه‌ای، چارچوب قانونی، اداری و رویه‌ای بازنگری کلیه رشته‌های دانشگاهی را در دستور کار قرار داده و سیاست‌های کلان و چشم‌انداز اولیه برای ارتقاء کیفی آموزش را ارائه می‌دهد.

۱-۱-۱- اهداف، راهبردها و شاخص‌های وزارت علوم و فن‌آوری در برنامه بازنگری

در اردیبهشت ۱۳۹۰ گزارشی به نام "مجموعه‌ای برای تحول" در حوزه برنامه‌ریزی آموزشی از طرف معاونت آموزشی و دفتر پشتیبانی و حمایت آموزش عالی ارائه شد. در این گزارش ضمن تاکید بر فرایند دوره‌ای و مستمر بازنگری که امری اصولی به شمار می‌آید، دلیل اعمال بازنگری در شرایط حاد کنونی را ارتقاء بیش از پیش جایگاه علمی کشور از طریق ایجاد تحول و نوآوری در تدوین و اجرای برنامه‌های درسی و به منظور نهادینه کردن روش‌های مناسب حفظ و بهبود کیفیت و قابلیت رقابت در سطح جهانی برحسب شاخص‌های یاد شده می‌داند (مجموعه، ۱۳۹۰: ۴۳). به ویژه در شرایط حاکمیت عقل‌ابزاری و روش‌های بی‌اعتنا به ارزش‌های انسانی حوزه‌های هنر و علوم انسانی از جمله معماری و شهرسازی باید بتوانند با تنظیم نقشه تحول گام‌های استواری در رقابت در صحنه جهانی برداشته و سهم خود را اداء کند (مجموعه ۱۳۹۰: ۴۶). به ویژه آن که در قانون برنامه پنجم توسعه تحت عنوان تحول و ارتقاء علوم انسانی بند الف ماده ۱۵ بر ضرورت بازنگری متون، محتوا و برنامه آموزشی و درسی دانشگاهی مبتنی برآموزه‌ها و ارزش‌های دینی و هویت اسلامی - ایرانی و انقلابی و تقویت دوره‌های تحصیلات تکمیلی تاکید دارد. (مجموعه ۱۳۹۰: ۷۰) در این راستا شاخص‌های زیر تنظیم گردید:

برنامه آموزش رشته مهندسی شهرسازی در دوره کارشناسی در راستای سیاست‌های اصلی حوزه آموزش نظام آموزش عالی کشور قرار می‌گیرد. لذا این اهداف، سیاست‌ها و شاخص‌های اصلی تحول کیفی برنامه‌ها ناظر بر برنامه بازنگری بوده و برنامه از آن تبعیت می‌کند. در جدول زیر به انطباق این معیارها در شهرسازی می‌پردازیم.

جدول شماره ۱ - معیارها، شاخص ها و سنجه ها

معیارهای مهم بازنگری	شاخص ها	سنجیه ها
غناي علمی - نوآورانه	به روز بودن	آگاهی از آخرین مقالات، تحقیقات و دانش روز
	بزهش محوری	میزان بهره گیری دانشجویان از متودولوژی در تحقیقاتشان
	مهارت در تفکر انتقادی	میزان فرصت به تفکر انتقادی دانشجویان
	مهارت در تفکر خلاق	میزان فرصت به تفکر خلاقانه و نوآوری دانشجویان
	مهارت در ارزیابی ها	میزان مهارت دانشجو در ارزیابی خود و موضوع کار
	چلنج نگری	انتقال بینش چلنج نگری در کنار تعهد هم گرایی
بومی سازی	قیاس سنجی	درک دانشجو از مسائل و نیازهای جامعه خود و سنجش آن ها
	کارآمدی عملی	میزان مهارت دانشجو در شناخت واقعات پیرامون
	آمایش سرزمین	مطلع ای شدن
	جامعه گرایی - محلی گرایی	تفویض حس تعلق و میزان باسنگویی ماحرقه به نیازهای جامعه
ارزش مداری	ارزش مداری	میزان شناخت فرهنگ و تمدن ایران
	رویکرد انتقادی - تحلیلی	میزان مهارت دانشجو در به چالش کشاندن شهرسازی جهان
	اخلاق گرایی	شماخت در بیان حقایق، مردم دوستی و مشق به فرهنگ و میهن نوع دوستی نسبت به همه احاد جامعه اعم از کودکان، جوانان، زنان و سالمندان

اجرای سیاستها و تحقق شاخص های مورد نظر حوزه آموزش وزارتخانه که می تواند در راستای تحولات کیفی آموزش شهرسازی در مواجهه با دگرگونی های مرحله تاریخی تحول مسائل شهری و تربیت کادر دانش آموختگان پاسخگو قرار گیرد مستلزم تحلیل روشنی از برنامه موجود و ضعف های آن بر حسب این سیاستها و شاخص ها است. لذا در ادامه به بررسی وضع موجود می پردازیم.

۱-۲- معرفی برنامه آموزش مهندسی شهرسازی

۱-۲-۱- تاریخچه

دوره کارشناسی مهندسی شهرسازی در سال ۱۳۷۸ تحت نام دوره کارشناسی شهرسازی راهاندازی شد. پس از یک دوره پذیرش و فارغ‌التحصیلی و ارزیابی نتایج آن، برنامه در سال ۱۳۸۴ و سپس در سال ۱۳۸۹ مورد بازنگری قرار گرفت. به عبارت روشن‌تر برنامه شهرسازی در دوره کارشناسی تا کنون دو بار مورد بازنگری قرار گرفته است.

بنابراین در این بازنگری که حدود یک سال بعد از بازنگری سال ۱۳۸۹ صورت پذیرفت، بیش از هر چیز هدف ما تطبیق این دوره با سایر دوره‌های در دست بازنگری، اعمال چارچوب‌ها و شاخص‌هایی است که در گزارش چشم‌انداز آموزش عالی مصوب دیماه ۱۳۹۰ ارائه شده و سایر الزاماتی است که به آنها خواهیم پرداخت.

۱-۲-۲- مشخصات

مطابق سند گزارش بازنگری رشته مهندسی شهرسازی دوره کارشناسی شهرسازی - سال ۱۳۸۹ - هدف از اجرای دوره موارد زیر بوده است :

- گسترش دانش و مهارت شهرسازی به منظور تربیت نیروی انسانی آگاه و کارا که بتواند در خدمت رشد و تحول همه جانبه کشور قرار گرفته و نظارت بر اعمال توسعه پایدار شهری در طرح‌های مصوب را بر عهده‌گیرد.
- تربیت کارشناسانی که بتوانند ارتباطی مناسب بین برنامه‌های اجتماعی - اقتصادی و توسعه‌ای در اجرای طرح‌های شهری را برقرار کنند و بر اجرای طرح‌ها و برنامه‌های توسعه نظارت نمایند.
- زمینه‌های علمی و فنی دوره‌های تخصصی شهرسازی را فراهم کرده و کارشناسی ارشد رشته‌های شهرسازی (برنامه‌ریزی شهری، طراحی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و مدیریت شهری) را به سوی حرفه‌ای‌تر شدن سوق دهد.

۱-۲-۳- ضرورت و اهمیت دوره کارشناسی مهندسی شهرسازی

رشد شهرها و شهرگرایی در سده اخیر، روز به روز به مسائل شهری ابعاد جدیدتری بخشیده است. امروزه مراقبت و هدایت توسعه شهری و ساماندهی مناطق پیرامون شهرها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار شده است. طی دهه‌های ۱۳۸۵-۱۳۳۵ تعداد شهرهای ایران حدود چهار برابر شده و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۱۴۰۰ شمسی این تعداد باز هم دو برابر گردد. تداوم این روند در آینده، مراقبت و هدایت توسعه‌های شهری را در دستور کار قرار داده و بر تربیت نیروی انسانی آگاه و کارا در سطوح مختلف شهرسازی تاکید می‌کند.

با توجه به این واقعیات، حرفه شهرسازی در مقطع کارشناسی به عنوان تخصصی میان رشته‌ای با تمام زمینه‌های علمی پایه‌ی اصلی شهرسازی در تحصیلات دانشگاهی معنی می‌یابد. در این مقطع، تقویت مهارت‌های فنی و کاربردی و همچنین آماده‌سازی زمینه برای دوره تخصصی کارشناسی ارشد شهرسازی و تربیت نیروی انسانی کارا در سطوح مختلف اجرایی کشور در دستور کار قرار می‌گیرد. آموزش در دوره کارشناسی مهندسی شهرسازی، زمینه‌ای مناسب برای هدایت توسعه و حفاظت و بهره‌وری از منابع موجود و بالقوه محیطی در نقاط شهری را فراهم می‌آورد. این دوره ضمن تحول و ارتقاء کیفی آموزش تخصصی دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته شهرسازی، دگرگونی کیفی در آموزش دوره‌های دکتری شهرسازی را نیز فراهم کرده و مایه توسعه فنی و علمی شهرسازی در جهت همگامی با رشد و تحول کشور خواهد گردید.

۱-۲-۴- نقش و توانایی فارغ التحصیلان

شهرسازی در عین تخصصی بودن، دارای خصلت میان رشته‌ای بوده و با زمینه‌های گوناگون در سطوح روستایی، شهری و منطقه‌ای از یکسو، و سطوح فنی و انسانی و محیطی از دیگر سو، در ارتباط است. کارشناسان شهری می‌توانند در فرآیند ساماندهی و بهبود فضای زیستی و محیط‌های زندگی نقش مؤثر داشته و یا ارائه طرح‌های مختلف در برنامه‌ریزی، تهیه و اجرای طرح فضاها مشارکت نمایند. این کارشناسان به نسبت آموخته‌های خود قادر به تهیه طرح و برنامه در سطوحی (طرح‌های شهری و روستایی) بوده و عملاً در فرآیند شهرسازی نقش و وظیفه حرفه‌ای خویش را ایفاء می‌نمایند.

کارشناسان مهندسی شهرسازی با توجه به آموخته‌های خود می‌توانند در نهادهای مختلف شهرسازی کشور مانند: دفاتر شهرسازی و فنی شهرداری‌ها، دفاتر فنی وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی و سازمانهای مسکن و شهرسازی استان‌ها، کارشناس دادگستری، دفاتر فنی جهاد کشاورزی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، دفاتر مهندسين مشاور شهرسازی و سایر نهادهای مرتبط با آن برای اجرای طرح‌های شهری کشور به کار پردازند.

۱-۲-۵- طول دوره و شکل نظام

طول دوره و شکل نظام براساس آئین‌نامه آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

۱-۲-۶- تعداد و نوع واحدها

تعداد واحدهایی که در این دوره ارائه می شوند، ۱۴۰ واحد به شرح زیر می باشد:

۱. دروس عمومی	۲۲ واحد
۲. دروس پایه	۳۷ واحد
۳. دروس تخصصی	۶۳ واحد
۴. دروس اختیاری	۱۸ واحد

جمعاً ۱۴۰ واحد

۱-۲-۳- تشریح برنامه موجود

برنامه رشته مهندسی شهرسازی در دوره کارشناسی، برنامه‌ای عمومی است و نه تخصصی. این برنامه از یک بدنه اصلی و سه شاخه جانبی تشکیل می‌گردد که در خدمت بدنه اصلی قرار می‌گیرند:

مباحث بدنه اصلی رشته: شامل دروس: مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی، مبانی و روش‌های طراحی شهری، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، منظرسازی، برنامه‌ریزی حمل‌ونقل درون شهری، طراحی حمل و نقل درون شهری، برنامه‌ریزی مسکن، تاسیسات و تجهیزات شهری، بافت‌های فرسوده و تاریخی و اجرای آن‌ها در ۵ طرح شهرسازی و پروژه نهایی

مباحث شاخه‌های پشتیبان شامل سه شاخه: (۱) شاخه نظریه‌های توضیحی شامل دروس: درآمدی بر شهرشناسی، جغرافیای شهری، جامعه‌شناسی شهری، اقتصاد شهری، تاریخ شهر و شهرسازی در جهان، تاریخ شهر و شهرسازی در ایران، درک و بیان محیط شهری، آکولوژی شهری، (۲) شاخه مهارت‌های روش‌شناختی کمی و عددی شامل: ریاضی ۱، ریاضی ۲، معادلات دیفرانسیل، آمار در شهرسازی، الگوسازی، روش تحقیق در شهرسازی، (۳) شاخه مهارت‌های بیان تصویری و نقشه‌برداری شامل: هندسه احجام و پرسپکتیو، بیان معماری ۱، بیان معماری ۲، مبانی طراحی ۱، مبانی طراحی ۲، سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، کاربرد نقشه‌برداری در شهرسازی.

۱-۴- دلایل بازنگری برنامه موجود آموزش مهندسی شهرسازی

شاید با توجه به بازنگری رشته مهندسی شهرسازی در مقطع کارشناسی در شهریور ۱۳۸۹ و تصویب آن توسط مقامات ذیصلاح در دانشگاه تهران - که نسبت به برنامه بازنگری سال ۱۳۸۴ - گامی به جلو محسوب

می‌شود، و از عمر این بازنگری کمتر از یکسال نمی‌گذارد، نیاز چندانی به بازنگری دوره وجود ندارد اما به دو دلیل بازنگری برنامه دوره کارشناسی رشته مهندسی شهرسازی می‌تواند به ارتقا کیفی برنامه منجر شود:

۱-۴-۱- همگانی شدن دخالت در امور شهری

رشته شهرسازی در شرایط کنونی در عرصه شهری با روندها، مسائل و چالش‌هایی رو به گسترش رو به رو شده‌است از جمله: تحولات و نوسانات پراکنش و خیز در رشد جمعیت مناطق شهری و روستایی، دگرگونی‌های جدی در توسعه شهری و حفاظت و کنترل بیشتر زمین، دگرگونی‌های عمیق تکنولوژیک در ساخت و ساز و حمل و نقل و تأثیری که بر زندگی اجتماعی و فردی گذاشته، دگرگونی‌های عمیق ساختار مدیریت حوزه مسکن و شهرسازی و راه و انتقال وزارت مسکن و شهرسازی از ذیل امور اجتماعی و تلفیق آن با وزارت راه ذیل امور زیربنایی و اقتصادی که بر رویکرد استراتژیک آن تأثیری جدی خواهد داشت، موضوع رویکردهای اخیر جهانی و ملی در امر تولید مسکن برای اقشار کم درآمد و جاهایی جمعیتی، و مانند آن، اگرچه روندهایی است که سابقاً است در جریان است اما طی دهه گذشته موضوعی رخ داده است که بر امر آموزش و تربیت کادر متخصصی اثری جدی دارد. این امر را همگانی شدن فرهنگ دخالت در امور شهری می‌نامیم.

با شکل‌گیری شورای شهرها و شورایی‌های محلات، برگزاری انتخابات شوراها و رسانای شدن مسائل شهری، انحصار بحث پیرامون شهر و مسائل شهری در ایران از دست مسئولین و نخبگان مسائل شهر و شهرسازی به در آمده و مسئولان را وادار به پاسخگویی به مردم نموده است. این امر شهرساز را بیش از پیش مجبور به رعایت نیازها، هنجارها، و ارزش‌های بومی نموده و او را مجبور می‌کند حرفه خود را در تعامل با مردم خود، فرهنگ جامعه، ارزش‌های خودی ادامه دهد، خود را به روز کند و در پی حل مسائل موجود کشور خود - و نه خیالی و مرتبط با جویع غربی باشد.

لذا در پی همگانی شدن فرهنگ دخالت در امور شهری اعتقاد ما نیز آن است که تربیت شهرساز پاسخگو که بتواند به نیازهای جامعه خود پاسخ دهد، به ارزش‌ها و فرهنگ جامعه خود توجه داشته باشد و در این راستا به روز باشد اولویتی است که در بازنگری فعلی می‌باید مورد تأکید بسیار بیشتری قرار گیرد.

به نظر می‌رسد رویکردهای نوین معاونت آموزشی وزارت علوم و فناوری به دوره‌های آموزشی پاسخی عام به چنین تحولی است و شهرسازی بیش از سایر علوم و هنرها مخاطب این رویکرد و سیاست‌های آن است. توجه به همگانی شدن فرهنگ شهری نه فقط دارای بعد رسانه‌ای و مردمی، بوروکراتیک و نهادی آموزش، که دارای بعد حرفه‌ای و انتظارات جامعه حرفه‌ای و دستگاه‌های اجرایی می‌باشد. در تعامل قرار داشتن آموزش با اجرا یعنی برقراری رابطه آکادمی و حرفه پایه اصلی و اولویت جدی آموزش شهرسازی است.

۱-۴-۲- تعامل با اهل حرفه و مسئولان دستگاه های اجرایی مرتبط با شهرسازی

دانشجویان باید به گونه ای آموزش ببینند که بتوانند در مقطع کنونی در حرفه به انجام امور زیر

بپردازند:

- روش ها و فنون گوناگون را در رابطه با آموزه های نظری و عملی و اتقای جامعه و زمینه مطالعاتی طرح های شهرسازی به اجراء در آورند.
- قادر به همکاری با کارشناسان سایر رشته ها باشند و از خودبینی های یک جانبه رشته ای مبری شوند.
- قادر به تعامل با مسئولان، دست اندرکاران و گروه های ذینفع باشند و نیازها و خواست های آنان را بخوبی درک و منعکس کنند.
- بتوانند به تجزیه و تحلیل و سنتز داده ها به پردازند، قادر به تولید راجل های شهرسازی با توجه به ارزش های بومی و فرهنگی خود باشند.
- بتوانند با هدف گذاری در پروژه های شهرسازی راه های دستیابی به آنها را با توجه به امکانات و محدودیت های موجود تدوین و آن را برنامه ریزی کنند.
- از نظر اهل حرفه، کارشناس شهرساز باید بیش از هر چیز در مقطع کارشناسی با ابزار، فنون و مدل های برنامه ریزی آشنا باشد و خود را بروز و بهنگام نماید.

۱-۵-۱- سنجش نقاط قوت و ضعف

چنان که در قبل گفته شد، برنامه ملاک عمل برنامه ای است که اگرچه بنیان آن در سال ۱۳۸۴ طرح ریزی و از رشته کارشناسی شهرسازی به مهندسی شهرسازی بدل گردید و تاکنون ۳ دوره فارغ التحصیل داشته است اما در سال ۱۳۸۹ مورد بازنگری قرار گرفت و اصلاحاتی در آن اعمال گردید. با این وجود، با توجه به دلایل پیش گفته، این برنامه نیز موری بازبینی قرار می گیرد. ارزیابی برنامه موجود بر اساس دو معیار و ملاک مطرح بوده است: اول معیارها و شاخص های مورد نظر وزارت علوم، و دوم نظر رضایت و علاقمندی دانشجویان نسبت به اجرای دوره. یافته های تحقیق نشان از نقاط قوت و ضعف زیر دارد.^۱

۱-۵-۱-۱- نقاط قوت

- کلیت و یکپارچگی با اولویت فنون، علوم توضیحی شهر و تعریف بدنه اصلی رشته

^۱ برای اطلاعات بیشتر در مورد جزئیات تحقیق و یافته های آن نگاه کنید به پیوست شماره ۱

- تعریف رویه‌ای و محتوایی رشته شهرسازی از حیث دروس نظری و روش
- تعریف روش‌ها و فنون کمی و پشتیبان و هم چنین بیان تصویری و طراحی
- تعریف علوم پشتیبان و تئوری‌های توضیحی شهر و روش‌های تحقیق در آن
- سازمان‌یابی ممتاز طرح‌های شهرسازی و اختصاص هر یک به زمینه‌ای از شهرسازی

۱-۵-۲- نقاط ضعف

- هم‌پوشانی نسبی درس درآمدی بر شهرسازی با سایر علوم توضیحی شهر
- سازمان‌دهی نادرست پیش نیازهای دروس
- فشردگی زیاد دروس تخصصی و تخصصی در هر ترم
- اهمیت ناچیز برای دروس اختیاری در دوره
- عدم پایبندی برخی اساتید به طرح درس مصوب

فصل دوم:

جداول درسی شامل عناوین دروس و سامانه اجرا

۲-۱- بنیان نظری برنامه پیشنهادی

برنامه پیشنهادی با توجه به سیاست‌ها و شاخص‌های حوزه آموزش وزارت علوم و فن آوری و همچنین سند چشم‌انداز و برنامه راهبردی دانشکده شهرسازی (خرداد ۱۳۸۸) و همچنین با توجه به مسائل و نقاط ضعف برنامه موجود در ابعاد گوناگون مانند مشخصات دروس، شرح دروس، برنامه زمان‌بندی آن‌ها، نیازمندی‌های کالبدی و وسایل کمک آموزشی و مانند آن تنظیم می‌گردد و شامل موارد زیر است:

۲-۱-۱- اصول

- واحد کنش (UNIT ACT) و ارزشمداری

اجرای برنامه آموزش رشته مهندسی شهرسازی در دوره کارشناسی به مثابه کنش اصلی در واحدی به نام دانشکده یا موسسه آموزش عالی تحقق ابد، دانش‌پذیران به نام رهنموده، اساتید به عنوان راهنما و گروه‌های پشتیبان کنشگران اصلی واحد تعریف می‌شوند. هدف کنش‌ها تربیت کادری پویا، متخصص، متبحر، مسئول و پاسخگو در عرصه شهرسازی است. روش تحقق این هدف مطابق نتایج تحقیقات مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه بر اساس افزایش نقش دانشجویان در فرایند اجرا و دستیابی به یادگیری عمیق است. البته بدیهی است که شیوه‌های آموزش، تعیین ابزار آموزش، رویه‌های آموزشی و مکانیزم هدایت منطقی عملیات آموزشی از دو سو مشروط می‌شود: شرایط واقعی موجود و هنجارها، منظور از هنجارها و ارزش‌ها در این مرحله می‌تواند همان شاخص‌های ارزشمداری و بومی‌گرایی و به‌روز بودن است. هنجارها و ارزش‌ها اهداف و روش‌های دستیابی به اهداف را محدود و مشروط می‌سازند و آن را مجاز و یا غیرمجاز می‌سازند. بنابراین ارزشمداری در تحول کیفی شرطی مهم به شمار می‌آید. این ارزش‌ها در جامعه ما از شکل حاکمیت سیاسی و آموزشی کشور، ارزش‌های مردم و جامعه سرچشمه می‌گیرد.

-هدف علم و هنر شهرسازی در کشور ایران و بومی‌گرایی

هدف از فعالیت علمی و هنری، دستیابی به تئوری است. تئوری‌ها ممکن نیست به اجرا درآیند مگر در شرایطی که با موقعیت محلی کالیبره و انطباق یابند. بنابراین؛ تئوری‌های عام نیازمند تدوین تئوری‌های انطباقی محلی‌اند. کاربرد تئوری‌های توضیحی و تجویزی در شهرسازی نیز از این قاعده مستثنی نیست. لذا باید بومی‌سازی و محلی‌شوند و برحسب شرایط داخلی تنظیم شوند. بدیهی است باروری تئوری‌های عام و خاص مشروط به شرایط ارتباط عام و خاص است. نه ناچیز شمردن عام و یا خاص.

– تعامل مشارکتی در جهان بر حسب خودباوری، اندیشه‌مداری، فعالیت و تولید علم

جهان یک کل بهم پیوسته از ملل و فرهنگ‌های گوناگون است. هر تغییری که در هر نقطه از جهان رخ می‌دهد می‌تواند سرنوشت ما را تحت تاثیر قرار دهد. ارتباط از راه دور در عرصه جهانی و برقراری فضای جریان‌ها – واقعی یا مجازی – بر شدت تاثیر افزوده و در پی آن اینترنت و داده‌های آن هر چه بیشتر ذهن دانشجویان را بیشتر تحت تاثیر قرار می‌دهد. فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی هر روز مباحث جدیدی را به شراکت می‌گذارند. در این عرصه بسیاری از فاصله‌ها، معانی و پیام‌ها دچار دگردیسی شده‌اند. مناسبات تولید اندیشه و هدایت افکار در عرصه اینترنت و ارتباط ماهواره‌ای عرصه‌ای است که بشدت با مناسبات تولید اندیشه و انتشار فرهنگی در سمینارها، کنفرانس‌ها، کارگاه‌های آموزشی و سایر عرصه‌های انتقال فرهنگی پیوند خورده و هر کشور و فردی بخواهد فقط به مصرف کننده بدل نگردد، مجبور است در تعامل و مشارکت در تولید اندیشه و انتقال فرهنگی سهم بارز خود را ایفا کند. این وظیفه ممکن نیست مگر بر اساس خودباوری، اندیشه‌مداری، بروزبودن، پژوهش‌گرایی و فعالیت در تولید و انتشار علمی. و این نیز ممکن نیست مگر از طریق بازنگری به خود و فرایند آموزش و پژوهش در کشور.

۲-۱-۲- ماموریت، اهداف، راهبرد ها و سیاست ها

– ماموریت

برنامه آموزش رشته مهندسی شهرسازی دوره کارشناسی در راستای ماموریت اصلی حوزه آموزش نظام آموزش عالی کشور، اعتلای هویت و اندیشه ملی و مذهبی مردم این مرز و بوم، عدالت جویی و روح نقادی آنان را سر لوحه تعلیم و تربیت نیروی انسانی متخصص و پژوهشگران ماهر و کار آفرین قرار داده، محتوای علم و هنر شهرسازی را با نیازهای جامعه منطبق، و آمایش سرزمین، نهادینه کردن تفکر هوشمندانه و نقادانه دانش‌افزایی و توانمند سازی نیروی انسانی را ماموریت اصلی خود قرار می‌داند.

– اهداف کلان

هدف اصلی آموزش رشته مهندسی شهرسازی در دوره کارشناسی، تربیت نیروی انسانی ارزش‌مدار و متخصص، ماهر و کار آفرین مورد نیاز جامعه است. با تربیت و ارتقا کیفی آموزش پژوهش‌مدار نیروهای ارزشمدار، پژوهشگر، متخصص، متعهد و پاسخگو در مسائل شهری و منطقه‌ای فارغ‌التحصیلان این باید بتواند در خدمت رشد و تحول همه جانبه کشور قرار گرفته و قادر باشد محیط شهری و منطقه‌ای را با تمام مولفه‌هایش مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد، به قصد تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، اطلاعات حوزه‌های مرتبط با شهر را سنتز کرده، با تمام گروه‌های ذینفع و ذینفوذ در مسائل شهری مرتبط و هماهنگ ساخته، باورها و ارزش‌های مردم را

مورد توجه قرار دهد، با دانش‌آموختگان سایر رشته‌های علمی و عملی موثر در شهر همکاری و تعامل نماید، برنامه‌ریزی کند، برای روبه‌های اجرایی برنامه‌نویسی کنند و بر فرایند تهیه طرح و اجرا نظارت کرده، طرح‌ها را کنترل و بازنگری کند.

راهبرد ها

- ارتقا دانش شهرسازی در راستای آموزه‌ها، هویت و اندیشه ملی و مذهبی مردم مرز و بوم ایران عزیز
- افزایش مسئولیت‌پذیری علمی، اجتماعی و نهادینه‌سازی اخلاق حرفه‌ای

اهداف عملیاتی

- افزایش سهم دانش بومی در تولید علم و فن آوری
- افزایش سهم آموزش در گسترش سرزهای دانش
- برتری آموزش شهرسازی در منطقه و تضمین کیفیت آموزشی
- افزایش کارایی دانشجویان شهرسازی در کار حرفه‌ای آنان
- ایجاد جاذبه‌های برابر سن دانشگاه‌های جهان جهت حفظ درآمدهای ارزی در کشور
- افزایش کمی و کیفی دسترسی و فراگیری آموزش شهرسازی برای همگان
- همگامی با سیاست‌ها و اهداف معاونت آموزشی وزارت علوم در اجرای برنامه پنجم توسعه

اهداف بازنگری و تدوین برنامه های درسی و سر فصل ها

- در رابطه با معیار کارایی دانشجویان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- بتوانند با اساتید خود آخرین مطالعات و دستاوردهای علمی را در درس خود مورد بحث قرار می‌دهند.
- دانشجویان بتوانند با انکا به درس روش تحقیق آشنایی در سایر دروس و تحقیقات خود از آن بهره مند شوند.
- در همه دروس بر درس روش تحقیق و کار تحقیقی روشمند تاکید کنند.
- دانشجویان از روحیه پژوهشگری و کنجکاوی برخوردار شوند.
- زمینه‌های انگیزشی، دانشی، و فنی لازم برای تقویت روحیه پژوهشگری و کنجکاوی آماده شود.
- دانشجویان از توان، بینش و جامع‌نگری برخوردار باشد.
- دانشجویان در پروژه‌های خود مسائل جاری کشور را بررسی و با نیازهای دستگاه‌های اجرایی آشنایی شوند.

- در سر دروس و آموزشی هر درس با نیازهای جامعه ارتباط داشته باشد.
 - بتوانند با کسب مهارت به کاربردی کردن علم در شهرسازی کمک کنند.
 - بر دروس مربوط به فرهنگ و تمدن ایران تاکید کنند و میزان خود باوری خود را ارتقاء دهند.
 - در کلاس‌های درس مباحث جهانی را مورد بحث و نقادی قرار دهند.
- و در رابطه با معیار اثربخشی در حوزه عملی شهرسازی مهمترین موارد شامل:
- برقراری تناسب میان توسعه آموزش شهرسازی با نیازهای شهرداری‌ها، نیازهای استانی، ملی، منطقه‌ای
 - برقراری رابطه معرفت‌شناختی با حوزه مرتبط به عنوان یک رشته میان‌رشته‌ای به ویژه در حوزه علوم انسانی
 - پشتیبانی از سیاست‌های قطب علمی شهرسازی به عنوان نهاد تضمین کیفیت و شاخص‌ها
 - ایجاد زمینه لازم در دانشجویان برای بسط فعالیت‌های تحقیقاتی میان دانشجویان داخل و خارج
 - توانمندی دانشجویان برای ایجاد نهادهای خصوصی متکی به خود در فعالیت‌های حرفه‌ای و کارآفرینی
 - توانمندی دانشجویان در توسعه دانش و همسویی با حرفه
 - افزایش سهم دانش بومی در تولید علم و هنر و فن‌آوری
 - غلبه رویکرد پژوهش محوری و کتابخوانی در آموزش، انتقال دانش و فن
 - ارتقا کیفیت آموزشی از طریق روش‌ها و شیوه‌های آموزش، مکان و وسایل آموزشی و رویه‌های انجام آموزش
 - برقراری تعادل میان علم، عمل، هنر، ورزش و فعالیت‌های فوق برنامه، در جهت کارآیی و شادابی دانشجویان
 - حمایت‌های مالی و برقراری روابط میان دانشگاهی و تشویق دانشجویان به فعالیت‌های پژوهشی و مقاله‌نویسی
 - دسترسی کمی و کیفی دانشجویان به فضای مجازی برقرار شده و خودآموزی
 - مشارکت دانشجویان در امور دانشکده و برقراری ارتباط با انجمن‌های علمی دانشجویان

۲-۱-۳- روش‌ها:

مطابق با نتایج تحقیقات مرکز ارزیابی کیفیت دانشگاه - شبکه کیفیت تدریس و یادگیری در دانشگاه تهران، مهر ۱۳۹۰، روش آموزش شهرسازی براساس افزایش نقش دانشجویان در فرایند دستیابی به یادگیری عمیق استوار است. یادگیری عمیق معیار کیفیت مطلوب یادگیری دانشجویان است و این مستلزم آن است که دانشجویان در هر موضوع درسی به بالاترین سطوح فرایند شناختی (یعنی گذر از به خاطر آوردن به تولید و

بوجود آوردن) دست باید. در این مسیر پرورش تفکر انتقادی، ساختن دانش و کسب صلاحیت‌های کلیدی، به ویژه مهارت‌های اشتغال‌پذیر نقش مهمی دارند. ساختن دانش می‌تواند در چهار سطح بعمل آید: دانش واقعیات، دانش مفهومی، دانش شیوه‌ها و دانش فراشناخت (آگاهی دانشجویان از صلاحیت‌های کسب شده، کمبودهای دانش خود، و فاصله میان این وضعیت با وضعیت مطلوب). از دانشجویان انتظار می‌رود در فرایند یادگیری - یاددهی، مسئولیت‌پذیر باشند و نسبت به عملکرد مطلوب در یادگیری تلاش کنند. برای این منظور دانشجویان باید با تعامل با مدرس و محیط، آگاهی لازم را از طریق خودارزیابی نسبت به یادگیری خود بدست‌آورند. سپس ضمن مورد نظر قرار دادن سطح مطلوب، عملکرد، برای دستیابی به آن، علاوه بر تعامل با مدرس، با مواد درسی و منابع یادگیری تعامل برقرار کنند و در ماده درسی مورد نظر به ساختن دانش خود بپردازند. همچنین این دانش را به تجربه بسازمایند و در نتایج حاصل، نامل نمایند. این چنین، دانشجویان می‌توانند به یادگیری عمیق دست یابند و مهارت‌های یادگیری مداوم را در خود پرورش دهند.

جدول شماره ۲ فرایند شناختی برحسب ابعاد دانش (مآخذ: www.pedalogy.ir)

ابعاد دانش	به خاطر آوردن	درک	کاربرد	تحلیل	ارزیابی	بوجود آوردن
دانش واقعیات‌ها	فهرست کردن	خلاصه کردن	دسته بندی	تعلم دادن	رابطه بندی	امیختن
دانش مفهومی	توصیف	تفسیر	آزمایش	تشریح	سنجش	بزرگه ریزی
دانش شیوه‌ها	جدول بندی	پیش بینی	محلله	تعیین	نتیجه گیری	ترکیب
دانش فراشناختی	کاربرد مناسب	اجرا	ساختن	به انجام رساندن	الهام	به واقعیت رساندن

۲-۲- موارد افتراق بین برنامه جدید با برنامه قدیم

جدول زیر معایرت های بین برنامه جدید با قدیم را به تفکیک دروس نشان می دهد:

جدول شماره ۳: ترکیب دروس و معایرتها در برنامه های جدید و قدیم مهندسی کارشناسی شهرسازی

ردیف	ترکیب دروس	تعداد واحد برنامه موجود	واحد برنامه پیشنهادی	مغایرت ها	ساعات پیشنهادی
۱	عمومی	۲۱	۲۲		۲۵۲
۲	پایه	۲۲	۳۷	- تغییر نام درآمندی بر شهرشناسی به مبانی شهرشناسی - تبدیل دو درس دو واحدی بیان معماری ۱ و ۲ و تبدیل آن ها به یک درس ۳ واحدی بیان معماری - افزایش واحد درس ترسیم مقدماتی از ۲ واحد به ۳ واحد	۷۲۰
۳	تخصصی	۷۲	۶۳	- کاهش واحد درس شناخت فضای شهری از ۳ به ۲ درس مبانی و روش های طراحی شهری از ۴ به ۳ و درس مبانی و روش های برنامه ریزی شهری از ۴ به ۳ - کاهش واحد درس تاسیسات و زیرساخت های شهری از ۴ به ۳ - افزودن نام مبانی بر میدادی دروس طراحی شبکه حمل و نقل و برنامه ریزی حمل و نقل و تغییر محتوای آنها - افزایش واحد درس برنامه ریزی بافت فرسوده و تاریخی از ۲ واحد به ۳ واحد	۱۴۸۸
۴	اختصاصی	۱۴	۱۴	انضاف نمودن درس فرهنگ هنر و هویت ایرانی - اسلامی ۲ واحد نظری - انضاف نمودن درس ۲ واحدی حقوق و ققه اسلامی در شهرسازی	با توجه به عملی و یا نظری بودن واحد ارائه شده تعیین می گردد
جمع		۱۴۰	۱۴۰		۲۲۲۶

بر اساس این جدول دوره مهندسی شهرسازی با ۱۲۰ واحد درسی و به ازاء ۱۶ ساعت برای هر واحد نظری و

۲۲ ساعت به ازاء هر واحد عملی تنظیم می شود. از مجموع ۱۴۰ واحد ۲۲ واحد عمومی و از ۱۱۹ واحد باقیمانده ۴۱

واحد (حدود ۴۰ درصد) عملی و ۷۸ واحد (حدود ۶۰ درصد) نظری است.

۲-۳- ویژگی های برنامه پیشنهادی

۲-۳-۱- توزیع دروس در ترم های تحصیلی

از مشخصات اصلی و متمایز برنامه یازنگری نحوه چیدمان دروس به صورت دو دوره دو ساله پیوسته است. در دوره دو ساله اول شامل: دروس عمومی و دروس پایه و ۲۳ واحد از دروس تخصصی است که ضمن اصلی بودن شامل مباحث عمومی تر، بنیادی تر و تکنیکال است. بنحوی که دانشجویان با گذراندن آن ها با دانش واقعیت ها آشنا شده قادر خواهند بود در سطح تکنسین در جامعه حرفه ای فعال شوند. در دوره دوم که شامل دروس تخصصی مرحله دوم و دروس تخصصی است دانشجوی در سطح دروس تخصصی با مباحث تئوریک و تحلیلی، به ویژه دروس حوزه اجتماعی، اقتصادی، تاریخ شهر و شهرسازی آشنا شده و با کسب دانش مفاهیم، دانش روش ها و شیوه های تحلیلی و فهم فرادانش ها قادر خواهد بود جایگاه خود را پس از دوره در سطحی کارشناسی تثبیت کنند. با توجه به الزامات مذکور برنامه درسی بر اساس توانمندی ها و قابلیت های هر دانشگاه تنظیم می شود.

۲-۴- فهرست دروس برنامه جدید

جدول شماره ۴: دروس عمومی معارف اسلامی

ردیف	گرایش	نام درس	تعداد واحد	نظری
۱	مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدأ و معاد)	۲	۳۲
		اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲
		انسان در اسلام	۲	۳۲
		حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲
۲	اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲
		اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۲
		آئین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۲
		عرفان عملی اسلام	۲	۳۲
۳	انقلاب اسلامی	انقلاب اسلامی ایران	۲	۳۲
		آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۲	۳۲
		اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)	۲	۳۲
۴	تاریخ و تمدن اسلامی	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	۲	۳۲
		تاریخ تحلیل صدر اسلام	۲	۳۲
		تاریخ امامت	۲	۳۲
۵	آشنایی با منابع اسلامی	تفسیر موضوعی قرآن	۲	۳۲
		تفسیر موضوعی نهج البلاغه	۲	۳۲
۶	-	زبان فارسی	۳	۴۸
۷	-	زبان انگلیسی	۳	۴۸
۸	-	تربیت بدنی ۱	۱	۱۶
۹	-	تربیت بدنی ۲	۱	۱۶
۱۰	-	دانش خانواده و جمعیت	۲	۳۲

- * دو درس به ارزش ۴ واحد از مجموعه دروس مبانی نظری اسلام
- * یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس اخلاق اسلامی
- * یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس انقلاب اسلامی
- * یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس تاریخ تمدن اسلامی
- * یک درس به ارزش ۲ واحد از مجموعه دروس آشنایی با منابع اسلامی

جدول شماره ۵: دروس پایه کارشناسی مهندسی شهرسازی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	مبانی شهر شناسی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲	درک و بیان محیط شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۳	بیان معماری	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۴	ریاضیات	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۵	فیزیک	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۶	معادلات دیفرانسیل	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۷	هندسه احجام و پرسپکتیو	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۸	ترسیم مقدماتی	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۹	ترسیم پیشرفته	۱	۲	۳	۱۶	۴۴	۸۰
۱۰	اصول سیستم های اطلاعات مکانی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۱۱	کاربرد نقشه برداری در شهرسازی	۱	۲	۳	۱۶	۴۴	۸۰
۱۲	زبان تخصصی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳	جامعه شناسی شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۴	جغرافیای شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۵	اقتصاد شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۶	آمار در شهرسازی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
جمع کل		۲۹	۸	۳۷	۴۶۴	۲۵۶	۷۲۰

جدول شماره ۶: دروس تخصصی کارشناسی مهندسی شهرسازی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	برنامه‌ریزی منطقه‌ای	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲	برنامه‌ریزی مابقیهای فرسوده و تاریخی	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۳	کارگاه شهرسازی (۴)	۱	۴	۵	۱۶	۱۲۸	۱۴۴
۴	کارگاه شهرسازی (۵)	۱	۴	۵	۱۶	۱۲۸	۱۴۴
۵	شناخت و تحلیل فضای شهری	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۶	تاریخ شهر و شهرسازی در جهان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۷	تاریخ شهرهای ایرانی - اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۸	مبانی و روشهای برنامه‌ریزی شهری	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۹	مبانی و روشهای طراحی شهری	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۱۰	روش تحقیق در شهرسازی	۲	۱	۳	۳۲	۳۲	۶۴
۱۱	کارگاه شهرسازی (۱)	۱	۴	۵	۱۶	۱۲۸	۱۴۴
۱۲	کارگاه شهرسازی (۲)	۱	۴	۵	۱۶	۱۲۸	۱۴۴
۱۳	کارگاه شهرسازی (۳)	۱	۴	۵	۱۶	۱۲۸	۱۴۴
۱۴	مبانی برنامه‌ریزی شبکه حمل و نقل درون شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۵	مبانی طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲

-	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مسکن	۱۶
-	۶۴	۳۲	۳۲	۳	۱	۲	تاسیسات و زیرساختهای شهری	۱۷
آمار در شهرسازی	۳۲	-	۳۲	۲	-	۲	مدل های کمی در شهرسازی	۱۸
-	۱۶۰	۱۲۸	۳۲	۶	۴	۲	پروژه نهایی	۱۹
	۱۴۸۸	۹۶۰	۵۲۸	۶۳	۳۰	۳۳	جمع کل	

جدول شماره ۷: دروس اختیاری کارشناسی مهندسی شهرسازی

ردیف	نام درس	تعداد واحد			تعداد ساعات		
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع
۱	فرهنگ، هنر و هویت ایرانی - اسلامی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲	مبانی مهندسی معماری و ساختمان	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۳	گرافیک رایانه ای در شهرسازی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۴	حقوق و قوانین شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۵	کاربرد رایانه در شهرسازی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۶	طراحی و کاربرد نظام اطلاعات شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۷	مبانی مدیریت شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۸	سمنار مسائل شهری	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۹	تفسیر نقش های هوایی و ماهواره ای	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۰	ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۱	علم و هنر شهرسازی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۲	سوانح طبیعی و سکونت گاههای انسانی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۳	مبانی برنامه ریزی و مدیریت محیطی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۴	ارزیابی توان محیط زیست	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۵	بوم شناسی و برنامه ریزی و طراحی محیطی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۶	سیسم، کارآفرینی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۷	آشنایی با معماری معاصر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۱۸	کاربرد مصالح ساختمانی در شهرسازی	۱	۱	۲	۱۶	۳۲	۴۸
۱۹	شهر و شهرسازی در دوران معاصر	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲۰	حقوق و فقه اسلامی در شهرسازی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲۱	روانشناسی محیطی	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
۲۲	اخلاق حرفه ای	۲	-	۲	۳۲	-	۳۲
	جمع کل	۲۱	۳	۲۴	۶۵۶	۹۶	۷۵۲

از میان واحدهای جدول ۷، دانشجو موظف به اخذ ۱۸ واحد فرسی می باشد که به تشخیص شورای گروه / بخش انتخاب می شود.

فصل سوم:

شرح محتوا و سرفصل دروس

۱-۳- محتوا و سرفصل دروس پایه

- ۱-۱-۳- مبانی شهر شناسی
- ۲-۱-۳- درک و بیان محیط شهری
- ۳-۱-۳- بیان معماری
- ۴-۱-۳- ریاضیات (۱)
- ۵-۱-۳- فیزیک
- ۶-۱-۳- معادلات دیفرانسیل
- ۷-۱-۳- هندسه احجام و پرسپکتیو
- ۸-۱-۳- ترسیم مقدماتی
- ۹-۱-۳- ترسیم پیشرفته
- ۱۰-۱-۳- اصول سیستم های اطلاعات مکانی
- ۱۱-۱-۳- کاربرد نقشه برداری در شهرسازی
- ۱۲-۱-۳- زبان تخصصی
- ۱۳-۱-۳- جامعه شناسی شهری
- ۱۴-۱-۳- جغرافیای شهری
- ۱۵-۱-۳- اقتصاد شهری
- ۱۶-۱-۳- آمار در شهرسازی

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

اهداف:

۱. آشنایی با مشخصه‌ها، ویژگی‌های شهر و آشنایی با دیدگاه‌های مختلف در تبیین و تکوین شهرها و چگونگی روند شهرنشینی در جوامع انسانی.
۲. تشریح مفاهیم مربوط به فرهنگ شهرنشینی، شکل شهر، نمادها و نشانه‌ها.
۳. بافت و کالبد و الگوی کالبدی شهرها تحت تاثیر عوامل فرهنگی، اقلیمی، بستی و بلندی زمین و کارکردها از طریق شکل (Form) و الگوی مختلف شکل‌گیری شهرها.

سرفصل دروس:

- ۱) شهر چیست؟ تعریف شهر از دیدگاه‌های مختلف، جمعیتی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، جغرافیایی و فرهنگی.
- ۲) شهر همچون پدیده دست‌ساخت (مصنوع بشری).
- ۳) مفهوم شهر نخستین، بنیان فرهنگی (مدلی) شهر.
- ۴) مفهوم شهر از دیدگاه‌های مختلف: فرهنگ گرا و عملکردگرا.
- ۵) شهر به عنوان سازواره (Organism) (کارکرد گرایی / طبیعت گرایی).
- ۶) شهر به عنوان مدینه بشری (فرهنگ گرا).
- ۷) بررسی مفهوم فرم شهر: شکل سازمان یافته (Organism) / شکل های نوگرا (Modern)

Perception and presentation of Urban Environment

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

اهداف:

هدف از این درس آشنایی دانشجویان شهرسازی با مقوله مهم و اساسی خواندن (Reading) و ادراک (Perceive) محیط شهری و همچنین بیان و انتقال معانی از طریق محیط انسان ساخت است. دو مقوله فوق نقش تعیین کننده‌ای در شناخت و سپس (Express) طراحی معقول، هدفمند، مطلوب و معنی دار فضاهای شهری دارد.

سرفصل دروس:

- توضیح برنامه، تکالیف و ارزیابی
- توضیح تعاریف و مفاهیم
- شهر به عنوان محیط زندگی: رابطه انسان و محیط
- خاطرات کودکی از محل زندگی
- تصور ذهنی از شهر
- راهیابی در شهر
- نقشه شناختی
- شناخت محیط و ادراک محیط
- عوامل موثر در خواندن و درک صحیح و سریع
- گفتمان بصری
- نقش نمادها
- نقش سیمای شهر در درک و بیان معانی
- کیفیت در طراحی شهری
- طراحی شهری و چهره شهر

- زبان، ارتباطات
- نام‌ها و مکان‌ها
- زمان، فضا، مکان و بی‌مکانی
- حس مکان و احساس تعلق به مکان
- هویت، سیما و کالبد شهر
- ابعاد پنهانی درک فضا، فرهنگ...
- نقش جنسیت در درک فضا
- اصول درک و بیان محیط
- روشها و ابزار درک و بیان

جدول چارچوب تدوین سر فصل درسی

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درسی به فارسی: درک و بیان محیط شهری	
	۲			۲		
تدارد	عملی	تخصصی		تعداد ساعت:	عنوان درسی به انگلیسی: Perception and presentation of Urban Environment	
	نظری					۳۲
	عملی					
	نظری					
عملی	اختیاری					
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سفر علمی کارگاه آزمایشگاه سمینار						

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری دارد	تدارد
		عملکردی ارائه تحقیق	

منابع:

- اسپیرن، آن ویستون (۱۳۸۴) "زبان منظر"، مترجم: سید حسین بحرینی و بهناز لیمین زاده، تهران، نشریات دانشگاه تهران.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۸۲) "مبانی نظری و فرایند طراحی شهری"، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی
- گوردون، جورج، گورد، (۱۳۸۳) "رئبایی شناسی در معماری"، مترجم: جهانشاه پاکزاد و عبدالرشاد همایون، تهران، دانشگاه شهید بهشتی

- لیچ، کوپن (۱۹۶۶): "سیممای شهری"، مترجم: منوچهر مزینس، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- هدمن، ریچارد و یاروسکی، اندره (۱۳۸۱)، "مبانی طراحی شهری"، تهران: مترجم: رضیه رضازاده و مصطفی عباس‌زادگان، دانشگاه علم و صنعت ایران.

تعداد واحد: ۳

نوع درس: پایه

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: ---

هدف:

مقصود از درس بیان معماری یافتن نگاه نافذ و تقویت درک دانشجویان از محیط و نیز توانا نمودن آنان در بکارگیری فنون و ابزار مختلف فنون و ابزار مختلف ارائه و بیان است. این توانایی نه فقط برای معرفی طرح به دیگران اهمیت دارد، بلکه مهمتر از آن در فرآیند شکل‌گیری ایده طرح و توسعه و تکمیل آن، به عنوان وسیله‌ای مؤثر نقش ایفاء می‌کند. تسلط به ابزار بیان معماری به طراح کمک می‌کند که تصورات ذهنی خود از فضای معماری را قابل رویت و در نتیجه قابل نقد و تحلیل توسط خود و دیگران نماید.

سرفصل دروس:

درس بیان معماری شامل سه بخش زیر است.

- ۱- طراحی با دست آزاد، که بیش از نیمی از ساعات درس را به خود اختصاص می‌دهد و شامل:
 - طراحی از طبیعت
 - طراحی از مجموعه‌های معماری
 - طراحی بر اساس موضوعی ذهنی که دانشجوی با آن تماس دائم داشته (اطلاق محل زندگی و یا محل درس دانشجوی و...) در این تمرین‌ها صحت تناسبات، نشان دادن عمق فضا و برجستگی اجسام، و نیز بیان جنسیت مد نظر است. بدیهی است تمرین زیاد و مستمر در این زمینه، مهمترین عامل در نیل به هماهنگی دست و چشم و ذهن است.
- ۲- عکاسی شامل:
 - آشنایی با وسایل عکاسی و لابراتوار چاپ عکس
 - عکاسی از بنا، ماکت معماری و...
 - تحلیل عکس از نظر فنی و بیان هنری

- ۳ - معرفی بناهای مقروض، با استفاده از فسون بیان معماری اسم از طراحی با دست آزاد، پرسپکتیو، تصویرسازی، انواع نمودار، کلاژ، راندوی نقشه‌ها، نماها و برش‌ها و....
- انتخاب بناهای موضوع معرفی به معده مدرس است، ولی در مواردی با هماهنگی مدرس مربوطه، دانشجویان می‌توانند خود بنای مورد نظرشان را انتخاب کنند.
- ۴ - شناسایی ارتباط معماری با محیط اطراف و در مجموعه شهری (معماری شهری) که از شناسایی یک بنا فراتر رفته و رابطه بنا با محوطه و هم چنین بنایی دیگر مورد تحلیل و بیان تصویری قرار می‌دهد.
- برای مقصود فوق، استفاده از تمرین‌های خود دانشجویان نیز می‌توانند مفید واقع گردد.
- انتخاب شیوه متناسب با موضوع و نیز قدرت اجرا و ارائه ملاک‌های اصلی ارزیابی کار دانشجویان خواهد بود.

استفاده از فن عکاسی و عکاسی در معماری و منظر و کاربرد عکاسی در بیان معماری دروس بیان معماری بیشتر متوجه کاربرد تجربیات گپ شده در درس معماری (۱) در جهت تجسم بخشیدن و معرفی فضاهای معماری است. در این جهت لازم است حداقل در یکی از تمرین‌های طول ترم، یک پروژه به طور کامل معرفی شود.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: تدارد	نظری ۲	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۳	عنوان درس به فارسی: بیان معماری	
	عملی ۱			تعداد ساعت: ۶۴		
	نظری	اختیاری				عنوان درس به انگلیسی: Architectural Presentation
	عملی					
	نظری					
	عملی	آموزش تکمیلی عملی تدارد				
اختیاری	کارگاه					
اختیاری						
اختیاری		آزمایشگاه				
اختیاری	سمینار					
اختیاری						

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- چینگ، فرانسیس (۱۳۷۰) "معماری: فرم، فضا، نظم"، مترجم: زهره قراکزلو، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- داویس، تئودور واک (۱۳۸۶): "پلان گرافیک ۱"، مترجم: زهرا رضوی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لین، مایک (۱۳۸۶): "تکنیک‌های راندو در معماری"، مترجم: امیر اعلا عدیلی، تهران، نشر همام.
- واتگ، تامس (۱۳۸۸): "آموزش تکنیک اسکیس‌های مدادی"، مترجم: مریم شعبانی گلدره، تهران، انتشارات سعیده.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنایی با مباحث ریاضی عمومی.

سرفصل دروس:

مختصات دکارتی، مختصات قطبی، اعداد مختلط، جمع و ضرب و ریشه و نمایش هندسی اعداد مختلط، نمایش قطبی اعداد مختلط، تابع، جبر توابع، حد و قضایای مربوطه، حد بی‌نهایت و حد در بی‌نهایت، حد چپ و راست، پیوستگی، مشتق، دستورهای مشتق‌گیری، تابع معکوس و مشتق آن، مشتق توابع مثلثاتی و توابع معکوس آنها، قضیه رل، قضیه میانگین، کاربردهای هندسی و مشتق منحنی‌ها و شتاب در مختصات قطبی، کاربرد مشتق در تقریب ریشه‌های معادلات، تعریف انتگرال توابع پیوسته و قطعه قطعه پیوسته، قضایای اساسی حساب دیفرانسیل و انتگرال، تابع اولیه، روش‌های تقریبی برآورد انتگرال در کاربرد انتگرال محاسبه مساحت و حجم و طول منحنی و کشتاور و مرکز ثقل و کار (در مختصات دکارتی و قطبی) لگاریتم و تابع نمایی و مشتق آنها، تابع‌های هذلولی، روش‌های انتگرال‌گیری مانند: تعویض متغیر و جزء به جزء و تجزیه به کسرها، برخی تعویض متغیرهای خاص دنباله و سری عددی و قضایای مربوطه، سری توان و قضیه تیلور با باقیمانده بسط تیلور.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ریاضیات	
	۲			۲		
	عملی	تخصصی		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Mathematics
	نظری					
	عملی	اختیاری				
	نظری					
عملی						
ندارد	آموزش تکمیلی عملی ندارد					
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی			

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی: ارائه تحقیق		

منابع:

- تام میم، آپوستل (۱۳۸۸): "حساب دیفرانسیل و انتگرال"، جلد ۱، تهران، انتشارات نشر دانشگاهی.
- لوپس، لوتپولد (۱۳۸۸): "حساب دیفرانسیل و انتگرال"، جلد ۱، تهران، انتشارات نشر دانشگاهی.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنایی با مباحث فیزیک عمومی

سرفصل دروس:

مباحث پایه مرتبط با بحث فیزیک عمومی

جدول چارچوب تدوین سرفصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: فیزیک		
	۲			۲			
ندارد	عملی	تخصصی		تعداد ساعت:		۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Physic
	نظری						
	عملی	اختیاری					
	نظری						
عملی							
آموزش تکمیلی عملی ندارد							
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی				

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی: ارائه تحقیق		

Differential Equation

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ریاضیات

هدف:

آشنایی با معادلات دیفرانسیل.

سرفصل دروس:

طبیعت معادلات دیفرانسیل و حل آنها، خانواده منحنی‌ها و مسیرهای قائم، الگوهای فیزیکی، معادله جداشدنی، معادله دیفرانسیل خطی مرتبه اول، معادله همگن، معادله خطی مرتبه دوم، معادله همگن با ضرایب ثابت، روش ضرایب نامعین، روش تغییر پارامترها کاربرد معادلات مرتبه دوم در فیزیک و مکانیک، حل معادله دیفرانسیل با سریها، توابع بسل و گاما چند جمله‌ای لزاندر، مقدمه‌ای بر دستگاه معادلات دیفرانسیل، تبدیل لاپلاس و کاربرد آن در حل معادلات دیفرانسیل.

جدول چارچوب تدوین سرفصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: معادلات دیفرانسیل	
	۲			۲		
ریاضیات	عملی	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Differential Equation
	نظری			۳۲		
	عملی	اختیاری		آموزش تکمیلی عملی ندارد		
	نظری			سفر علمی		
عملی	آزمایشگاه	کارگاه	سمینار			

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	میان نمر	ارزشیابی مستمر
نداره	آزمون های نوشتاری: داره	نداره	
	عملکردی: ارائه تحقیق		

منابع:

- پویس، ویلیام و دبیرینا، ریچارد (۱۳۸۶). "معادلات دیفرانسیل". تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- سیمونز، جورج (۱۳۸۷). "معادلات دیفرانسیل". تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: پایه

نوع واحد: انظری / ۲ عملی

پیش نیاز: ---

هدف و محتوی:

هدف این درس از یک سو بیان اهمیت و فهم ترکیبات سه بعدی است و از سوی دیگر ایجاد مهارت در بیان سه بعدی است برای تسلط و کسب مهارت در این زمینه تجربیات بسیاری در کلاس و خارج از کلاس برای دانشجویان در نظر گرفته می شود. مباحث درس در یک ترم به شرح زیر است:

۱. پایه‌های بیان سه بعدی

۲. شهر به مثابه ترکیبی سه بعدی

۳ و ۴. هندسه ابعاد / ترکیبات فلاتونی

۵. تصویر آکسونومتریک

۶. تصویر دیمتریک

۷. تصویر ایزومتریک

۸. پرسپکتیو مخروطی

۹. پرسپکتیو نقطه‌ای

۱۰. پرسپکتیو دو نقطه‌ای

۱۱. پرسپکتیو سه نقطه‌ای

۱۲. نور، سایه

۱۳ و ۱۴. بیان مجموعه‌های شهری

۱۵ و ۱۶. پرسپکتیو مرکب

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نماز:	نظری ۱	بایده	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: هندسه احجام و پرسپکتیو	
	۳					
نماز:	عملی ۲	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Geometry and Perspective
	نظری			۶۴		
	عملی					
	نظری					
	عملی	اختیاری				
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سعیانار	ازمایشگاه	کارگاه	سفر علمی			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	دارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی: ارائه تحقیق	

منابع:

- توسلی، محمود (۱۳۸۲)، "هنر هندسه"، تهران: انتشارات پیام.
- ترکی شریف آبادی، داریوش (۱۳۸۷)، "علم مناظر و مرابا"، شرکت چاپ و نشر کتاب های درسی ایران.

تعداد واحد: ۳

نوع درس: پایه

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: ---

هدف:

هدف این درس ورود به جهان بصری و نقش قوه بینایی در درک و بیان محیط کالبدی شهر است. بر پایه شناخت این مفاهیم و تمرینات لازم می‌توان آگاهی‌های وسیع‌تری در مورد چگونگی تولید و درک پیام‌های بصری خصوصاً در زمینه طراحی معماری و شهرسازی کسب نمود.

سرفصل دروس:

- ۱- مبانی ادراک و احساس
- ۲- ادراک بصری
- ۱- قوانین کشتلت در ادراک تصویر
- ۲- عناصر بصری (نقطه، خط، سطح، حجم)
- ۳- سازماندهی و ترکیب عناصر بصری
- ۴- اصول ساختاری، اصول نظم‌دهنده و اصول فضایی در ترکیب
- ۵- ترسیم های ۲ بعدی و ۳ بعدی از عناصر طراحی (درخت، پرسوناژ، ساختمان و سایر اجزای منظر ساز شهری)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ترسیم مقدماتی		
	۲			۳			
	ندارد	عملی*		تخصصی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Elementary Design(1)
		۱					
		نظری		اختیاری		آموزش تکمیلی عملی ندارد	
		عملی					
نظری	سفر علمی						
عملی		کارگاه					
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
دارد	ندارد	آزمون های نوشتاری: ندارد	اسکیس های کلاسی
		عملکردی: اسکیس	

منابع:

- داندیس، دونیس (۱۳۸۳): "میادی سواد بصری"، مترجم: مسعود سپهر، تهران، نشر سروش.
- سایمول، بل (۱۳۸۶): "منظر: الگو، ادراک و فرایند"، مترجم: بهناز امینزاده، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- کرو، نورمن و لازبو، پل (۱۳۷۸): "یادداشت های بصری برای معماران و طراحان"، تهران، انتشارات هنر و معماری.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: انظری / عملی

پیش نیاز: ترسیم مقدماتی

هدف:

هدف این درس خلاقیت بیان تصویری و تعادل و شناخت اشکال با تأکید بر بیان اندیشه و فکر به صورت تصویر است. شناخت عناصر بصری، نحوه ساماندهی و شناخت اجزای ترکیب در طراحی محیط های انسان ساز از اهداف دیگر این درس است.

سرفصل دروس:

۱. اجزای اولیه طرح: شکل و محتوی
۲. مبنای ترکیببندی (تعادل، توازن، ریتم، پیوستگی، کثرت، وحدت، هماهنگی، تباين و.....)
۳. ترکیبات کالبدی در محیط شهری (نوده و فضا - دانه بندی - تراکم و...)
۴. ساختار ترکیبات کالبدی در محیط های شهری و عناصر اصلی آن
۵. اصول طراحی و ترسیمات مناظر و فضاهاى شهری
۶. تمرینات ترسیمی در رابطه با خلاقیت و ایجاد ترکیبات دو بعدی و سه بعدی با توجه به اصول طراحی
۷. ترسیم سریع مناظر شهری در حرکت ناظر (دیدهای پیاپی)
۸. تحلیل های ترسیمی و ترسیم کروکی های ساده

جدول چارچوب تدوین سر فصل دروس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: توسیم پیشرفته	
	۱			۳		
	عملی	تخصصی		تعداد ساعت: ۸۰		عنوان درس به انگلیسی: Professional Design
	۲					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
نظری						
عملی						
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سختی		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی		

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های تئوری	میان نمر	ارزشیابی مستمر
اسکیس های کلاسی	آزمون های نوشتاری: ندارد	ندارد	دارد
	عملکردی: اسکیس		

منابع:

- دلوپس، تنودور واک (۱۳۸۶). "پلان گرافیک ۱"، مترجم: زهرا رضوی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- لین، مایک (۱۳۸۶). "تکنیک های راندو در معماری"، مترجم: امیراعلا عدیلی، تهران: نشر معمار.
- همنن، ریچارد و یازوسکی، اندرو (۱۳۷۰). "هنرهای طراحی شهری"، مترجم: راضیه رضازاده و مصطفی عباس زانگهان، تهران: انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: انظری / عملی

پیش نیاز: ---

هدف:

این درس شامل درک مفاهیم GIS در مراحل و گام های یک پروژه شهری، از تولید و گردآوری انباشت و انواع پردازش اطلاعات آغاز شده و تا تبدیل به محصولات نهایی، یعنی تصمیمات، مورد نیاز مدیریت و بکارگیری داده امتداد می یابد. مدیریت داده ها باید بر اساس اهداف هر طرح تابع و تعیین کننده نظام اطلاعات برای پشتیبانی مناسب آن باشد. در این مقوله، اصول و مفاهیم GIS مطرح شده و دانشجویان با نحوه بکارگیری آن در سیستم در مدل سازی آشنا می شوند.

اهداف:

۱. آشنایی با مفاهیم پایه داده و اطلاعات
۲. بررسی انواع داده گرافیکی و توصیفی
۳. انواع مدل ها و نحوه بکارگیری آنها در GIS
۴. آشنایی با نرم افزارهای GIS

سرفصل دروس:

۱. مفاهیم پایه در نظام اطلاعاتی
۲. تعریف GIS
۳. قابلیت های GIS
۴. داده های رستری
۵. داده های برداری
۶. پایگاه اطلاعاتی GIS
۷. مدل ها
۸. استفاده از GPS

۹. استفاده از تصاویر ماهواره

۱۰. بهکارگیری نرم افزار Idrisi، Arcview و Auto CAD Map

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: نداره	نظری *	پایه *	نوع واحد:	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: اصول سیستم های اطلاعات مکانی	
	۱			۳		
	عملی *	تخصصی		تعداد ساعت: ۴۸		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals of GIS
	۱					
	نظری					
	عملی					
نظری	اختیاری					
عملی						
آموزش تکمیلی عملی ندارد			سفر علمی	کارگاه	ارمایشگاه	سمینار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری، دارد	دارد
		عملکردی، ارائه تحقیق	

منابع:

- سنکلا، حیل (۱۳۸۳): "راهنمای جامع تحلیلگر فضایی: تحلیل فضایی پیشرفته با استفاده از اطلاعات رستری و برداری"، مترجم: فرشاد نوربان و مهدی ضیایی، تهران، انتشارات پردازش و برنامه ریزی شهری.
- لیتام، لارنس (۱۳۷۷): "GPS: چگونگی استفاده از سیستم تعیین موقعیت جهانی"، مترجم: فرشاد نوربان و مسعود فرخنده، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (شهرداری تهران).
- هاکنسپولده و بلیم (۱۳۸۳): "مقدمه ای بر سیستم های اطلاعات جغرافیای شهری"، تهران، مترجم: فرشاد نوربان، انتشارات شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری (شهرداری تهران)، چاپ سوم.

- Longley, P. and Michael Batty (2003): "Advanced Spatial Analysis", ESRI Press.

Implementation of Mapping in Urban Planning

تعداد واحد: ۳

نوع درس: پایه

نوع واحد: (نظری / عملی)

پیش نیاز: حداقل گذراندن ۲۵ واحد درسی

هدف:

آشنایی با مبانی نقشه برداری به عنوان پیش زمینه کارگاه‌های شهری.

سرفصل دروس:

- ۱- مقدمه‌ای بر تعریف نقشه برداری و استفاده از نقشه‌ها در مطالعات و طراحی شهری
- ۲- محاسبه خطاها و بدست آوردن مقدار میانگین
- ۳- مساحی
 - امتداد گذاری و پیاده کردن یک امتداد
 - اندازه‌گیری طول به روش مستقیم
 - برداشت و ترسیم طرح (Plan) موقعیت‌های کوچک
 - محاسبه مساحت به روش‌های مختلف
 - آشنایی با تفکیک اراضی و روش‌های محاسبه آن
- ۴- تعیین اختلاف ارتفاع
 - دوربین ترازیبی
 - ترازیبی شبکه و محاسبه حجم عملیات خاکی
 - کاربرد شیب در آماده سازی زمین
 - تفسیر نقشه‌های توپوگرافی برای استفاده در کارهای مربوط به شهرسازی
- ۵- اندازه گیری سمت و زاویه
 - کار با دوربین تنودولیت
 - اندازه‌گیری زاویه افقی و قائم
 - ترازیبی مثلثاتی و تعیین ارتفاع برج
- ۶- طولیبی به روش غیرمستقیم

- روش اندازه گیری با فاصله سنج نوری و اندازه گیری طول به روش الکترونیکی

۷- پلیگون بندی

- اندازه گیری پلیگون ها

- انتقال پلیگون به وسیله مختصات بر روی برگه ترسیم

۸- مراحل تهیه نقشه های بزرگ مقیاس

۹- مراحل تهیه نقشه در عملیات فتوگرافی

۱۰- عملیات پیاده کردن ارتفاع نقاط و ساختمان ها

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: حداقل بعد از ۲۵ واحد درسی	نظری ۱	پایه	نوع واحد	تعداد واحد: ۳	عنوان درس به فارسی: کاربرد نقشه برداری در شهرسازی	
	عملی ۲			تعداد ساعت: ۸۰		
	نظری	تخصصی		آموزش تکمیلی عملی ندارد		عنوان درس به انگلیسی: Implementation of Mapping in Urban Planning
	عملی					
	نظری	اختیاری				
عملی						
ازمایشگاه		کارگاه	سمینار			

روش ارزیابی:

روزه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
دارد	آزمون های نوشتاری: دارد عملکردی: ارائه تحقیق	دارد	

منابع:

- فرمودی، رحمت اله (۱۳۸۸). "کاربرد نقشه برداری در شهرسازی و معماری". تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- نخلستانی، علی (۱۳۶۴). "نقشه برداری عمومی". تهران: مؤسسه کیهان

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

نظر به این که حجم قابل توجهی از متون نظری، فنون و مطالعات موردی برنامه‌ریزی و طراحی به زبان‌های خارجی می‌باشند و با توجه به اصل بهنگام نگه‌داشتن آگاهی دانشجویان هدف از این درس دست یافتن به تسلط کافی بر یکی از زبان‌های خارجی است در سطحی که خواندن و درک متون فنی این رشته برای دانشجویان مقدور باشد.

سرفصل دروس:

۱. انتخاب متون فنی این رشته متناسب با دروس دیگر گروه.
۲. آشنایی با واژه‌ها و مفاهیم برنامه‌ریزی و طراحی.
۳. ترجمه آثار کوتاه در قالب تکلیف درسی.
۴. ارائه مقالات در کلاس به صورت سمینار و سخنرانی.
۵. تهیه واژه‌نامه از زبان‌های دیگر.
۶. استفاده از وسایل آموزشی مانند: فیلم، ویدئو و یا دعوت از کارشناسان خارجی یا شرکت در سمینارهای بین‌المللی.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری *	پایه *	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: زبان تخصصی		
	۲			۴			
	عملی	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Professional Language	
	نظری						اختیاری
	عملی	آموزش تکمیلی عملی ندارد					
	نظری						سفر علمی
عملی	کارگاه						
نداره	ازمایشگاه	سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی: ندارد	

منابع:

- دیویدسن، مایکل (۱۳۸۶) "فرهنگ شهرسازان"، تهران، آفرخس.
- کوان، رابرت (۱۳۸۶) "فرهنگ شهرسازی"، تهران، آفرخس.
- کروز، راجر (۱۳۸۶) "دایره المعارف شهر"، تهران، آفرخس.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: ۱ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: ---

هدف:

- ۱- آشنایی با مفاهیم پایه و نظری آمار
- ۲- آشنایی با روش‌های آماری مورد استفاده در شهرسازی

سرفصل دروس:

- ۱- مقدمه
 - ۱-۱: تعریف آمار
 - ۱-۲: آمار و عملکرد آن در تحقیق
 - ۱-۳: توصیف
 - ۱-۴: برآورد
 - ۱-۵: پیش بینی
- ۲- روشهای آماری برای خلاصه کردن اطلاعات و داده‌ها
 - ۲-۱: توزیع فراوانی
 - ۲-۱-۱: هیستوگرام فراوانی و هیستوگرام فراوانی نسبی
 - ۲-۱-۲: چند ضلعی فراوانی
 - ۲-۱-۳: نمودار فراوانی تجمعی
 - ۲-۱-۴: نمودار ستونی
 - ۳- معیارهای گرایش به مرکز و کاربرد آنها در شهرسازی
 - ۳-۱: میانگین حسابی و میانگین هندسی
 - ۳-۲: میانگین داده‌های گروه بندی شده
 - ۳-۳: میانه

۳-۴: نحوه محاسبه میانگین در توزیع فراوانی

۲-۵: نما

۳-۶: نحوه محاسبه نما در توزیع فراوانی‌ها

۴- معیارهای پراکندگی و کاربرد آنها در شهرسازی

۴-۱: دامنه

۴-۲: واریانس و انحراف معیار

۴-۳: ضریب تغییر

۴-۴: امتیاز استاندارد شده

۴-۵: انحراف

۵- روش‌های نمونه‌گیری

۵-۱: تعاریف

۵-۲: روش نمونه‌گیری تصادفی

۵-۳: روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده

۵-۳-۱: روش تخصیص مساوی

۵-۳-۲: روش‌های تخصیص متناسب

۵-۳-۳: روش‌های تخصیص بهینه

۵-۴: روش نمونه‌گیری منظم (Systematic)

۵-۵: روش نمونه‌گیری خوشه‌ای

۵-۶: روش نمونه‌گیری چند مرحله‌ای

۶- استنباط آماری

(تعمیم اطلاعات منتج از نمونه‌گیری به کل جامعه)

۶-۱: مراحل آزمون فرضیه

۶-۲: سطوح و مقیاس‌های اندازه‌گیری

۶-۲-۱: مقیاس اندازه‌گیری اسمی

۶-۲-۲: مقیاس اندازه‌گیری ترتیبی

۶-۲-۳: مقیاس اندازه‌گیری فاصله‌ای

۶-۲-۴: مقیاس اندازه‌گیری کسری

۶-۳: آزمون‌های پارامتری

- ۱-۳-۶: آزمون t
 ۲-۳-۶: آزمون Z
 ۴-۶: آزمون ناپارامتری
 ۱-۴-۶: آزمون دو جمله‌ای
 ۲-۴-۶: آزمون کاری دو
 ۳-۴-۶: آزمون من - ویتنی U
 ۴-۴-۶: آزمون کولموگروف - اسمیرنوف
 ۵-۶: تجزیه و تحلیل واریانس

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: آمار در شهرسازی	
	۱			۲		
	عملی*	تخصصی		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Statistic in Urban Planning
	۱					
	نظری	اختیاری				
	عملی					
نظری	آموزش تکمیلی عملی ندارد					
عملی						
ندارد	سمینار	آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی		

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی: دارد	

منابع:

- عادل، آذر و مومنی، منصور (۱۳۸۴): "آمار و کاربرد آن در مدیریت"، تهران، انتشارات سمت.
 - نوفرستی، محمد (۱۳۸۶): "آمار در اقتصاد و بازرگانی"، تهران، نشر رسا.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: —

هدف:

منظور از آموزش درس جامعه‌شناسی شهری، آشنایی دانشجویان رشته شهرسازی با مفاهیم اجتماعی پدیده شهر و شهرنشینی و اصول و قوانین تحول آن و همچنین آشنایی با بخشی از تئوری‌های اجتماعی شهری که ناظر بر عمل شهرسازی است.

سرفصل دروس:

جلسه اول: آشنایی دانشجویان با مشخصات رشته جامعه‌شناسی شهری و جامعه‌شناسی شهری و ضرورت فراگیری آن در شهرسازی.

جلسه دوم: نگاهی به حاستگاه و زمینه‌های پیدایش جامعه‌شناسی شهری و معرفی جایگاه آن.

جلسه سوم: آشنایی با مفاهیم اجتماعی شهر، شهرنشینی، شهرگرایی.

جلسه چهارم: شهرنشینی در گذر زمان - جهان و ایران.

جلسه پنجم: موقعیت شهر و تحلیل اثر عوامل اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر آن.

جلسه ششم: ساخت کالبدی شهر و ساخت اجتماعی آن.

جلسه هفتم: سازمان بندی اجتماعی شهر: سازمان‌ها، گروه‌ها و طبقات.

جلسه هشتم: رفتار شناسی شهریان.

جلسه نهم: دگرگونی و دینامیسم شهری.

جلسه دهم: اندیشه‌های گنورگ زیمل و رشد جامعه‌شناسی شهری.

جلسه یازدهم: بررسی مکتب اکولوژی انسانی و مکتب شیکاگو.

جلسه دوازدهم: بررسی اندیشه‌های لوئیس ویرت، در جامعه‌شناسی شهری.

جلسه سیزدهم: بررسی تحلیل‌های جامعه‌شناسی شهری از دهه ۶۰ تا امروز.

جلسه چهاردهم: مسائل شهری: فقر، نابرابری‌های اجتماعی و فضای...

جلسه پانزدهم: تحلیل طرح‌های شهری و اثر اجتماعی در شکل‌گیری طرح شهر.
جلسه شانزدهم: جمع بندی.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری ۳	پایه ۵	نوع واحد:	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: جامعه شناسی شهری		
	عملی			۲			
	ندارد	نظری		بخصوصی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Urban Sociology
		عملی					
		نظری		اختصاصی			
		عملی					
آموزش تکمیلی عملی ندارد							
سمنیار		آزمایشگاه	کارگاه	نشر علمی			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان نمر	آزمون های نهائی	یروزه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی	

منابع:

- ادیبی، حسین (۱۳۵۵) "مقدمه‌ای بر جامعه شناسی شهری"، تهران، انتشارات شگبر.
- فلکسی، قون (۱۳۸۸)، "فضا، شهر و نظریه اجتماعی"، مترجم: پارسا و انقلابی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- شیخی، محمد تقی (۱۳۸۴)، "جامعه شناسی شهری"، تهران، شرکت سهامی انتشار.
- میکویز، حین (۱۳۸۸)، "دوره تاریک پیش رو"، مترجم: فرح صیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- ربانی، رسول (۱۳۸۱)، "جامعه شناسی شهری"، تهران، انتشارات سمت.
- شارع پور، محمود (۱۳۸۹)، "جامعه شناسی شهری"، تهران، انتشارات سمت.
- گروه مطالعات شهری و منطقه‌ای (۱۳۵۸)، "مفهوم شهر او ۲"، تهران، نشر ایران.
- معتاز، فریده (۱۳۸۲): "جامعه شناسی شهر"، تهران، شرکت سهامی انتشار.
- وبر، ماکس (۱۳۷۵): "شهر در گذر زمان"، تهران، شرکت سهامی انتشار.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

منظور از ارائه این درس آشنا کردن دانشجویان رشته شهرسازی با جغرافیای شهری و موضوع استقرار شهرها در عرصه زمین است. دانشجویان در این درس با مشخصات جغرافیای شهری، مکان جغرافیایی در شهر و منطقه و نحوه مکان‌گیری فعالیت‌ها و ناسبات انسانی در محیط‌های شهری و منطقه‌ای آشنا می‌گردند.

سرفصل دروس:

جلسه اول: تعریف مختصات و مشخصات علم جغرافیای شهری و ضرورت فراگیری آن در شهرسازی.

جلسه دوم: تعریف مفهوم شهر از دیدگاه جغرافیای شهری و انواع شهر.

جلسه سوم: تحلیل علل جغرافیایی پیدایش و شکل استقرار شهر.

جلسه چهارم: تحلیل رابطه شهر و منطقه.

جلسه پنجم: روش تحقیق در جغرافیای شهری.

جلسه ششم: مرکز شهر، حومه نشینی.

جلسه هفتم: حاشیه نشینی و زائحه نشینی.

جلسه هشتم: متابولیسم شهری.

جلسه نهم: متابولیسم شهری.

جلسه دهم: ساخت جغرافیایی شهر و طبقه‌بندی آن.

جلسه یازدهم: دیدگاه‌های جغرافیای شهری.

جلسه دوازدهم: دیدگاه‌های جغرافیای شهری.

جلسه سیزدهم: دیدگاه‌های جغرافیای شهری.

جلسه چهاردهم: جغرافیای شهری در خاورمیانه.

جلسه پانزدهم: جغرافیای شهری در ایران.

جلسه شانزدهم: جمع بندی.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: جغرافیای شهری	
	۲			۲		
ندارد	عملی	تخصصی		تعداد ساعت:	۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Urban Geography
	نظری					
	عملی					
	نظری					
	عملی	اختیاری				
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی		

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی		

منابع:

- شکویی، حسین (۱۳۷۳): "دیدگاه های نو در جغرافیای شهری". تهران، انتشارات سمت.
- فرید، پداله (۱۳۶۸): "جغرافیا، شهرشناسی"، تبریز، دانشگاه تبریز.
- گیلبرت، آلن و گاگلر، ژوزف (۱۳۷۵): "شهرها، فقر و توسعه شهرنشینی در جهان سوم"، مترجم: پرویز کریمی، تهران اداره کل روابط عمومی و بین المللی شهرداری تهران.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: پایه

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنایی دانشجویان با مناسبات اقتصادی، بنگاه‌های اقتصادی، نهادها و مؤسسات اقتصادی در شهر و اثر متقابل این مناسبات بر کاربری زمین، مسکن، ساختمان از یک سو و از سوی دیگر آشنایی دانشجویان با روش تحقیق در اقتصاد شهری و تحلیل عوامل اقتصادی در توزیع فعالیت‌ها، کاربری‌ها، نیروی کار، مکان صنایع درون شهری و بازار خرده فروشی.

سرفصل دروس:

۱. تشریح مشخصات، مختصات اقتصاد و اقتصاد شهری و ضرورت شناخت آن در شهرسازی.
۲. مفهوم شهر از دیدگاه اقتصاد شهری و تعریف واحدهای مکان در شهر.
۳. طرح مسائل شهر از دیدگاه اقتصاد شهری (مسائل کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه)
۴. اقتصاد مکان و کاربری زمین.
۵. اقتصاد مسکن.
۶. اقتصاد ساختمان.
۷. حسابداری و بودجه بندی هزینه‌های جاری و عمرانی شهر و تراز مالی آن.
۸. اقتصاد حمل و نقل.
۹. روش‌های تحقیق در اقتصاد شهری.
۱۰. روش‌های اقتصادی تحقق پذیری پروژه‌های شهری.
۱۱. تحلیل عوامل اقتصادی در توزیع فعالیت‌ها، کاربری‌ها، نیروی کار و بازار.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری*	پایه*	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: اقتصاد شهری
	۲			۲	
	عملی	تخصصی		تعداد ساعت: ۳۲	
	نظری				
	عملی	اختیاری			
	نظری				
عملی					
ندارد	عنوان درس به انگلیسی: Urban Economy				
سمینار		آزمایشگاه	آموزش تکمیلی عملی ندارد	سفر علمی	کارگاه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی	

منابع:

- تقوی، مهدی (۱۳۸۹): " کلیات علم اقتصاد"، تهران، کوهمسار.
- رحمانی، تیمور (۱۳۷۸): " اقتصاد کلان (جلد ۱ و ۲)", تهران، انتشارات برادران.
- روزبهان، محمود (۱۳۸۸): "تنوری اقتصاد کلان (جلد ۱ و ۲)", تهران، تلبان.
- رفیعی، مینو (۱۳۶۹): "اقتصاد"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- سالوانپوره، دومینیک (۱۳۸۶): " تنوری و مسائل اقتصاد خرد"، مترجم: حسن سبحانی، تهران، نشر نی.
- شاکری، عباس (۱۳۸۹): "اقتصاد کلان"، تهران، رافع.
- علیدین درکوش، سعید (۱۳۶۴): "درآمدی به اقتصاد شهری"، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- فرگوسن (۱۳۷۹): " نظریه اقتصاد خرد (جلد ۱ و ۲)", مترجم: محمود روزبهان، چاپ پنجم، مرکز نشر دانشگاهی.
- مهرگان، نادر (۱۳۸۹): "اقتصاد خرد"، تهران، چاپ شانزدهم، نور علم.
- میلز، ادوین و بروس همیلتون (۱۳۷۵): "اقتصاد شهر"، مترجم: عبدالله کوثری، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.

۳ - ۲ - محتوا و سرفصل دروس تخصصی

- ۳-۲-۱- برنامه‌ریزی منطقه‌ای
- ۳-۲-۲- برنامه ریزی بافت های فرسوده و تاریخی
- ۳-۲-۳- کارگاه شهرسازی (۴)
- ۳-۲-۴- کارگاه شهرسازی (۵)
- ۳-۲-۵- تاریخ شهر و شهرسازی در جهان
- ۳-۲-۶- تاریخ شهرهای ایرانی - اسلامی
- ۳-۲-۷- مبانی و روشهای برنامه ریزی شهری
- ۳-۲-۸- مبانی و روشهای طراحی شهری
- ۳-۲-۹- شناخت و تحلیل فضای شهری
- ۳-۲-۱۰- مدل های کمی در شهرسازی
- ۳-۲-۱۱- روش تحقیق در شهرسازی
- ۳-۲-۱۲- کارگاه شهر سازی (۱)
- ۳-۲-۱۳- کارگاه شهر سازی (۲)
- ۳-۲-۱۴- کارگاه شهر سازی (۳)
- ۳-۲-۱۵- مبانی برنامه ریزی شبکه حمل و نقل درون شهری
- ۳-۲-۱۶- مبانی طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری
- ۳-۲-۱۷- مسکن
- ۳-۲-۱۸- تاسیسات و زیرساختهای شهری
- ۳-۲-۱۹- پروژه نهایی

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: مبانی و روشهای برنامه‌ریزی شهری

هدف:

آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم و مبانی برنامه‌ریزی منطقه‌ای، سیر تحول برنامه‌ریزی منطقه‌ای در ایران و برخی از کشورهای جهان و نیز انواع و محتوی طرح‌های منطقه‌ای در ایران.

سرفصل دروس:

۱- آشنایی با:

الف: مفهوم منطقه (منطقه چیست؟) و انواع آن

ب: برنامه‌ریزی کالبدی

ج: برنامه‌ریزی فضائی

د: برنامه‌ریزی اقتصادی

ه: برنامه‌ریزی منطقه‌ای

۲- مبانی برنامه‌ریزی منطقه‌ای

۳- سیر تحول برنامه‌ریزی منطقه‌ای در جهان

۴- سیر تحول برنامه‌ریزی منطقه‌ای در ایران

۵- سلسله مراتب و محتوی کلی طرح‌های منطقه‌ای در ایران

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: برنامه ریزی منطقه ای	تعداد واحد:	نوع واحد	پایه	نظری	درس پیش نیاز:		
	۲			عملی			
				نظری*			
	تعداد ساعت:			۳۲		اختصاصی*	۳
							عملی
							نظری
اختیاری				عملی			
عنوان درس به انگلیسی: Regional Planning							
آموزش تکمیلی عملی ندارد							
سفر علمی		کارگاه		آزمایشگاه			
				سمینار			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	نداره	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی نداره	

منابع:

- آلماندینگر، فلیپ (۱۳۸۷): "آینده برنامه ریزی: چشم اندازهای نو در نظریه برنامه ریزی"، مترجم: عارف انصافی مقدم، تهران، ارس وایته آفرشس
- بیزاندرف، مسطفی (۱۳۸۷): "طرح ها و برنامه های شهرسازی"، تهران، موسسه نشر شهر
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مسطفی بیزاندرف و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۷): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، مکان ها و مکان سازی"، مترجم: مسطفی بیزاندرف و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۶): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح ها و انواع طرح ها"، مترجم: مسطفی بیزاندرف و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۸): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش های تحلیل"، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- اینتایم، نوربرت (۱۳۷۹): "مدل های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه ای"، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- توفیق، فیروز (۱۳۸۲): "آمایش سرزمین با تجربه جهانی و تطبیق آن با وضع موجود"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.

- جفری هال، پیتز (۱۳۸۷): "برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای"، ترجمه جلال تبریزی، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری
- دانشور، تورج (۱۳۸۱): "طرح ریزی کالبدی و برنامه ریزی منطقه ای در ایران"، انتشارات آذرخش.
- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۸۳): "مکتب‌ها، نظریه‌ها و مدل‌های برنامه و برنامه‌ریزی منطقه‌ای"، یزد، انتشارات دانشگاه یزد.
- زبردست، اسفندیار (۱۳۸۳): "اندازه شهر"، مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری، تهران.
- زبردست، اسفندیار (۱۳۷۷): "عملکردهای شهری در توسعه روستایی: رویکرد با نگرش فضایی به برنامه‌ریزی منطقه‌ای"، مسکن و انقلاب، شماره ۸۴
- زیاری، کرامت‌الله (۱۳۷۹): "برنامه ریزی شهرهای جدید"، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۹۰): "با شهر و منطقه در ایران"، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران
- صرافقی، مظفر (۱۳۷۷): "مبانی برنامه ریزی توسعه منطقه ای"، تهران: سازمان برنامه و بودجه. مرکز مدارک اقتصادی-اجتماعی و انتشارات.
- صباغ کرمانی، مجید (۱۳۸۰): "اقتصاد منطقه‌ای"، تهران، سمت.
- فاینشتاین، سوزان، کمپل، اسکات (۱۳۸۹): "نظریه‌ی برنامه‌ریزی"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آذرخش.
- فیلد، برایان و مک گرگور، برایان (۱۳۷۶): "فنون پیش بینی در برنامه ریزی شهری و منطقه ای"، مترجم: فاطمه تقی‌زاده، تهران، انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- مجتهدزاده، غلام حسین (۱۳۷۷): "برنامه ریزی شهری در ایران"، انتشارات پیام نور.

Planning Urban Textures of Historical and Deprived Areas

تعداد واحد: ۳

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری، مبانی و روش‌های طراحی شهری، شناخت و تحلیل فضای شهری

مقدمه:

فرسودگی روزافزون بافت‌های کهن شهری، رها کردن این بافت‌ها چه از سوی مردم و چه از سوی مسئولین شهر، عملاً به خالی شدن، ویرانی و فرو ریختن بسیار سریع این بافت‌ها در دو دهه اخیر منجر گردیده است. در حالی که حداقل علمی و نهادهای مسئول به تحسین و تجدید - گهگاه شاعرانه، شهرهای قدسی و بافت‌های کهن دل خوش می‌دارند و گلنگ تخریب سودجویان و کوتاه اندیشان، حجم عظیمی از ثروت‌های ملی و در مواردی جهانی را به انهدام می‌کشاند.

در برابر چنین ابتکاری، نه تنها توجه به ثروت‌های مادی که سرمایه‌های فرهنگی نیز محسوب می‌شوند، اهمیتی بسیار دارند، بلکه پرداختن به بهسازی، نوسازی و بازسازی بافت‌های کهن، فوریتی خاص می‌باشد. تاکنون، علیرغم آنچه در پهنه جهان در دهه‌های اخیر رخ داده است، در کشورمان پایه نظری جامع و مانعی برای نگرستن به این امر تدوین نگشته است و حتی گردآوری نیز نشده است. مطرح شدن درسی بدین نام، شاید تلاشی برای تحقق این امر باشد.

اهداف آموزشی:

این درس برآن خواهد بود تا دانشجو را با مفاهیم اساسی و اولیه بافت‌های کهن آشنا کرده، تا از آن ره بتوان به نظریه‌ها، تجربه‌ها و دستورالعمل‌های جهانی مرتبط با بافت‌های کهن نظری افکند، برای نیل به این مقصود، اهداف آموزشی درس بدین قرار است:

۱. نگاهی بر مفاهیم و واژگان مرمت شهر
۲. کسب دانش مقدماتی در زمینه نظریه‌های مرتبط با بافت کهن در سطح جهان
۳. آشنایی با تجربه‌های جهانی مرتبط با بافت کهن در سطح جهان
۴. مروری بر منشورها و قطعنامه‌های مرتبط با بافت کهن در سطح جهان

۵. شناخت روش‌ها و شیوه‌های مربوط به حفظ و نگهداری از بافت‌های کهن
 ۶. بررسی مسائل ویژه ایران در رابطه با بافت‌های کهن شهری

فهرست موضوعی درس:

۱. مفاهیم و واژگان
۲. فرسایش و مرمت
۳. تکوین نظریه‌های نوسازی و بازسازی
۴. تجارب مرمت شهری در جهان
۵. شوراهای و قطعنامه‌های جهانی مؤثر در امر مرمت شهری
۶. روش‌ها و شیوه‌های مداخله در بافت‌های کهن
۷. تدوین معیارهای جهانی مداخله در بافت‌های کهن
۸. فرایند برنامه‌ریزی و طراحی شهری در بافت‌های مرکزی و کهن شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

عنوان درس به فارسی: برنامه ریزی بافت های فرسوده و تاریخی	عنوان درس به انگلیسی: Planning Urban Textures Of Historical And Deprived Areas	تعداد واحد: ۳	نوع واحد	پایه	نظری	دروس پیش نیاز: دارد مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری، مبانی و روش‌های طراحی شهری، شناخت و تحلیل فضای شهری	
		تعداد ساعت: ۶۴			عملی		تخصصی*
					نظری* ۲		
		عملی			عملی* ۱		
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه		آزمایشگاه	سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی: دارد	

منابع:

- پوراحمد، احمد و حبیبی، کیومرث و مشکینی، ابوالفضل (۱۳۸۹). "بهسازی و نوسازی بافت های کهن شهری"، تهران، انتخاب.
- پورجعفری، محمدرضا (۱۳۸۸). "سمانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها"، تهران، پیام.
- حبیبی، فرح (۱۳۹۰). "تنش شکل شهر در کاهش خطرات ناشی از زلزله"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- حاجی، بهروز و حسکاران (۱۳۸۶). "بررسی تطبیقی تجارب مرمت شهری در ایران و جهان با نگاهی ویژه به بافت تاریخی شهر یزد"، یزد، سیحان نور، پایگاه میراث فرهنگی یزد.
- حبیبی، سیدمحسن (۱۳۸۱). "مرمت شهری"، تهران، دانشگاه تهران.
- سلطانزاده، حسین (۱۳۶۲). "روند شکل‌گیری شهر و مراکز مذهبی در ایران"، تهران، انتشارات آکادمی.
- شوای، فرانسواز (۱۳۷۵). "شهرسازی واقعیات و تخیلات"، مترجم: سید محسن حبیبی، دانشگاه تهران.
- فلاسکی، محمدمنصور (۱۳۸۸). "نوسازی و بهسازی شهری"، تهران، سمت.
- فلاسکی، محمد منصور (۱۳۶۵). "باز زنده سازی بناهای شهرهای تاریخی"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- کوچه اناتول (۱۳۶۶). "معماری بازسازی"، مترجم: سید محسن حبیبی، تهران، انتشارات مرکز تحقیقات مسکن و ساختمان.
- محمد مرادی، امیر (۱۳۸۷). "۱۳ درس مرمت"، تهران، سازمان عمران و بهسازی شهری.
- محمد مرادی، اصغر (۱۳۸۰). "معرفی تعدادی از ابدیه سنتی معماری ایران و تحلیل پر ویژگی‌های فضایی آنها"، تهران، سازمان میراث فرهنگی، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- فلاسکی، محمدمنصور (۱۳۸۴). "سیری در تجارب مرمت شهری: از ونیز تا شیراز"، تهران، فضا.

تعداد واحد: ۵

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: (انظری / عملی) (کارگاهی)

پیش نیاز: کارگاه شهرسازی (۳)، شناخت فضای شهری، بافت‌های فرسوده و تاریخی

هدف:

هدف از این کارگاه کاربرد دانش مربوط به مبانی و روشهای برنامه‌ریزی و طراحی، و مهارتهای مربوط به بکارگیری فرایند برنامه‌ریزی، ارائه ایده‌های طراحی، طراحی گزینه‌های مختلف و تصمیم‌گیری است. بررسی یک واحد همسایگی / محله / یا بخشی از یک بافت شهری موجود به همراه تحلیل‌های لازم، چگونگی مداخله در بافت مورد مطالعه و نحوه برنامه‌ریزی و طراحی را مشخص خواهد کرد.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک محله یا بخشی از شهر
- بررسی ساختار- عملکرد و روند تغییرات در بافت مورد مطالعه
- بررسی و تحلیل کاربری‌ها، جمعیت، تراکم، مسکن، قطعات تفکیکی، دسترسی‌ها، منظر، زیرساخت‌ها، ویژگیهای کالبدی، فضاهای باز شهری
- بررسی طرحهای فرادست
- تعریف مسئله و تعیین اهداف عملیاتی
- شناخت امکانات و محدودیت‌های بافت
- ارائه راهبردها و سیاستهای برنامه‌ریزی
- پیشنهادات طراحی در غالب بهسازی، بازسازی و یا نوسازی شهری
- ارائه طرح در مقیاس‌های مناسب

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: دارد: کارگاه شهرسازی (۳)، شناخت فضای شهری، برنامه ریزی بافت‌های فرسوده و تاریخی	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: کارگاه شهرسازی ۴		
	عملی			تخصصی*		۵	
	نظری*	اختیاری					تعداد ساعت: ۱۴۴
	۱						
	عملی*						
نظری							
عملی							
آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه* آزمایشگاه سمینار							
عنوان درس به انگلیسی: Urban Studio							

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

تعداد واحد: ۵

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: (نظری / ۴ عملی) (کارگاهی)

پیش نیاز: کارگاه شهرسازی (۳)، برنامه ریزی حمل و نقل شهری، مسکن

هدف:

هدف از این درس، بکارگیری دانش نظری و جنبه های عملی و توانایی های حرفه ای در درک علمی و عملی در توسعه های جدید شهری است. دانشجویان، ضمن شناخت و تحلیل مسائل شهری در مقیاس یک واحد شهری کوچک جدید (یک محله شهری و واحدهای همسایگی آن)، اقدام به برنامه ریزی و طراحی محیطهای مسکونی در زمین آزاد در قالب یک طرح آماده سازی زمین خواهند نمود. آموزش و یادگیری تهیه الگوی یک واحد همسایگی از طرح آماده سازی پیشنهادی نیز مورد نظر است.

سرفصل دروس:

- تدوین مبانی نظری برای برنامه ریزی و طراحی در مقیاس محله و در ارتباط با زمین انتخاب شده.
- شناخت شهر (تحولات و روند توسعه، کاربری ها، شبکه ها، تراکم ها، اقلیم، مسکن، محیط زیست).
- شناخت و بررسی طرح های بالا دست زمین مورد نظر.
- شناخت و تحلیل وضع موجود کاربری های اطراف زمین (عوامل موثر بر برنامه و طرح).
- شناخت و تحلیل زمین انتخاب شده در ابعاد کلیدی - فضایی (عوامل و عناصر طبیعی و مصنوعی زمین - محیط زیست - تاسیسات زیربنایی).
- بررسی ویژگیهای اقتصادی، اجتماعی، جمعیتی و فرهنگی جامعه مخاطب برای برنامه ریزی مسکن و طراحی محیط مسکونی.
- تحلیل امکانات و محدودیتها.
- برنامه ریزی فضایی (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیست محیطی، کالبدی).
- برنامه ریزی مسکن.
- برنامه ریزی کاربری زمین.
- تهیه و ارائه گزینه ها.

- ارزیابی گزینه‌ها و انتخاب گزینه نهایی.
- ارائه طرح استخوان بندی و سازمان فضایی (ساختار طرح کاربری زمین).
- تهیه طرح تفصیلی زمین (مقیاس ۱:۲۵۰۰-۱:۳۰۰۰).
- تهیه طرح آماده سازی زمین (کاربری- شبکه- تاسیسات- تفکیکی) (مقیاس ۱:۱۰۰۰).
- تهیه الگوی یک- واحد، همسایگی از طرح آماده سازی پیشنهادی (مقیاس ۱:۵۰۰).

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: دارد: -کارگاه شهرسازی (۴)، مبانی برنامه ریزی حمل و نقل شهری، مسکن	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: کارگاه شهرسازی ۵ عنوان درس به انگلیسی: Urban Studio 5
	عملی			۵	
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:	
	۱			۱۲۲	
عملی*	اختیاری				
۴					
	نظری				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی ندارد					
سمینار	ازمایشگاه	کارگاه	سفر علمی		

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان نمر	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

شکل‌گیری و تحول تاریخی فرهنگ شهرنشینی در شهرهای جهان در ادوار مختلف تاریخ انسان از آغاز تا امروز موضوع اصلی این درس است. این موضوع از آن بسبب اهمیت دارد که تنها زمانی می‌توان به مسائل و مشکلات در "وضع موجود" پرداخت و با "عوامل طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی" مؤثر بر شکل‌گیری و تحول کالبد شهر در شرایط حاضر روبرو شد و به آن پاسخ در خور داد که سیر تحول گذشته آن را دریافته باشیم. شناخت تاریخی، ساخت و فرهنگ شهرنشینی، گویای عوامل "جراحی" وضع موجود و نمایانگر روند آتی دیگرگونیه‌ها و تحولات بعدی آن است. اهداف درس عبارت است از:

۱. شناخت چگونگی شکل‌گیری و تحولات ساخت و سازمان کالبدی شهر در ادوار مختلف.
۲. شناخت عوامل طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی مؤثر بر کالبد شهر و تاثیر کالبد شهر در پدایش روابط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی در جامعه.
۳. شناخت روش‌های رویارویی، جوامع در هدایت و شکل دادن کالبد شهر در تاریخ.
۴. اخذ روش‌های مناسب برای هدایت و کنترل کالبد شهر در وضع موجود و آینده.

سرفصل دروس:

- مقدمه: نگاهی به نظریه‌های پیدایش و تحول شهرها
- دوران اولیه: شهرهای نخستین (مصر، سین الفیروزین، هند، چین، پرو «اینکا» امریکای مرکزی «مایا» و مکزیک «آزتک»)
- عهد عتیق:
- شهرهای یونانی
- شهرهای رومی
- قرون وسطی:

- پیدایش تالاف‌های شهری در اروپا
- تکوین و توسعه ساختار کالبدی شهر
- رئاس؛ نگرشی جدید بر شهر و شهرسازی (شکل‌گیری آرمان شهر)
- باروک: نگرش اقتدارگرایانه به شهر و شهرسازی
- قرون هفدهم و هیجدهم انقلاب صنعتی؛ دگرگونی مفهوم شهر و شهرنشینی
- قرن نوزدهم: عصر پستی شهرسازی - شهر قرن نوزدهمی
- قرن بیستم: عصر شهرسازی
- مفهوم مدرنیستی شهر
- مفهوم پسا مدرنیستی شهر

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: تاریخ شهر و شهرسازی در جهان
	عملی			
ندارد	نظری*	تخصصی*	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲
	۲			
	عملی	اختیاری		
	نظری			
عملی				
آموزش تکمیلی عملی ندارد		سفر علمی		عنوان درس به انگلیسی: World History of City and City Planning
سمینار		آزمایشگاه		کارگاه

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری دارد	ندارد
		عملکردی	

منابع:

- بنه ولو، لئونارد (۱۳۸۴). "تاریخ معماری مدرن"، مترجم: علی محمد سادات افسری، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- بیکن، لدموند (۱۳۸۴). "طراحی شهرها"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- پاکزاد، جهانگیر (۱۳۹۰). "تاریخ شهر و شهرنشینی در اروپا"، تهران، انتشارات آرمشهر.

- دورانت، ویل (۱۳۷۴): "تاریخ تمدن"، مجلدات ۱ تا ۱۱، تهران، انتشارات فرانکلین.
- ریمون، آندره (۱۳۷۰): "شهرهای بزرگ عربی، اسلامی"، مترجم: حسین سلطان زاده، تهران، بی‌تا.
- کونزو، پائولو (۱۳۸۴): "تاریخ شهرسازی جهان اسلام"، ترجمه دکتر سعید تیز قلم زنبوزی، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- موریس، جیمز (۱۳۶۱): "تاریخ شکل شهر تا انقلاب صنعتی"، مترجم: راضیه رضازاده، تهران، انتشارات دانشگاه علم و صنعت ایران.
- مامفورد، لویس (۱۳۸۱): "مدنیت و جامعه مدنی در بستر تاریخ، خاستگاه‌ها، دگرگونی‌ها و دورنماهای آن"، مترجم: احمد عظیمی بلوریان، تهران، انتشارات رسا.
- مامفورد، لویس (۱۳۸۱): "جامعه مدنی در بستر تاریخ"، مترجم: احمد عظیمی و بوریان، مؤسسه خدمات فرهنگی رسا.
- Kostof, Spiro (1995): "A History of Architecture, Settings and Rituals", Oxford: Oxford University Press.
- Kostof, Spiro (1991): "The City Shaped, Urban Patterns and Meanings Through History", London: TSH.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ شهر و شهرسازی جهان

هدف:

شناخت تاریخی هر مقوله - در اینجا شهر و یا مجتمع زیستی - از آن سبب اهمیت دارد که به مدد آن می‌توان به مسائل و سؤالات در "وضع موجود" پاسخ گفت و یا به سخنی بهتر، عوامل "جراحی" وضع موجود را باز شناخت. شناخت تاریخی یکی از پایه‌های ترین عوامل شناخت وضع موجود است و به کمک آن می‌توان تغییرات و دگرگونی‌های بعدی پدیده را تخمین زد. چه، هرگاه گذشته، یا سیر تاریخی پدیده - در وضع موجود آن "مستقر" باشد، آینده آن - دگرگونی‌ها و تحولات بعدی پدیده در وضع موجود "مستتر" خواهد بود. اهداف درس:

۱. شناخت چگونگی شکل‌گیری و ساخت کالبدی مجتمع‌های زیستی در قالب مکان (جغرافیا) و در بستر زمان (تاریخ) (شناخت عوامل عام مؤثر بر شکل‌گیری پدیده شهر)
۲. شناخت تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم جهان بینی، اقتصاد و بوم بر کالبد مجتمع زیستی (شناخت عوامل خاص مؤثر بر شکل‌گیری پدیده شهر)
۳. شناخت روش‌های برخورد انسان با عوامل فوق در شکل دادن به کالبد محیط خود. آگاهی از نگرش‌ها و نظریات متفاوت، مصادیق مفاهیم تاریخی و تعاریفی که مجموعه‌های زیستی بر آن استوارند.
۴. اخذ روش‌های مناسب برخورد با مسئله مجتمع‌های زیستی (شهر - ده) و یافتن تعریفی در خور با این مسئله در ایران.

سرفصل دروس:

۱- شهرنشینی و شهرگرایی قبل از اسلام:

۱-۱: ساخت و یافت شهر از قرن هفتم ق.م سبک پارسی در معماری (شهرهای مادی و پارسیتا حمله اسکندر)

- ۱-۲: ساخت و سازمان شهر از قرن سوم ق.م تا قرن هفتم میلادی (یکم هجری): سبک پارسی - هلنی و پارتی در معماری (شهرهای دوران سلوکی، پارتی و ساسانی)
- ۲- سیر تحول شهر نشینی و شهر گرایی بعد از اسلام:
- ۲-۱: ساخت و سازمان شهر از قرن یک هجری تا قرن چهارم هجری (۷-۱۱ میلادی)، سبک خراسانی در معماری (شهرهای دوران اولیه اسلام تا ظهور دیلمیان)
- ۲-۲: ساخت و سازمان شهر از قرن چهارم هجری تا قرن هفتم هجری (۱۱-۴ میلادی)، سبک رازی در معماری (شهرهای دوران دیالمه، سلجوقیان، خوارزمشاهیان تا حمله مغول و ایلخانیان)
- ۲-۳: ساخت و سازمان شهر از قرن هفتم هجری تا قرن یازدهم هجری (۱۴-۱۶ میلادی)، سبک آذری در معماری (شهرهای دوران ایلخانیان و ترکمانان)
- ۲-۴: ساخت و سازمان شهر از قرن یازدهم هجری تا اواسط قرن سیزدهم هجری (۱۶-۱۹ میلادی)، مکتب اصفهان در شهرسازی (شهرهای دوران صفویه تا اواسط قاجاریه)
- ۳- سیر تحول شهر نشینی و شهرسازی در دوران معاصر:
- ۳-۱: چگونگی تفکر به مسئله شهر (۱۱۶۴ هجری شمسی تا ۱۳۰۰)، سبک بازگشت در ادبیات، دوران ناصری، انقلاب مشروطیت، تشکیل اداره احتسابیه، قانون بلدیّه، ۱۲۸۶، سبک تهران در شهرسازی، کودتای ۱۲۹۰.
- ۳-۲: شهر گرایی، شهرنشینی و شهرسازی از ۱۳۰۰ تا ۱۳۲۰
- ۳-۲-۱: روند شهر نشینی و شهر گرایی تا ۱۳۱۰ (دوران انتقالی قوانین، قانون بلدیّه، ثبت اسناد و املاک و...)
- ۳-۲-۲: دگرگونی شهر از ۱۳۱۰ تا ۱۳۲۰ (طرح ۱۳۱۰ همدان، طرح ۱۳۱۶ تهران، نفوذ سبک بین الملل و معماران خارجی، اقدامات معماران ایرانی فارغ التحصیلان اروپا) الگوی تهران در شهرسازی.
- ۳-۳: شهر گرایی و شهرنشینی در ایران از ۱۳۲۰ تا ۱۳۲۵
- ۳-۳-۱: دوران پارلمان تاریخ از ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲، اولین برنامه عمرانی ۷ ساله، طرح حاکمیت شهری، پیدایی فضای عمومی در شهر.
- ۳-۳-۲: دوران رکود از ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۶، دومین برنامه عمرانی
- ۳-۳-۳: آغاز دگرگونی‌ها از ۱۳۳۶ تا ۱۳۲۵ (تقسیم جهانی کار، اقتصاد تک محصولی، سیاست های دروازه های باز، طرح های هادی شهری، اصلاحات از بالا)، سومین برنامه عمرانی.
- ۳-۴: شهرسازی از ۱۳۲۵ تا ۱۳۵۷
- ۳-۴-۱: آغاز فعالیت‌های شهر سازی، طرح‌های جامع ۱۳۲۵

۲-۴-۳: طرح مسئله "حاشیه نشینی" در شهر

۳-۴-۳: بازنگری در طرح‌های جامع، تهیه طرح‌های ملی و منطقه‌ای از ۱۳۵۰ تا ۱۳۵۷ (برنامه‌های عمرانی چهارم و پنجم و ششم و طرح بتل، آمایش زمین و... انقلاب)

۴-۴-۴: شکل‌گیری اولین نوسهرها در ایران (فولاد شهر، مس سرچشمه، مهرشهر، خانه گرج و...)

۵-۴-۳: شکل‌گیری مجموعه‌های مسکونی (اکباتان، سلمان و...)

۵-۴-۳: شهر گواهی، شهرنشینی و شهرسازی از ۱۳۵۷ تاکنون

از اعتبار افتادن طرح‌های ملی، منطقه‌ای و جامع شهری (۱۳۵۸)، مسئله مسکن و نقش آن در گسترش شهرها، قانون اراضی شهری (۱۳۵۹)، تاکید مجدد بر طرح‌های جامع شهری (۱۳۶۰)، تهیه طرح آمایش سرزمین و برنامه‌های پنج ساله (۱۳۶۱)، قانون زمین شهری (۱۳۶۳)، تهیه طرح‌های منطقه‌ای و مکان‌یابی (۱۳۶۴)، طرح‌های آماده سازی (۱۳۶۵)، احیای بافت‌های قدیمی (۱۳۶۶)، شهرک‌های اقماری (۱۳۶۷)، شهرهای جدید (۱۳۶۴)، طرح انتقال پایتخت و برنامه‌ریزی فضایی سرزمین (۱۳۶۹)، طرح سجدد مسئله مسکن و شیوه‌های برخورد با آن (۱۳۷۰)، طرح‌های منطقه‌ای، طرح‌های جامع شهرستان (۱۳۷۱) (حوزه نفوذ)، طرح‌های نوسازی شهری (۱۳۷۲)، طرح برنامه‌ریزی کالبدی جامع شهری (۱۳۷۲)، برنامه‌ریزی و طراحی کلان شهرها (۱۳۷۳)، طرح مجموعه شهری تهران (۱۳۷۵)، طرح سجدد مسئله حاکمیت شهری، تشکیل شوراهای اسلامی شهر (۱۳۷۸)، طرح انتقال پایتخت (۱۳۷۹)، طرح ساختمانی - راهبردی شهر (۱۳۸۰)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: تاریخ شهرهای ایرانی - اسلامی
	عملی			۲	
تاریخ شهر و شهرسازی در جهان	نظری*	تخصصی*	نوع واحد	تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: History of Iranian-Islamic Cities
	۲				
	عملی*	اختیاری			
	نظری				
عملی					
آموزش تکمیلی عملی ندارد					
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی	

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	بروز
	ندارد	آزمون‌های نوشتاری دارد	ندارد
		عملکردی	

منابع:

- آبراهانیان، اروند (۱۳۷۷): "ایران بین دو انقلاب"، مترجم: احمد گل محمدی، تهران: نشر نی.
- افشنگ، مانلی و همکاران (۱۳۹۰): "شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تاکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷ - ۱۳۵۸"، تهران، دفتر پژوهش های فرهنگی.
- اصلانو، حسن و رستمی زاده، امیرحسین (۱۳۸۹): "جستاری در تاریخ معماری و شهرسازی ایران"، تهران، موسسه آموزش عالی سوره.
- پاکزاد، جهانشاه (۱۳۹۰): "تاریخ شهر و شهرنشینی در ایران، از آغاز تا قاجار"، تهران، انتشارات آرمانشهر.
- حبیبی، سیدمحسن (۱۳۸۶): "از شار تا شهر، تحلیل تاریخی از مفهوم شهر و سیمای کالبدی آن، تفکر و تأثر"، تهران، دانشگاه تهران.
- حبیبی، سید محسن (۱۳۸۵): "شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر"، تهران، دفتر پژوهشهای فرهنگی.
- سلطانزاده، حسین (۱۳۸۷): "فضاهای معماری و شهری در نگارگری ایرانی"، تهران، چهارطاق.
- سلطانزاده، حسین (۱۳۶۲): "روند شکل گیری شهر و مراکز مذهبی در ایران"، تهران، انتشارات آگاه.
- کیانی، محمد یوسف (۱۳۶۶): "شهرهای ایران"، مجلدات ۱ تا ۴، تهران، جهاد دانشگاهی تهران.
- کیانی، محمدیوسف (۱۳۶۵): "نظری اجمالی به شهر و شهرنشینی"، تهران، جهاد دانشگاهی.
- میر سیاسی، علی (۱۳۸۴): "تاملی در مدرنیته ایرانی"، مترجم: جلال توکلیان، تهران: طرح نو.

- Gavbe, Heinz (1979): "Iranian Cities", N.Y. New York University Press,

تعداد واحد: ۳

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: جغرافیای شهری

هدف:

آشنایی دانشجویان با مبانی روش ها و شیوه های تولید طرح، معیارها و استانداردهای شهری، ارزیابی طرح ها و شیوه های اجرایی طرح ها در عمل و آشنایی با محدودیت های فنی، انسانی، مدیریتی و حقوقی اجرای طرح ها و تحقق آنها.

سرفصل دروس:

- تعریف روش و شیوه تولید طرح شهری
- شیوه تهیه نقشه های پایه و استخراج اطلاعات فضایی
- شیوه های برداشت، کاربری زمین و فضای شهری
- روش های محاسبه و تحلیل سطوح کاربری زمین و فضا
- روش های تحلیل فضایی فرم و شکل شهر
- روش ها و شیوه های تحلیل سیمای شهری و ارزش های فضایی
- روش طبقه بندی یافت های شهری و تعیین تراکم ساختمانی
- استانداردهای فضای و کالبدی (سرانه ها و معیارها) عملکردهای مختلف شهری
- استانداردهای فضایی و کالبدی (سرانه های معماری) مسکن و اسکان شهری
- استانداردها و روش های تعیین محل (مکان پایه) عناصر مختلف شهری
- روش ها و شیوه های ارزیابی گزینه های مختلف طرح
- روش های بررسی کیفیت اقلیم شهری
- مبانی و شیوه های طبقه بندی (پهنه بندی) Zoning
- مبانی و روش تفکیک زمین شهری
- روش و شیوه های برآورد مالی و برنامه ریزی اجرای طرح

- روش‌های تدوین جداول برنامه (پروگرام) C.P.M

- ارزیابی مباحث درسی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی و روش‌های برنامه ریزی	
	عملی			۳		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals and Methods in Urban Planning
	۲					
	عملی*	اختیاری				
۱						
نظری						
عملی						
آموزش تکمیلی عملی دارد						
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه *	سفر علمی			

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون‌های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

منابع:

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹): "استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۷): "استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، مکان‌ها و مکان‌سازی"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۶): "استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح‌ها و انواع طرح‌ها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۸): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش‌های تحلیل"، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۷): "طرح‌ها و برنامه‌های شهرسازی"، تهران: موسسه نشر شهر.
- چپ من، دیوید، (۱۳۸۲): "آفرینش محلات و مکان‌ها در محیط انسان ساخت"، مترجم: منوچهر طبیبیان و شهرزاد فریادی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- زیباری، کرمانا- (۱۳۸۷): "برنامه‌ریزی کاربری زمین"، تهران: دانشگاه تهران.

- سلیمانی شیری، مرتضی (۱۳۸۴): "برنامه‌ریزی شهری"، تهران، رهپویان شریف.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۹۰): "با شهر و منطقه در ایران"، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۸۴): "مقدمه‌ای بر مبانی برنامه‌ریزی شهری"، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۲): "تراکم در شهرسازی: اصول و معیارهای تعیین تراکم شهری"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- عزیزی، محمد مهدی (۱۳۸۰): "آماده سازی زمین شهری در ایران"، تهران، انتشارات سازمان ملی زمین و مسکن.
- فاینشتاین، سوزان و کمیل، اسکات (۱۳۸۹): "نظریه‌ی برنامه‌ریزی"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آفرخس.
- کان، آندریا و دیگران (۱۳۸۷): "موضوعات سایت: مفاهیم، سوابق تاریخی، راهبردها"، مترجم: بهناز امین زاده، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مرادی مسیحی، وراز (۱۳۸۴): "برنامه‌ریزی استراتژیک و کاربرد آن در شهرسازی ایران و نمونه موردی کلان شهر تهران"، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

تعداد واحد: ۳

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: مبانی طراحی (۲)

هدف:

- آشنایی دانشجویان با مراحل مختلف (فرایند) تهیه طرح های شهری و روش ها و فنون مورد نیاز برای هر یک از این مراحل هدف اصلی این درس می باشد.
- این درس به صورت نظری و عملی ارائه خواهد شد و دانشجویان با کار روی یک پروژه عملی با نحوه تهیه طرح های شهری آشنا خواهد شد.

سرفصل های اصلی

- تعریف فرایند طراحی شهری
- اهمیت، نقش و انواع فرایندها در طراحی شهری
- مراحل کلی فرایند طراحی شهری
- دلایل استفاده از فرایند در طراحی شهری (معیار و فلسفه طراحی با مراحل)
- مراحل فرایند طراحی شهری:
- شناخت
- تدوین اهداف کلی
- تدوین اهداف عملیاتی
- راه حل های کلی
- ارزیابی راه حلها
- انتخاب راه حل بهترین
- تکمیل راه حل انتخابی
- پیش بینی اجرا

جدول چارجوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد	عنوان درس به فارسی: مبانی و روش های طراحی شهری	
	عملی			۳		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت: ۶۴		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals and Methods in Urban Design
	۲					
	عملی*					
نظری	اختیاری					
عملی						
دارد توسیم پیشرفته	آموزش تکمیلی عملی دارد					
	سجستانار	آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی		

روش ارزیابی:

ارزیه	آزمون های نهائی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
دارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی دارد		

منابع

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری- ساختارها"، مترجم: مسطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۷): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، مکان ها و مکان سازی"، مترجم: مسطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۶): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، تهیه طرح ها و انواع طرح ها"، مترجم: مسطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۸): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش های تحلیل"، مترجم: پروین پرتوی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بهزادفر، مسطفی (۱۳۸۸): "طرح ها و برنامه های شهرسازی"، نشر شهر.
- بهزادفر، مسطفی (۱۳۸۱): "مفهوم طراحی شهری و انگاره های قطعیت یسند"، مدیریت شهری، فصلنامه پژوهشی - تحلیلی و آموزشی مدیریت و برنامه ریزی شهری، سال سوم، شماره ۹، بهار ۱۳۸۱: ۱۶-۲۷.
- بنتلی، ای.ب. و الکتک، آن و مورین، یال، و سو، مک کلین و اسیت، گراهام (۱۳۸۲): "محیط های یاسخده"، مترجم: دکتر مسطفی بهزادفر، تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران.
- بیکن، ادوین (۱۳۸۶): "طراحی شهرها"، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- بحرینی، سید حسین (۱۳۸۷): "فرایند طراحی شهری"، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۴): "مبانی نظری و فرایند طراحی شهری"، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۸۶): "مقالاتی در باب طراحی شهری"، تهران، انتشارات شهیدی.
- کره‌مونا، متیو (۱۳۹۰): "فضاهای شهری مکان‌های عمومی"، مترجم: اهری و دیگران، تهران، انتشارات دانشگاه هنر تهران.
- کریر، راب (۱۳۸۴): "فضای شهری"، مترجم: خسرو هاشمی نژاد، تهران، نشر خاک.
- لنگ، جان (۱۳۸۸): "طراحی شهری: گونه‌شناسی رویه‌ها و طرح‌ها: همراه با بیش از پنجاه"، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، دانشگاه تهران.
- لینچ، کوین (۱۳۸۴): "تئوری شکل شهر"، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لنگ، جان (۲۰۰۵): "طراحی شهری، رویه‌ها و طرح‌ها"، مترجم: سید حسین بحرینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مرتضایی، فرهاد (۱۳۸۲): "طراحی فضای شهری"، تهران، شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- هدمن، ریچارد و یازوسکی، آندرو (۱۳۷۱): "مبانی طراحی شهری"، مترجم: راضیه رضازاده و مصطفی عباس زادگان، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.

تعداد واحد: ۳

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش‌نیاز: مبانی و روش‌های طراحی شهری

هدف:

شناخت ویژگی‌ها، ابعاد و مولفه‌های تاثیرگذار بر کیفیات یک فضای شهری مهمترین هدف درس است. آشنایی دانشجویان شهرسازی با این مقوله مهم و حیاتی کمک موثری به درک بهتر و کاملتر محیط شهری و طراحی و برنامه‌ریزی آگاهانه و معنی‌دار انواع فضاهای شهری خواهد کرد.

سرفصل دروس:

- تعریف فضاهای باز شهری
- انواع و ویژگی‌های فضاهای شهری
- استانداردها در فضای شهری
- تاریخچه شکل‌گیری و شکل‌دهی به فضاهای شهری در ایران و جهان
- نقش‌های متفاوت فضاهای شهری: سیاسی، اجتماعی، آموزشی-فرهنگی، اقتصادی، ارتباطی، هنری، زیست محیطی
- فرصت‌ها و تهدیدها در فضاهای شهری امروز
- روش‌های برداشت فضاهای شهری امروز
- عملکردها و فعالیت‌ها
- فرم و کیفیات کلیدی فضاهای شهری (هندسه، توده و فضا، تناسبات، میلان، منظر، نما، بدنه‌ها/حداردها و...)
- ارتباط بین فرم و عملکرد در فضاهای شهری
- روش‌های تحلیل فضاهای شهری
- پدیده‌های جهانی شدن و فضاهای شهری

جدول چارچوب تدوین سرفصل درس

شروس پیش از	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: شناخت و تحلیل فضای شهری		
	عملی			۳			
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Recognition and Analysis of Urban Open Spaces	
	۳						۶۴
	عملی*	اختیاری					آموزش تکمیلی عملی دارد
	۱						
نظری							
عملی							
		آزمایشگاه	کارگاه*	شهر علمی			

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	فشارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

منابع:

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۸). "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری: روش های تحلیل". مترجم: پروین پروتی، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران
- بحرینی، سید حسین (۱۳۷۵). "تحلیل فضای شهری". تهران: دانشگاه تهران.
- پاکزاد، جهانناه (۱۳۸۴). "مبانی نظری و فرایند طراحی شهری". تهران: وزارت مسکن و شهرسازی.
- توسلی، محمود (۱۳۷۴). "قواعد و معیارهای طراحی فضای شهری". تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- زینت، کاسلو (۱۳۸۵). "ساخت شهر بر اساس مبانی هنری". تهران: مترجم: فریدون قریب، انتشارات دانشگاه تهران.
- گرمونا، متیو (۲۰۰۷). "فضاهای شهری مکان های هموسی". تهران: دانشگاه هنر تهران.
- گرمونا، متیو و تیزدل، اشو (۱۳۹۰). "خوانش مفاهیم شهری". مترجم: کلبران زکاووت و فرناز قرشاده، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- لنگ، جان (۱۳۸۸). "طراحی شهری: گونه شناسی، رویه ها و طرح ها: همراه با بیش از پنجاه". مترجم: سید حسین بحرینی، تهران: دانشگاه تهران.
- نفی زاده، محمد (۱۳۸۹). "تحلیل و طراحی فضای شهری (مبانی، تعاریف، معیارها، شیوه ها)". تهران: پژوهشکده فرهنگ و هنر جهاد دانشگاهی.
- صمدن، ریچارد و یازوسکی، اندره (۱۳۸۱). "مبانی طراحی شهری". تهران: دانشگاه علم و صنعت ایران.

- Marcus, C, Francis, C (1990): "**People Places: Design Guidelines for Urban open Spaces**", Van Nostrand Reinhold, New York.
- Moughtin, Cliff (2003): "**Urban Design: Street and Square**", Political Science, USA.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: آمار در شهرسازی

هدف:

۱. آشنایی با سیر تحول بکارگیری الگوهای کمی در شهرسازی
۲. آشنایی با مدل‌های کمی مورد استفاده در شهرسازی

سرفصل دروس:

۱- مقدمه:

- ۱-۱: مدل‌ها و کاربرد آنها در شهرسازی
- ۱-۲: انواع مدل‌ها:
 - ۱-۲-۱: مدل‌های ایستا و پویا (Static – Dynamic Models)
 - ۱-۲-۲: مدل‌های معین و احتمالی (Deterministic – Probabilistic Models)
 - ۱-۲-۳: مدل‌های تصویری (Iconic Models)
 - ۱-۲-۴: مدل‌های قیاسی (Analogical Models)
 - ۱-۲-۵: مدل‌های انتزاعی-ریاضی-سمادئ (Symbolic)
 - ۱-۲-۵-۱: مدل‌های توصیفی (Descriptive)
 - ۱-۲-۵-۲: مدل‌های پیش‌بینی (Predictive Models)
 - ۱-۲-۵-۳: مدل‌های برنامه‌ریزی (Predictive/Evaluative/Normative/Planning Models)
- ۱-۳: توسعه تاریخی (پیدایش) و آشنایی با مدل‌های برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای
 - ۱-۳-۱: مدل حمل و نقل شیکاگو (CATS)
 - ۱-۳-۲: مدل حمل و نقل پیتسبورگ (PATS)
 - ۱-۳-۳: مدل ترالیگ متروپول دیترویت (DMATS)

۴-۱/۳: آشنایی با مدل‌های:

Sistran/Mut/Bachue/Itlup/Topaz/Empiric/Meplan/Bilbao/Bass/Dram/Tomm

۵-۳-۱: آشنایی با سیستم‌های پشتیبان برنامه‌ریزی (PSS)

۱-۳-۵-۱: آشنایی با مدل what if

۲-۳-۵-۱: آشنایی با مدل Landsim

۳-۳-۵-۱: آشنایی با مدل Urban Sim

۲- مدل‌های خطی (Linear Models)

۱-۲: آنالیز رگرسیون ساده و کاربردهای آن در شهرسازی

۲-۲: آنالیز رگرسیون چند متغیره و کاربردهای آن در شهرسازی

۳-۲: آشنایی با نرم افزار موجود برای حل مسایل مربوط به رگرسیون

۴-۲: ارائه مثال‌های کاربردی

۵-۲: تکالیف شماره ۱ (دستی) و ۲ (با استفاده از کامپیوتر)

۳- مدل‌های جاذبه و کاربردهای آن در شهرسازی

۱-۳: مدل جانشین هنسن (Hansen s Models)

۲-۳: مدل‌های جاذبه تک قیدی (Single Constraint Gravity Models)

۱-۳-۲: محدودیت تولید سفر (Production – Constraint)

۲-۳-۲: محدودیت جذب سفر (Attraction – Constraint)

۳-۳: ارائه مثال‌های کاربردی

۴-۳: تکالیف شماره ۳ و ۴

۵-۳: مدل جاذبه دو قیدی (Double – Constraint Gravity Models)

۶-۳: ارائه مثال کاربردی

۷-۳: تکالیف شماره ۵

۴- مدل لاری (Lowry)

۵- مدل‌های بهینه‌یابی یا برنامه‌ریزی خطی (Optimization/Linear Programming)

۱-۵: کاربرد مدل‌های برنامه‌ریزی خطی در برنامه‌ریزی کاربردی اراضی

۲-۵: ارائه مثال‌های کاربردی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مدل های کمی		
	عملی			۲			
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Quantitative Models	
	۲						
	عملی	اختیاری					آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه
	نظری						
عملی							
عملی							
آمار در شهرسازی	آزمایشگاه		سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهانی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- آذر، ع و مؤمنی، م (۱۳۷۷): "آمار و کاربرد آن در مدیریت (تحلیل آماری) دو جلد"، تهران، انتشارات سمت.
- اینهایم، نوربرت (۱۳۷۹): "مدل های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه ای"، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- لی، کولین (۱۳۶۶): "مدل ها در برنامه ریزی شهری و منطقه ای"، مترجم: مصطفی عباس زادگان، تهران، انتشارات جهاد دانشگاهی هنرهای زیبا.
- لیو، یان (۱۳۹۱): "مدل سازی توسعه شهری با استفاده از سامانه های اطلاعات جغرافیایی (GIS) و سلول های خودکار"، مترجم: محمدکاظم جباری و سیمین احمدی، تهران، نشر آذر کلک.
- منصوری، ک (۱۳۶۹): "روش های آماری"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

Hair, J. & Fteed, P., (1990): "Multivariate Data Analysis", New York. McMillan Publishing.

تعداد واحد: ۳

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: آمار در شهرسازی

هدف:

۱- آشنایی با روش‌های پژوهش علمی و شیوه‌های کاربرد آن در مطالعات شهری شامل: بررسی، تحلیل و طرح ۲- آشنایی با تکنیک‌ها و ابزارهای پژوهش و پژوهشگری و شیوه‌های فرضیه‌آزمایی توصیفی، تحلیلی و ارزیابی و نحوه کاربست رویه‌ها و فنون گردآوری اطلاعات استفاده از منابع و تمرین در نحوه آماده‌سازی گزارش تحقیق است.

سرفصل دروس:

۱. روش‌شناسی علمی و سابقه آن و طرح تحقیق و اصول تدوین آن در زمینه شهرسازی

۲. فرآیند تحقیق در شهرسازی

- طرح مسأله و تحدید در چارچوب آن

۳. نحوه و مرور منابع

- منبع‌یابی و نحوه ارجاع به منابع

- برگه‌داری سازمان یافته از منابع

۴. نحوه تدوین کتابنامه تحقیق

- اصول کلی استفاده از منبع (تمرین کلاسی)

۵. چارچوب نظری و نقش آن در تحقیقات شهرسازی

- تعریف متغیر مستقل و وابسته و جایگاه متغیرها در فرضیه‌سازی

۶. فرضیه‌آزمایی در رابطه با انواع تحقیق

- تحقیق ارزشیابی، تحقیق تحلیلی، تحقیق توصیفی

۷. فنون گردآوری اطلاعات (کلیات)

۸. فن آزمایش و کاربرد آن در تحقیقات شهرسازی

- فن پیمایش و کاربرد آن در پژوهش‌های شهرسازی
- ۹. نحوه استخراج داده‌های گرد آمده
- ۱۰. استفاده از رایانه - مجموعه‌های موجود و برنامه‌های رایانه‌ای
- ۱۱. رفع اشکال و حل تمرین‌های درس
- ۱۲. آماده سازی اطلاعات گرد آمده
- ۱۳. گزارش نویسی و بخش‌های گزارش تحقیقاتی
- ۱۴. نحوه آماده سازی گزارش تحقیقاتی - جدول - نمودار و نتایج آن
- ۱۵. جدول زمان بندی تحقیق
- جدول هزینه‌ها و بودجه تحقیق
- ۱۶. جمع بندی درس و حل تمرینات

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: روش تحقیق در شهرسازی	
	عملی			۳		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Research Methods in Urban Planning
	۲			۶۴		
	عملی*			۱		
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه				
عملی						
سجینار		آزمایشگاه				

روش ارزیابی:

ارزندی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	نقارده	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

منابع:

- ایزدی، داود، استریتنگر، ارست (۱۳۸۱) "تحقیق علمی، راهنمای مجریان تغییر و تحول"، مترجم: سیدمحمد ابراهیمی، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- ادریسی، محمد و ادریسی، علی (۱۳۸۶) "روش تحقیق تجربی"، تهران، سپاد دانشگاهی (دانشگاه صنعتی امیرکبیر).
- استرین، آسلم و کوربین، جولیت (۱۳۹۰) "اصول روش تحقیق کیفی: نظریه‌های مبانی، رویه‌ها و شیوه‌ها"، مترجم: بیوک محمدی، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ایمان، محمدتقی (۱۳۹۰) "مبانی پارادایمی روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم انسانی"، شیراز، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، گروه فلسفه علوم انسانی.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۷۷-۷۸) "پژوهش در محیط ممنوع"، جزوه درسی، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۵) "فهرست نویسندگان آئین پژوهش"، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- بزی، خدیجه (۱۳۸۶) "روش تحقیق"، تهران، سخن گستر.
- پلشو، پرتماز (۱۳۷۵) "روش تحقیق در علوم انسان‌شناسی"، تهران، انتشارات علمی.
- نوابی، جیهان‌بخش (۱۳۸۵) "روش تحقیق با تأکید بر تاریخ"، تهران، نوید شیراز.
- حیدرعلی، هومن (۱۳۸۳) "شناخت روش علمی در علوم رفتاری"، تهران، چاپ پنجم، نشر پارسا.
- حافظ‌نیا، محمد رضا (۱۳۸۹) "مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"، تهران، سمت.
- خواجه‌نوری، عباسقاسمی (۱۳۸۹) "روش تحقیق"، تهران، دانشگاه تهران.
- خورشیدی، عباس و قریشی، حمیدرضا (۱۳۸۶) "راهنمای تدوین رساله و پایان‌نامه تحصیلی (از نظریه تا عمل)"، تهران، پستارون.
- خاکی، غلامرضا (۱۳۷۸) "روش تحقیق با رویکردی به پایان‌نویسی"، تهران، وزارت فرهنگ (آموزش عالی مرکز تحقیقات علمی کشور).
- دیبونی، جان (۱۳۷۶) "منطق تئوری تحقیق"، ترجمه علی شریعتمداری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۸۴) "کندوکاو و پنداشته‌ها: مقدمه‌ای بر روش‌های شناخت جامعه و تحقیقات اجتماعی"، تهران، انتشارات رسا.
- زنده‌رضا (۱۳۸۴) "روش تحقیق در علوم رفتاری"، تهران، مهر اسیر سومین.
- واس‌من، گرین و مارشال، کاترین (۱۳۹۰) "روش تحقیق کیفی"، مترجم: سیدمحمد ابراهیمی و علی باستانیان، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- روزی‌بیدگل، زهرا و صدیق‌یان بیدگل، آمنه (۱۳۸۹) "روش تحقیق (نکته و آزمون)"، تهران، به‌نای خرد.
- رنجبر، محمد (۱۳۸۴) "روش تحقیق"، تهران، پرسش.
- زر، بی‌بی (۱۳۷۵) "روش تحقیق در جغرافیا"، مشهد، انتشارات آستان قدس رضوی.
- سرمد، زهره و بازرگان، عباس و حجازی، الهه (۱۳۸۳) "روش‌های تحقیق در علوم رفتاری"، تهران، آکاد.
- سنلورمن، دیوید (۱۳۷۹) "روش تحقیق کیفی در جامعه‌شناسی"، تهران، نیلان.

- شاله، فیلیسین (۱۳۷۸): "فلسفه علمی یا شناخت روش علوم"، ترجمه یحیی مهدوی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- شریعتمداری، علی (۱۳۸۴): "جایگاه علوم انسانی در تولید علم"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی - واحد دماوند.
- شهیدی، محمدحسین (۱۳۷۵): "روش تحقیق و مآخذشناسی در علوم انسانی"، تهران، دانشکده امور اقتصادی.
- شاه ظهماسبی، اسماعیل و قاضی، حامد علی (۱۳۹۰): "روش تحقیق"، تهران، مکتب ماهان.
- صحیابی، فائزه و پورزادی، محمد (۱۳۸۹): "فرهنگ واژه های روش تحقیق"، تهران، تحفه.
- صلصالی، مهوش و پرویزی، سرور: "روشهای تحقیق کیفی"، مترجم: محسن ادیب حاج یاقری، تهران، نشر و تبلیغ بشری.
- طالقانی، محمود (۱۳۸۱): "روش تحقیق نظری (رشته علوم اجتماعی)"، تهران، دانشگاه پیام نور.
- طرقی، مجید (۱۳۸۹): "درسنامه روش تحقیق"، هاجر.
- فلیک، اووه (۱۳۹۰): "درآمدی بر تحقیق کیفی"، مترجم: هادی جلیلی، نشر نی.
- فرهادی، حسین (۱۳۸۱): "اصول و روش تحقیق در زبان شناسی کاربردی"، تهران، رهنما.
- فرید، بدالله (۱۳۸۴): "کاربرد جغرافیا در روش تحقیق شهر و روستا"، تبریز، دانشگاه تبریز.
- کیوی، کامپنهود (۱۳۸۴): "روش تحقیق در علوم اجتماعی"، مترجم: نیک گهر، تهران، نشر توتیا.
- کریبندورف، کلوس (۱۳۹۰): "تحلیل محتوا: مبانی روش شناسی"، مترجم: هوشنگ نایی، نشر نی.
- کیوی، ریمون (۱۳۸۰): "روش تحقیق در علوم اجتماعی (نظری و علمی)"، تهران، نشر فرهنگ معاصر.
- گروت، لینداک و وانگ، دیوید (۱۳۸۴): "روش تحقیق در معماری"، مترجم: دکتر علیرضا عینی فر، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- محمدی مهر، غلامرضا (۱۳۸۹): "روش تحلیل محتوا (راهنمای عملی تحقیق)"، تهران، دانش نگار.
- محدثی، جواد (۱۳۸۸): "کتاب روش ها"، تهران، معروف.
- میرزایی، حمیدرضا (۱۳۸۸): "روش تحقیق"، تهران، شایسته گستر.
- محمدی، بیوک (۱۳۹۰): "درآمدی بر روش تحقیق کیفی"، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- مارشال، کاترین (۱۳۷۷): "روش تحقیق کیفی"، تهران، دفتر پژوهش های فرهنگی.
- محسنی، منوچهر (۱۳۸۰): "جامعه شناسی جامعه اطلاعات"، تهران، انتشارات دیدار.
- مکائیل، پاتریک (۱۳۷۴): "روش تحقیق در علوم اجتماعی (جامعه شناسی)"، همدان، انتشارات جهاد دانشگاهی همدان.
- نگارش نژاد، عبدالمجید و دارایی، هلن (۱۳۸۳): "روش تحقیق در علوم رفتاری"، مترجم: علیرضا کاکاوند، تهران، سرافراز.
- نبوی، بهروز (۱۳۸۲): "مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم اجتماعی"، تهران، کتابخانه فروردین.
- نقیان فشارکی، مهدی (۱۳۷۸): "راهنمای تدوین گزارش های علمی و فنی (به روش تحقیق)"، تهران، انتشارات مهدی (عج) وابسته به صنایع مهدی (عج).
- وانگ، دیوید و گروت، لیندا (۱۳۸۹): "روش های تحقیق در معماری"، مترجم: علیرضا عینی فر، تهران، دانشگاه تهران.
- هومن، حیدرعلی (۱۳۸۹): "راهنمای عملی پژوهش کیفی"، تهران، سمت.
- یوسفیان، جعفر (۱۳۸۶): "چگونه تحقیق کنیم؟"، تهران، ندای شمس.

تعداد واحد: ۵

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: انظری / ۴ عملی (کارگاهی)

پیش نیاز: ترسیم پیشرفته

هدف:

هدف این کارگاه به کارگیری آموزه‌های نظری و عملی در مورد شناخت و خواندن شهر و فضاهای شهری و افزایش تواناییهای دانشجویان در بیان تصویری آنها در قالب پروژه‌هایی مشخص از برداشت و شناخت شهر است. این امر نیازمند نقشه برداری، تصویرسازی، تهیه اسکیس و کروکی و استفاده از یادداشتهای بصری است. علاوه بر آن دانشجویان با شیوه‌های ارائه کار و طرح بندی، و نیز کاربرد ابزار گرافیک، رنگ و علائم در مقیاس‌های متفاوت شهری (فضای شهری، محله، بخشی از شهر، و شهر) آشنا خواهند شد. کار در این کارگاه با دست آزاد و بر حسب لزوم استفاده از ابزار ترسیم دستی خواهد بود.

سر فصل درس:

- نقشه خوانی (نقشه‌های سازمان نقشه برداری - مرکز اطلاعات جغرافیایی و..)
- تلخیص، ساده کردن و به هنگام نمودن نقشه‌های شهری
- انطباق مقیاس با جزییات نقشه
- تهیه یادداشت‌های بصری از یک فضای شهری
- کاربرد رنگ، بافت و استفاده از علائم گرافیک شهری در تهیه اطلاعات تصویری مربوط به شناخت شهر
- برداشت یک بافت شهری و تهیه اطلاعات تصویری (نقشه، کروکی، پرسپکتیو، عکس، تصاویر با دید هوایی، مقطع / نما، مقطع - پرسپکتیو و نما - پرسپکتیو) در جهت شناخت ویژگیهای کالبدی / عملکردی / اجتماعی / محیطی
- آشنایی با گرافیک‌های مناسب در تحلیل بافت شهری در مقیاسی محدود
- شیوه‌های ارائه کار و طرح بندی، انجام یک پروژه شناخت و برداشت از بافت شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: کارگاه شهرسازی ۱	
	عملی			۵		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت: ۱۴۴		عنوان درس به انگلیسی: Urban Studio
	۱					
	عملی*	اختیاری				
	۴					
نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی ندارد				
عملی						
سمینار			آزمایشگاه	کارگاه*	سفر علمی	

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

۲-۱۳- کارگاه شهرسازی (۲)

Urban Studio (2)

تعداد واحد: ۵

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: انظری / ۴ عملی (کارگاهی)

پیش نیاز: کارگاه شهرسازی (۱)، مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری، مبانی و روش‌های طراحی شهری

هدف:

هدف از این کارگاه کاربرد عملی مهارت‌های مقدماتی برنامه‌ریزی در یک بافت شهری است. درک علمی و عملی مسایل شهری با شناخت یک بافت شهری و تعریف مسئله صورت می‌گیرد. با توجه به موضوع کارگاه که بر کاربری‌ها (مسکونی، آموزشی، تجاری، اداری، صنعتی و... کاربری‌های مختلط) و عرصه‌ها (عمومی / خصوصی و...) متمرکز است لازم است دانشجویان در این کارگاه تجزیه و تحلیل مسائل مربوط به کاربری‌ها و نحوه برخورد با عرصه‌ها در حوزه برنامه‌ریزی شهری را در مقیاس بخشی از شهر و یا یک شهر کوچک و نیز نحوه مداخله در محدوده تعیین شده را از طریق امکان‌سنجی تغییر کاربری‌ها در غالب یک یا چند پروژه تمرین نمایند.

سرفصل دروس:

- انتخاب محدوده مطالعاتی و تهیه نقشه پایه
- شناخت محدوده مورد مطالعه و تهیه نقشه‌های لازم
- تعیین عرصه‌ها و کاربری‌ها (مالکیت، نوع، تراکم، توزیع، سطوح، سرانه و...)
- تعریف مسائل و مشکلات مربوط به عملکرد محدوده و تاثیر آن بر محیط پیرامونی
- تعیین اهداف عملیاتی
- تجزیه و تحلیل اطلاعات (مقیاس عملکردی، نوع و تراکم فعالیت‌ها، میزان سازگاری فعالیتها و...)
- امکان‌سنجی تغییر کاربری‌ها به منظور دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده
- تهیه برنامه فیزیکی
- ارائه برنامه و طرح راهبردی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: کارگاه شهرسازی ۱ و مبانی و روش های برنامه ریزی شهری و مبانی و روش های طراحی شهری	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: کارگاه شهرسازی ۲	
	عملی			۵		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت: ۱۴۴		عنوان درس به انگلیسی: Urban Studio
	۱					
	عملی*					
نظری	اختیاری					
عملی						
سمینار		آزمایشگاه	آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

۳-۲-۱۴- کارگاه شهرسازی (۳)

Urban Studio (3)

تعداد واحد: ۵

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۱ نظری / ۴ عملی (کارگاهی)

پیش نیاز: کارگاه شهرسازی ۲، طراحی شبکه های حمل و نقل شهری، تاسیسات و زیرساختهای

شهری

هدف:

تمرین آموخته‌های درس طراحی شبکه‌های حمل و نقل شهری و افزایش توانایی‌های عملی دانشجویان در ارتباط با برنامه‌ریزی و طراحی تردد سواره و پیاده، طراحی تقاطع‌های سطح، میدان‌ها، ایستگاههای حمل و نقل عمومی، پارکینگ‌ها می باشد.

سرفصل دروس:

انتخاب بخشی از شبکه حمل و نقل درون شهری به عنوان محدوده مورد مطالعه

الف: مرحله شناخت شامل

- برداشت مشخصات عرضی معابر و تعیین حجم تردد سواره و پیاده آنها
- شناسایی خطوط اتوبوسرانی و ایستگاههای آن
- نحوه توقف وسایل نقلیه در حاشیه معابر در محدوده مورد مطالعه
- شناسایی کاربری‌های عمده که از لحاظ رفت و آمد حائز اهمیت اند
- بررسی تقاطع‌ها و میدان‌های محدوده از دیدگاه مشخصات مهندسی، حجم تردد و کارایی آنها
- شناسایی فضاهای سبز حاشیه‌ای

ب: مرحله طراحی شامل

- طراحی یک مقطع عرضی مناسب برای یک یا چند معبر مهم با توجه به حجم ترافیک موجود آنها
- مکان‌یابی مناسب برای ایستگاههای حمل و نقل عمومی و طراحی آنها
- طراحی گذرهای مناسب برای عبور عابران پیاده طبق ضوابط
- طرح اصلاح هندسی یک تقاطع و ایجاد نوارهای چپ گرد و راست گرد در آنها با توجه به حجم تردد
- طرح اصلاح هندسی قوسی‌ها، زوایا و تعیین ظرفیت عملی میدان

- ارائه طرح‌های پیشنهادی در مورد پیاده‌روها، تعیین عرض مورد نیاز آنها با توجه به حجم تردد و ساماندهی فضاهاى سبز، توقفگاه‌های حاشیه‌ای و تجهیزات مربوط به آن
- تهیه طرح هندسی در مقیاس ۱:۴۰۰۰ و جزئیات در مقیاس ۱:۵۰۰ انجام خواهد گرفت.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: کارگاه شهرسازی ۳	
	عملی			۵		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Urban Studio
	۱			۱۴۴		
عملی*	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی ندارد				
۲		سفر علمی				
نظری		آزمایشگاه	کارگاه			
عملی		سمینار				

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون‌های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی: دارد	

Fundamentals of Urban Transportation Planning

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: مدل‌های کمی در شهرسازی

هدف:

به منظور حرکت علمی- حرفه‌ای در مسیر حداکثر هماهنگ‌سازی پروژه‌ها، طرح‌ها و مطالعات شهرسازی با ابعاد حمل و نقلی آنها آشنایی دانشجویان با فرآیند برنامه‌ریزی حمل و نقل با تأکید بر برنامه‌ریزی چهار مرحله تولید و جذب، توزیع، تفکیک و تخصیص الزامی است.

سرفصل دروس: (برای ۱۶ جلسه ۲ ساعته)

- فرآیند برنامه‌ریزی سیستماتیک: مبانی نظریه سیستم‌ها در برنامه‌ریزی حمل و نقل
- نظریه‌های برنامه‌ریزی معاصر حمل و نقل با تأکید بر نظریه‌های متناسب با ایران
- روش برنامه‌ریزی چهار مرحله‌ای و ساختار آن: تولید و جذب (سفرسازی) (Trip Production) توزیع (Trip Distribution)، تفکیک (Modal Split) و تخصیص (Traffic Assignment)
- ویژگی‌های کاربری‌های اراضی شهری در ارتباط با "تقاضای سفر و بار" و "عرضه" سیستم‌های حمل و نقل انسان و بار
- عوامل مؤثر بر تولید- جذب سفر و نقل و انتقال (سفر سازی): نقش شاخص شهر یا شاخصیت عملکردی شهر، ابعاد کمی کاربری‌ها اراضی و تراکم، ابعاد کیفی کاربری‌های اراضی یا الگوی طرح و ترکیب کاربری‌ها، درآمد و مالکیت خودرو، ترکیب همگانی- خصوصی حمل و نقل شهر و...
- مبانی تولید- جذب سفر یا "سفر سازی" و ساختار کلی "مدل تولید"
- مطالعات مبدأ و مقصد سفرهای درون شهری (خانوار Home Interview) و خارجی (دروازه ای Cordon Survey)
- مطالعات مبدأ و مقصد وسیله نقلیه درون شهری (خطوط برش Screen Line) و خارجی (دروازه ای External)
- مبانی توزیع سفر و ساختار کلی "مدل توزیع" (Trip/Traffic Distribution)

- مبانی تفکیک سفر و ساختار کلی "مدل تفکیک" (Trip/Traffic Modal Split)
- مبانی تخصیص ترافیک و ساختار کلی "مدل تخصیص" (Traffic Assignment)
- "مدیریت ترافیک": تدابیر و طرح‌های زمانی-مکانی-وسيله‌ای مدیریت ترافیک
- مبانی برنامه‌ریزی ترافیک پیاده با تأکید بر "محدوده‌های مرکزی شهرها" (CBD)
- مبانی مدیریت ترافیکی "محدوده‌های مرکزی شهرها"
- مبانی برنامه‌ریزی ترافیک کانون‌های اصلی و عمده سفرساز شهری: ترمینال‌های خیابانی، ریلی، هوایی، استادیوم‌ها، فروشگاه‌های بزرگ و زنجیره ای و...
- مبانی برنامه‌ریزی ورودی / خروجی‌های شهرها

توجه:

توصیه می‌شود به منظور تماس دانشجویان با موارد عینی و تمرین عملی درس نظری، مستقلاً یا به عنوان ۲۵ درصد نمره کامل "درس نظری" پروژه عملی یا "کارگاه" مرتبط با یکی از موضوعات یاد شده در "سرفصل-های درسی" فوق‌زیر نظر استاد مربوطه انتخاب و به مرحله اجراء در آید.

جدول چارچوب تدوین سرفصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی برنامه‌ریزی حمل و نقل درون شهری	
	عملی			۲		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals of Urban Transportation Planning
	۲			۳۲		
عملی*	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی ندارد				
نظری		سفر علمی				
	عملی	آزمایشگاه	کارگاه		سمینار	

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون‌های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- انجمن شهرسازی امریکا (۱۳۸۹): "استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- ابوالحسنی، مهناز (۱۳۸۲): "گونه شناسی محدودیت های دسترسی در شهر"، ماهنامه شهرداری‌ها، شماره ۵۵: ۷۵-۵۸.
- بروتون، مایکل (۱۳۶۷): "برنامه‌ریزی حمل و نقل"، مترجم: محمد حسین شهیدی، تهران، انتشارات سازمان ترافیک.
- جوتین، خیستی و کنت، لال (۱۳۸۱): "مهندسی ترابری و ترافیک"، مترجم: محمود صفارزاده، جلد اول و دوم، تهران، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس.
- ذکاوت، کامران (۱۳۷۱): "طراحی خیابان شهری"، مجله آبادی، شماره ۵، تهران، انتشارات مسکن و شهرسازی.
- سی، جوتین خیستی و بی، کنت لال (۱۳۸۱): "مهندسی ترابری و ترافیک"، مترجم: محمود صفارزاده، تهران، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس.
- شکوهی‌نیا، شهرام (۱۳۸۲): "ورودی شهر"، مجموعه مقالات دومین کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران، سازمان میراث فرهنگی کشور.
- سفر برده، کلاوس (۱۳۸۲): "سرعت ۳۰، آرام سازی خیابان‌ها محلی"، مترجم: جهان‌شاه پاکزاد، تهران انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- شاهی، جلیل (۱۳۸۶): "مهندسی ترافیک"، چاپ نهم، تهران، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی.
- شهیدی، محمد حسین (۱۳۸۲): "دسترسی در شهر"، ماهنامه شهرداری‌ها، شماره ۵۵.
- صفار زاده، محمود (۱۳۸۱): "مهندسی ترابری و ترافیک"، تهران، دانشگاه تهران.
- علیپور، صدرالدین (۱۳۹۰): "نقش حمل و نقل در توسعه پایدار و اثرات زیست محیطی در اینترنت"، تهران، موج سبز.
- عربانی، مهیار (۱۳۸۵): "مهندسی ترافیک"، چاپ دوم، رشت، انتشارات دانشگاه گیلان.
- قریب، فریدون (۱۳۹۰): "شبکه ارتباطی در طراحی شهری"، چاپ هفتم، انتشارات دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۷۶): "طراحی میدان‌های شهری"، تهران، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲، بهار: ۴۲-۳۳.
- قریب، فریدون (۱۳۸۲): "ضوابط ساماندهی و معیارهای طراحی شهری برای مبادی ورودی شهرها"، نشریه هنرهای زیبا، نشریه علمی - پژوهشی دانشکده هنرهای زیبا، شماره ۱۵، دانشگاه تهران: ۵۵-۴۳.
- کنف‌لاخر، هرمان (۱۳۹۰)، "اصول برنامه‌ریزی (طراحی) تردد پیاده و دوچرخه"، مترجم: فریدون قریب، چاپ سوم، انتشارات دانشگاه تهران.
- مفرینگ، فرد و کیلارسکی، والتر (۱۳۸۶): "اصول راه و آنالیز ترافیک"، مترجم: بهزاد کلاتری، هرمزگان، دانشگاه هرمزگان.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنایی دانشجویان با فرآیند طراحی شبکه‌های حمل و نقل شهری اعم از شبکه‌ها و تقاطع‌های خیابانی و مسیرهای سیستم‌های حمل و نقل همگانی برقی.

سرفصل دروس:

- مبانی طراحی راه و تقاطع‌های شهری: اصول، دسترسی، سرعت، ترافیک، ظرفیت، وسیله نقلیه، عوامل انسانی، ایمنی
- پلان و نیم رخ‌های طولی: فاصله دید، پلان، نیم رخ‌های طولی، هماهنگی پلان و نیم رخ‌های طولی.
- اجزاء نیم رخ‌های عرضی: تعاریف و مقدمات، شیب عرضی، خط‌های طولی، خط‌های کمکی، شانه، خط پارکینگ، میانه، جدول، شیروانی‌ها و سیستم‌های تخلیه آب، دیواره حافظ، نرده حافظ، مقطع عرضی در سازه‌ها، عرض آزاد و ایمنی عرض، بیرون رفتگی ایستگاه، حریم راه و کناره، تأسیسات شهری حریم راه، فضای سبز / زمین آرائی و روشنایی.
- راه‌های شریانی درجه ۱ شهری: تعاریف و مقدمات، ضوابط کلی طراحی، ضوابط اجزاء طراحی، مسیر اتوبوس در راه‌های درجه ۱ شهری و نیم رخ‌های عرضی نمونه.
- تقاطع‌های غیر هم سطح یا تبادل‌ها: تعاریف و مقدمات، انواع تبادل‌ها، ضوابط کلی طراحی و ضوابط اجزاء طراحی.
- راه‌های شریانی درجه ۲ شهری: تعاریف و مقدمات، ضوابط کلی طراحی، ضوابط اجزاء طراحی، مسیر اتوبوس در راه‌های درجه ۱ شهری و نیم رخ‌های عرضی نمونه.
- تقاطع‌های هم سطح: تعاریف و مفاهیم، ضوابط کلی طراحی، ضوابط اجزاء طراحی و میدان.
- خیابان‌های محلی: تعاریف، هسته‌های شهری مسکونی، مناطق مرکزی، مراکز مهم صنعتی- تجاری و سرعت گیرها.

- دسترسی‌ها: تعاریف و مقدمات، ضوابط عمومی طراحی، راه‌های اتصالی، پارکینگ، بارگیری و باراندازی، دسترسی وسائل نقلیه فوریتی و عقب نشینی.
- مسیرها و محدوده‌های ویژه خودرو: تعاریف و مقدمات، ضوابط طراحی، مسیرها و محدوده‌های ویژه حمل و نقل همگانی، ضوابط طراحی مسیرها و محدوده‌های حمل و نقل بار، ضوابط طراحی مسیرها و محدوده‌های ویژه دوچرخه.
- مسیرها و محدوده‌های ویژه پیاده: تعاریف و مقدمات، انواع مسیرها و محدوده‌های پیاده، طراحی شبکه‌های پیاده‌رو، ضوابط کلی طراحی، ضوابط اجزاء طراحی و تدابیر ایمنی در مسیرهای پیاده.
- تجهیزات کنترلی و ایمنی راه‌های شهری: تعاریف و مقدمات، حافظ‌های طولی جانبی و میانی، ضربه‌گیرها، سرعت کاه‌ها، بشکه‌های ایمنی و دستک، چشم‌گره‌ای و شبرنگ، چراغ‌های راهنمایی، تابلوها و علائم، خط‌کشی و روشنایی.
- تسهیلات جانبی راه‌های شهری: تعاریف و مفاهیم، ترمینال، پارکینگ همگانی، ایستگاه سوخت رسانی و پارک سوار.
- شبکه‌های حمل و نقل همگانی سریع: تعاریف و مقدمات، طبقه‌بندی سیستم‌ها، ویژگی سیستم‌های حمل و نقل همگانی سریع، مسیرهای سیستم‌های هم سطح، مسیرهای سیستم‌های زیرزمینی و مسیرهای سیستم‌های در ارتفاع (هوایی) و ایستگاه‌های سیستم‌های سریع.
- تمهیدات زیست محیطی راه‌های شهری: تعاریف و مقدمات، طرح‌های آلودگی‌های زیستی محیطی راه شامل: آلودگی تنفسی، آلودگی شنیداری، آلودگی دیداری، آلودگی لرزشی و آلودگی تشعشعی.
- ارزیابی فنی / اقتصادی پروژه‌های راه‌های شهری: تعاریف و مقدمات، پروژه‌های راه‌های شهری، پروژه‌های تقاطع‌های همسطح، پروژه‌های تقاطع‌های غیر همسطح، پروژه‌های سیستم‌های ریلی و کابلی، پروژه‌های تسهیلات جانبی راه‌های شهری و پروژه‌های تجهیزاتی راه‌های شهری.

توجه:

توصیه می‌شود به منظور تماس دانشجویان با موارد عینی و تمرین عملی درس نظری، مستقلاً یا به عنوان ۲۵ درصد نمره کامل "درس نظری" پروژه عملی یا "کارگاه" مرتبط با یکی از موضوعات یاد شده در سرفصل‌های درسی فوق‌زیر نظر استاد مربوطه انتخاب و به مرحله اجراء درآید.

جدول چارجوب تدوین سر فصل درس

فروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی طراحی شبکه حمل و نقل درون شهری		
	عملی			۲			
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals of Urban Transportation Design	
	۲						
	عملی	اختیاری					۳۲
	نظری						
عملی							
عملی							
ندارد		آموزش تکمیلی عملی ندارد		سفر علمی			
سمتار		آزمایشگاه		کارگاه			

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری دارد	ندارد	
	عملکردی دارد		

منابع:

- ابوالحسنی، مهناز (۱۳۸۲). "گونه شناسی محدودیت های دسترسی در شهر"، ماهنامه شهرداری ها، شماره ۵۵، ۷۵-۵۸.
- نایب آقا، محمد (۱۳۸۲). "راه و برنامه ریزی ترافیک"، تهران: انتشارات رودکی.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹). "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادخر و همکاران، تهران: انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- برتوتون، مایکل (۱۳۶۲). "برنامه ریزی حمل و نقل"، مترجم: محمد حسین شهیدی، تهران: انتشارات سازمان ترافیک.
- ذکاوت، گلران (۱۳۷۱). "طراحی خیابان شهری"، مجله آبادی، شماره ۵، تهران: انتشارات مسکن و شهرسازی.
- سی جوتین خیسبی و بی. کنلال (۱۳۸۱). "مهندسی ترابری و ترافیک"، مترجم: محمود صفارزاده، انتشارات دانشگاه تربیت مدرس، تهران.
- شکومی لیا، شهرام (۱۳۸۲). "ورودی شهر"، مجموعه مقالات دومین کنگره تاریخ معماری و شهرسازی ایران، سازمان میراث فرهنگی کشور.
- شفر برده، کلاوس (۱۳۸۲). "سرعت ۳۰، آرام سازی خیابان ها محلی"، مترجم: جهانشاه پاکزاد، تهران: انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- شهیدی، محمد حسین (۱۳۸۲). "دسترسی در شهر"، ماهنامه شهرداری ها، شماره ۵۵.
- صفارزاده، محمود (۱۳۸۱). "مهندسی ترابری و ترافیک"، تهران: دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۹۰). "شبکه ارتباطی در طراحی شهری"، چاپ هفتم، انتشارات دانشگاه تهران.
- قریب، فریدون (۱۳۷۶). "طراحی میدان های شهری"، تهران: نشریه هنرهای زیبا، شماره ۲، بهار: ۴۲-۳۳.

فریدون، فریدون (۱۳۸۲). "ضوابط ساماندهی و معیارهای طراحی شهری برای مبادی ورودی شهرها"، نشریه هنرهای زیبا، نشریه علمی - پژوهشی دانشکده هنرهای زیبا، شماره ۱۵، دانشگاه تهران، ۴۳-۵۵.

- کفلاح، هرمان (۱۳۹۰). "اصول برنامه‌ریزی (طراحی) ترده، پیاده و دوچرخه"، مترجم: فریدون قربان، چاپ سوم، انتشارات دانشگاه تهران.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

شناخت ابعاد مختلف مسکن، بحران مسکن و آشنایی با روش‌های بررسی و تجزیه و تحلیل مسئله مسکن و برنامه‌ریزی مسکن. در این درس لزوم آشنایی با مسکن در سلسله مراتب نیازهای انسانی و آشنایی با جایگاه مسکن در فرایند توسعه شهری مورد نظر می باشد.

سرفصل دروس:

۱. شناخت مسئله مسکن
۲. شاخص‌های کمی و کیفی مسکن
۳. مسکن و شاخص‌های آن از دیدگاه اقتصادی
۴. مسکن و شاخص‌های آن از دیدگاه اجتماعی
۵. مسکن و شاخص‌های آن از دیدگاه کالبدی
۶. عوامل تولید مسکن (زمین)
۷. عوامل تولید مسکن (مصالح ساختمانی)
۸. عوامل تولید مسکن (سرمایه، نیروی انسانی...)
۹. مسکن و تراکم
۱۰. برنامه‌های مسکن در ایران
۱۱. تحلیل و ارزیابی برنامه‌های بخش مسکن ایران
۱۲. تجربیات جهانی در برنامه‌ریزی مسکن
۱۳. خط مشی‌ها، اهداف و معیارها در برنامه‌ریزی مسکن
۱۴. برآورد مسکن مورد نیاز
۱۵. فرآیند برنامه‌ریزی مسکن در پروژه‌های مسکونی جدید

۱۶ مسکن و جایگاه آن در توسعه شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز	نظری	پایه	تعداد واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: مسکن
	عملی				
فناورد	نظری*	تخصصی*	نوع واحد	تعداد ساعت: ۲۲	عنوان درس به انگلیسی: Housing
	۲				
	عملی				
	نظری				
	عملی	اختیاری			
آموزش تکمیلی عملی فنارد					
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی	

روش ارزیابی

ارزیابی مستمر	میان ترم *	آزمون های نهایی	پروژه
	فناورد	آزمون های نوشتاری: دارد	فناورد
		عملکردی: فناورد	

منابع:

- ایرادوست، کیومرث (۱۳۸۹)، "سکونت‌گاه‌های غیررسمی و اسطوره حاشیه نشینی"، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری
- چپ من، دیوید (۱۳۸۲)، "آفرینش محلات و مکان‌ها در محیط انسان ساخت"، مترجم: دکتر شهزاد فریادی و دکتر منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- سیدلنا، احمد (۱۳۸۲)، "کتاب سبب راهنمای شهرداری‌ها، نظام مراکز شهری / فضاهای مسکونی"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- شکرگزار، اسفر (۱۳۸۵)، "توسعه مسکن شهری در ایران"، تهران، انتشارات حق شناس.
- موسوی، سیدمحمد (۱۳۸۹)، "مقدمه‌ای بر ساماندهی صنعت و سکونت در مناطق شهری: به همراه گزیده مقالات اولین نشست تخصصی نحوه تعامل صنعت و سکونت"، تهران، انتشارات برهان‌نقش.
- مدنی بور، علی (۱۳۸۷)، "فضاهای عمومی و خصوصی در شهر"، ترجمه فرشاد نوربان، دانشگاه تهران.
- موسوی، سید محمد (۱۳۸۹)، "مقدمه‌ای بر ساماندهی صنعت و سکونت در مناطق شهری: به همراه گزیده مقالات اولین نشست تخصصی نحوه تعامل صنعت و سکونت"، تهران، انتشارات برهان‌نقش.

- نوربرگ شولتز، کریستیان (۱۳۸۱): "مفهوم سکونت به سوی معماری نمایشی"، ترجمه محمد امیر یار احمدی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- نشریه اقتصاد مسکن (شماره‌های مختلف).
- نشریه مسکن و انقلاب، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی (شماره‌های مختلف).
- نشریه هنرهای زیبا (مقالات مسکن) (شماره‌های مختلف).
- مجموعه مقالات سیاست‌های توسعه مسکن در ایران، وزارت مسکن و شهرسازی (سال‌های مختلف).
- ون بل، ریک (۱۳۹۰): "رویکردها و روش‌های سنجش کیفیت محیط مسکونی شهری"، مترجم مجتبی رفیعیان و جمشید مولوی، تهران: انتشارات انرژس.

- Balchin, Paul and Rhoden, Maureen, (1998): "Housing: the Essential Foundations", Routledge, London.
- Balchin, Paul and Rhoden, Maureen, (2002), "Housing Policy: an Introduction", 4th Edition, Routledge, London.

تعداد واحد: ۳

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۲ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: ---

سرفصل دروس:

۱. تعریف زیرساخت‌های شهری، جایگاه زیرساخت‌های شهری در سامانه کالبدی- فضایی شهر، اهمیت

آشنایی با زیرساخت‌های شهری برای مهندسين شهرساز

۲. زیرساخت‌های آب شهری

تعریف چرخه هیدرولوژیکی، تعیین نیاز آبی و مصارف آب، تاسیسات سامانه آب شهری: آبیگری از منابع سطحی رودخانه، دریاچه، دریا و... آبیگری از منابع زیرزمینی: چاه، چشمه، قنات، خط انتقال آب، تصفیه خانه، مخازن ذخیره، ایستگاه‌های پمپاژ، شبکه توزیع: لوله‌ها، شیرالات، پمپها، معیارها و ضوابط فنی: سرعت، فشار، قطر، کیفیت آب و فرایند تصفیه، اجرای تاسیسات، مدیریت بهره برداری و نگهداری

۳. زیرساخت‌های فاضلاب شهری: - خطوط جمع آوری فاضلاب خانگی، خطوط جمع آوری فاضلاب

سطحی، محاسبه فاضلاب تولیدی، تاسیسات سامانه فاضلاب شهری: لوله‌ها و فاضلابروها، آدم‌روها (مهندل)، انواع حوضچه‌ها و دهانه‌ها، انواع شبکه‌ها، پمپها، تصفیه‌خانه، معیارها و ضوابط فنی (قطر،

سرعت، شیب)، کیفیت فاضلاب و فرایند تصفیه اجرای تاسیسات مدیریت بهره‌برداری و نگهداری

۴. آشنایی کلی با دیگر تاسیسات شهری (برق، گاز، مخابرات)

۵. پروژه

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	تعداد واحد: ۳	عنوان درس به فارسی: تاسیسات و زیرساخت های شهری
	عملی			
ندارد	نظری*	تخصصی*	نوع واحد:	تعداد ساعت: ۶۴
	۲			
	عملی*	۱		
	نظری	اختیاری	آموزش تکمیلی عملی ندارد	عنوان درس به انگلیسی: Urban Infrastructures
	عملی			
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه *	سفر علمی	

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	دارد
		عملکردی دارد	

منابع:

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۹۰): "استانداردهای برنامه ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و همکاران، تهران، انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۹۱): "زیرساخت های شهری: کتاب اول: آبرسانی و فاضلاب"، تهران، انتشارات شهیدی.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۹۱): "مدیریت پسماندهای جامد"، تهران، در دست انتشار.
- تابش، مسعود (۱۳۷۹): "شبکه های توزیع آب شهری"، اصفهان، انتشارات دانشگاه صنعتی اصفهان.
- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور (۱۳۸۶): "ضوابط احداث تونل مشترک تاسیسات شهری"، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت امور اداری.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۹۰): "تاسیسات خدمات شهری"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- سعیدنیا، احمد (۱۳۸۲): "کتاب سبز راهنمای شهرداری ها، ساخت و سازه های شهری"، تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.

تعداد واحد: ۶

نوع درس: تخصصی

نوع واحد: ۲ نظری / ۴ عملی

پیش نیاز: کارگاه شهرسازی (۵)

هدف:

- ۱- تشخیص و ارزیابی توان فارغ التحصیلان در مدیریت و فعالیت‌های علمی و حرفه‌ای جامعه
- ۲- تشخیص توان فارغ التحصیل برای انجام امور حرفه‌ای و تخصصی محوله در عرصه فعالیت‌های حرفه‌ای
- ۳- آزمون فارغ التحصیل در زمینه آموخته‌های دوره تحصیل با انجام یک پژوهش نمونه و تعمیم توانایی‌هایی که در طول تحصیل کسب شده است در یک طرح نمونه مورد نظر.

موضوع طرح نهایی:

تعریف مسئله: بیان مسئله، شامل دلیل انتخاب موضوع برنامه‌ریزی یا طراحی شهری
هدف / اهداف طرح نهایی

بررسی سابقه موضوع: معرفی کلیدی دو یا سه نمونه موردی مرتبط با موضوع که بیشتر مطالعه شده است
شناخت و تحلیل وضع موجود شامل:

- کاربری اراضی
- ارزش‌های فضایی- کالبدی، متناسب با منطقه مورد مطالعه
- نمونه فضاهای شهری، متناسب با نمونه مورد مطالعه
- مطالعه جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی منطقه مورد مطالعه
- مطالعه ترکیب شبکه ارتباطی
- تجهیزات شهری
- تحلیل مرحله شناخت
- تدوین چشم انداز و راهبردها و سیاست‌ها
- گزینه های پیشنهادی
- انتخاب گزینه نهایی و معرفی برنامه یا طرح

نتیجه‌گیری

توجه:

- ذکر منابع و ماخذ باید براساس اصول ماخذ نویسی صورت گیرد
- از ارائه مطالب و نقشه‌های اضافی و بی هدف پرهیز شود
- تایپ و جلد طرح نهایی طبق دستورالعمل دانشکده صورت گیرد
- اکیدا توصیه می شود که در مجموعه ارائه شده از کپی کردن کار دیگران پرهیز شود. نقل قولها با استناد به ماخذ صورت گیرد
- در مجموع گزارش طرح نهایی بین ۵۰ تا ۸۰ صفحه خواهد بود
- مقیاس نقشه و برخی ویژگیها با نظر استاد راهنما روشن خواهد شد
- عدم رعایت موارد ذکر شده امتیاز منفی خواهد داشت و در مواردی غیر قابل قبول خواهد بود

برخی موضوعات پیشنهادی:

- برنامه‌ریزی و طراحی شهری یک محله
- طراحی مجموعه فضای شهری شامل یک میدان یا یک قطعه از خیابان
- نظم دهی یک مجموعه روستایی، با توجه به برنامه‌ریزی و طراحی محیط
- نظم دهی فضایی پیرامون یک مجموعه تاریخی
- برنامه‌ریزی و طراحی جزئی از یک توسعه شهری (حدود ۱۰ هکتار)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: دارد: پس از اتمام دروس	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: طرح نهایی ۵	
	عملی			۶		
	نظری*	تخصصی*		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Final Project
	۲			۱۶۰		
	عملی*	اختیاری		آموزش تکمیلی عملی ندارد		
۴	سفر علمی کارگاه*					
نظری	آزمایشگاه					
عملی	سمینار					

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
دارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی دارد		

۳-۳ - محتوا و سرفصل دروس اختیاری

- ۱-۳-۳- فرهنگ، هنر و هویت ایرانی - اسلامی
- ۲-۳-۳- مبانی مهندسی معماری و ساختمان
- ۳-۳-۳- گرافیک رایانه ای در شهرسازی
- ۴-۳-۳- حقوق و قوانین شهری
- ۵-۳-۳- کاربرد رایانه در شهرسازی
- ۶-۳-۳- طراحی و کاربرد نظام اطلاعات شهری
- ۷-۳-۳- مبانی مدیریت شهری
- ۸-۳-۳- سمینار مسائل شهری
- ۹-۳-۳- تفسیر عکسهای هوایی و ماهواره ای
- ۱۰-۳-۳- ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست
- ۱۱-۳-۳- علم و هنر شهرسازی
- ۱۲-۳-۳- سوانح طبیعی و سکونت گاه‌های انسانی
- ۱۳-۳-۳- مبانی برنامه ریزی و مدیریت محیطی
- ۱۴-۳-۳- ارزیابی توان محیط زیست
- ۱۵-۳-۳- بوم شناسی و برنامه ریزی و طراحی محیطی
- ۱۶-۳-۳- مبانی کارآفرینی
- ۱۷-۳-۳- آشنایی با معماری معاصر
- ۱۸-۳-۳- کاربرد مصالح ساختمانی در شهرسازی
- ۱۹-۳-۳- شهر و شهرسازی در دوران معاصر
- ۲۰-۳-۳- روانشناسی محیطی
- ۲۱-۳-۳- اخلاق حرفه‌ای
- ۲۲-۳-۳- حقوق و فقه اسلامی در شهرسازی

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

یکی از مهمترین وجوه مباحث هنر اسلامی، بررسی رابطه هنر و فرهنگ با هویت ایرانی - اسلامی ما می باشد. در این راستا دانشجویان باید با درک و فهمی درست از مفهوم فرهنگ و دیدگاه های مختلف نسبت به این مفهوم، و همچنین مفهوم هویت و عوامل موثر در شکل گیری، انتقال و بازتولید آن در عرصه های مختلف حیات انسانی، در نهایت رابطه این مفاهیم را در بستر فرهنگ ایرانی - اسلامی مورد بررسی قرار دهند. در این درس تلاش می شود برای دانشجویان، رابطه هنر ایرانی - اسلامی با فرهنگ و هویت مردم ایران، و نقش هنر در انتقال و بازتولید فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی تشریح و تبیین شود و همچنین سهم فرهنگ و هنر ایرانیان در شکل گیری و تحولات مختلف هویت ایرانی - اسلامی در دوره های مختلف تاریخ ایران اسلامی مورد بررسی قرار گیرد. در نهایت نقش هنر در بازتولید و اعتلای هویت ایرانی - اسلامی در جهان معاصر تشریح خواهند شد.

سرفصل دروس:

- مفهوم فرهنگ - تعاریف و دیدگاه های مختلف پیرامون فرهنگ
- ویژگی های تاریخی فرهنگ ایرانی - اسلامی
- مفهوم هنر ایرانی - اسلامی
- دروه های تاریخی هنر ایرانی اسلامی
- مفهوم هویت - تعاریف و دیدگاه های مختلف در باب هویت
- هویت ایرانی - اسلامی
- رابطه فرهنگ و هویت ایرانی - اسلامی
- رابطه هنر با هویت ایرانی اسلامی

رابطه فرهنگ، هنر و هویت ایرانی - اسلامی در طی تاریخ
 فرهنگ، هنر و هویت ایرانی - اسلامی در جهان معاصر و چگونگی بازتولید و اعتلای آن.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نماد:	نظری	پایه	تعداد واحد: ۲	عنوان درس به فارسی: فرهنگ، هنر و هویت ایرانی - اسلامی
	عملی			
	نظری	تخصصی		
	عملی			
	نظری*	اختیاری*		
۲				
عملی				
آموزش تکمیلی عملی ندارد				
سفر علمی		کارگاه	آزمایشگاه	سخت‌افزار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- الفلاطون (۱۳۸۵) " آثار الفلاطون (جمهوری، ایون، فایدروس، هیپیباس بزرگ، مهمانی)", مترجم: محمد حسن لعلی، تهران: خوارزمی
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۶) " هویت شهر: نگاهی به هویت شهر تهران", تهران، مؤسسه نشر شهر.
- بورکهارت، نیتوس (۱۳۷۲) " هنر مقدس: اصول و روش ها", مترجم: سید حسین نصر، تهران، انتشارات سروش.
- بورکهارت، نیتوس (۱۳۶۵) " هنر اسلامی، زبان و بیان", تهران، مترجم: مسعود رحیم، نیا، انتشارات سروش.
- نریا، سید مهدی (۱۳۸۴) " فرهنگ و شخصیت", تهران، فسیده سرا.
- تاج‌الدینی، علی (۱۳۷۲) " مبانی هنر معنوی", دفتر مطالعات دینی هنر.
- یازوکی، شهرام (۱۳۸۴) " حکمت هنر و زیبایی در اسلام", تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- جمفری (علامه)، محمد تقی (۱۳۷۲) " فرهنگ پیرو، فرهنگ پیشرو", تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- چنگیز، ریچارد (۱۳۸۱) " هویت اجتماعی", مترجم: نوح یاراحمدی، تهران، شیرازه.
- دآوری اردکنی، رضا (۱۳۷۵) " ملاحظاتی در باب طرح مدینه اسلامی", مجله آبادی، شماره ۳۲، ۱۰-۳.
- دآوری اردکنی، رضا (۱۳۸۹) " ما و تاریخ فلسفه اسلامی اسلامی", تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.

- ستاری، جلال (۱۳۸۲). " هویت ملی و هویت فرهنگی". تهران: انتشارات مرکز
- سهروردی (۱۳۷۷). " حکمه الاشراق". مترجم: سید جمفر سجادی. تهران: نشر دانشگاه تهران.
- شیخ الاسلامی، علی (۱۳۸۳). " خیال، مثال و جمال در عرفان اسلامی". تهران: انتشارات فرهنگستان هنر.
- شوئون، فریتوف (۱۳۸۳). " اسلام و حکمت خالده". مترجم: فروزان، تهران: هرمس.
- فیروزان، مهدی (۱۳۸۷). " راز و رمز هنر دینی". تهران: انتشارات سروش.
- فاخوری، حنا و جر، خلیل (۱۳۸۳). " تاریخ فلسفه در جهان اسلامی". مترجم: عبدالمحمد ایتسی. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- کریم، خانری (۱۳۸۴). " تخیل خلاق در عرفان ابن عربی". مترجم: دکتر انشاه‌الله رحمتی. تهران: انتشارات جامی.
- کوبل، ارنست (۱۳۸۴). " هنر اسلامی". مترجم: یعقوب ازاد، تهران: توس.
- کوش، دنی (۱۳۸۱). " مفهوم فرهنگ در علوم اجتماعی". مترجم: فریدون وحید، تهران: سروش.
- لینگز، مارتین (۱۳۸۷). " عرفان اسلامی چیست؟". تهران: سهروردی.
- نصر، سید حسین (۱۳۸۹). " هنر و معنویت اسلامی". تهران: انتشارات حکمت.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵). " معماری و شهرسازی اسلامی (مبانی نظری)". اصفهان: انتشارات راهیان.
- نقی‌زاده محمد (۱۳۹۰). " شهر آرمانی اسلام یا فضای حیات طیبه". تهران: نشر شهر.
- نصر، سید حسین (۱۳۶۱). " سه حکیم مسلمان". مترجم: احمد آرام، تهران: کتابهای جیبی.
- نصر، سید حسین (۱۳۸۹). " هنر و معنویت اسلامی". تهران: انتشارات حکمت.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۹). " روایتی ایرانی از حکمت، معنا و مصداق هنر". تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵). " مبانی هنر دینی در فرهنگ اسلامی: تجلّیات عینی و کالبدی". اصفهان: راهیان.
- یثربی، سید محی (۱۳۸۷). " عرفان نظری". تهران: بوستان کتاب.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ----

هدف:

الف- آشنایی دانشجویان با ارکان معماری:

ترکیب، عملکرد، تناسب، جریان حرکت، رنگ، الگو، بافت، مصالح، مسائل مالی، مسائل قانونی

ب- تشخیص قلمروها و فضاهای درجه ۱ و ۲ و ۳ و...

ج- تشخیص و تطبیق عملکرد و فرم و حجم و اندازه ساختمان

د- تشخیص سلسله مراتب و گونه شناسی بنا در رابطه با شرایط اقلیمی و اجتماعی و اقتصادی و کالبدی

ه- تشخیص سازه و نحوه عملکرد آن - انواع سازه‌ها مانند: اسکلت فلزی بتن آرمه، اسکلت فلزی و تیرچه بلوک و بناهایی که روی پایه آجری و سقف فلزی ساخته شده اند.

سرفصل دروس:

الف- ارکان معماری:

۱: ترکیب، هماهنگی، توالی و ریتم و تعادل

۲: عملکرد و تطابق آن با فرم

۳: تناسب

۴: حرکت در معماری

قلمروها

ریتم معماری

۵: رنگ

رنگ مایه

رنگ سایه‌ها و کاربرد رنگ در مصالح ساختمانی

رنگ در داخل، رنگ در خارج

۶: انواع الگوها در معماری و سبک‌های معماری

۷: بافت (بافت مصالح، بافت بناها)

۸: مصالح (انواع مصالح و فرم بنا در شرایط مختلف اقلیمی)

۹: مسائل:

اعتبارات و برآوردها، تطابق سطح و حجم با برآوردها

۱۰: مسائل قانونی:

شناخت دقیق قوانین، نظام مهندسی، شهرداری، وزارت کشور، وزارت مسکن و شهرسازی، شورای عالی شهرسازی، آنجائیکه قانون حکم می‌کنند... که چگونه طراحی شود.

ب- اجزاء فضاها در معماری:

۱- شناخت انواع فضاها و سلسله مراتب فضائی: این بخش توسط یک یا دو جلسه توضیحات استاد آغاز

توسط دانشجویان با یک برنامه تحلیل بنا و تمرین های مستمر پایان می‌یابد.

۲- انواع طرح های معماری: اسکیس، فاز یک، فاز دو، بخش اجرایی

ج- فرآیند طراحی معماری:

۱- توجیه اهداف و شناخت زمین و شرایط محیطی آن

۲- شناخت وضع موجود از لحاظ اقلیمی:

اجتماعی فرهنگی، اقتصادی، کالبدی

۳- تجزیه و تحلیل:

تحلیل اسکلت معماری، ارائه راه حل‌ها، راه حل بهینه

۴- توجیه راه حل‌های بهینه:

مالی، فنی، اجراء، قانونی

۵- اجراء، نحوه اجراء:

مناقصه، پیمان مدیریت، امائی

۶- نحوه نظارت:

مقاطع کار، مستقیم، مالی

۷- انجام تمرینات عملی در سه مرحله:

ترکیب عناصر، ترکیب عملکرد

ترکیب عناصر عملکرد مصالح

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی مهندسی معماری و ساختمان		
	عملی			۲			
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals of Architecture and Building Engineering	
	عملی						
	نظری*	اختیاری*					آموزش تکمیلی عملی ندارد
	۲						
عملی	سفر علمی	کارگاه	آزمایشگاه		سمینار		

روش ارزیابی

ارزنیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- ا.ج. راجر، کلارک (۱۳۷۵): "تجزیه و تحلیل و نقد شاهکارهای معماری"، مترجم: محمود سید آقایی، تهران، نشر مهیا.
- افشنگ، مانلی و همکاران (۱۳۹۰): "شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تاکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷ - ۱۳۵۸"، دفتر پژوهش های فرهنگی.
- اصلولو، حسن و رستمی زاده، امیرحسین (۱۳۸۹): "جستاری در تاریخ معماری و شهرسازی ایران"، تهران، موسسه آموزش عالی سوره.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۱): "معماری و راز جاودانگی، راه بی زمان ساختن"، مترجم: مهرداد قیومی بیدهندی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- پیرفون، مایس (۱۳۸۲): "نگاهی به مبنای معماری، از فرم تا مکان"، مترجم: دکتر سیمون آیوزیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- د. ک. چینگ، فرانتیس (۱۳۷۸): "معماری، فرم، فضا و نظم"، مترجم: زهره قراکزلو، تهران، انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- سلطانزاده، حسین (۱۳۸۷): "فضاهای معماری و شهری در نگارگری ایرانی"، تهران، چهارطاق.
- شولتز، نورنبرگ (۱۳۸۲): "معماری: معنا و مکان"، مترجم: ویدا نوروز برازجانی، تهران، نشر جان جهان.
- شولتز، نورنبرگ (۱۳۸۴): "مفهوم سکونت، به سوی معماری تمثیلی"، مترجم: محمود امیراراحمدی، تهران، انتشارات آگاه.
- صالحی جزئی، مختار (۱۳۸۱): "جستجو، مروری کوتاه بر معماری و شهرسازی معاصر ایران، چگونه می اندیشیم؟"، تهران، مکتومقلی فراغی.

- لغوری، ازیثا (۱۳۸۷). "معماری نامه آزاد: واژه‌نامه معماری و شهرسازی برای دانشجویان". تهران: انتشارات شهیدی.
- غفاری، علی (۱۳۷۳). "سازمان های فضایی در معماری شهرهای سنتی". مجله سقه، شماره ۱۶: ۲۶-۳۷.
- مایک، دیپلو و لین، اسلا (۱۳۸۴). "تکنیک‌های راندو در معماری". به کوشش امیر اعلا عدیلی، اسفهان، انتشارات همام.
- محمد، مرادی، امیر (۱۳۸۰). "معرفی تعدادی از ابنیه سنتی معماری ایران و تحلیل بر ویژگی های فضایی آنها". تهران، سازمان میراث فرهنگی، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- ویلرام ام پیتا و یارشال، اسیون (۱۳۸۱). "مبانی برنامه‌ریزی معماری". مترجم: محمد احمدی نژاد، اسفهان، انتشارات خاک اسفهان.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری / اعطای

پیش نیاز: ---

هدف:

در امور شهرسازی، پس از انجام مطالعات و کسب شناخت اولیه و تحلیل پارامترها و دستیابی نتایج به شکل طرح و برنامه، مرحله ارائه مطالب و نتایج به کارفرما و یا افراد ذینفع آغاز می‌شود. در این مرحله از کار، نتایج برای ارائه به صورت شفاهی، کتبی (متن گزارش مرحله اول) و گرافیکی (تصاویر و نقشه) آماده می‌گردند. چنانچه این مرحله به صورت حرفه‌ای به انجام نرسد، تمامی تلاش‌های پیشین هدر رفته تلفی می‌شود. رایانه به عنوان ابزاری پر قدرت می‌تواند در معرفی و ارائه کار بکار گرفته شود. لذا در این کارگاه، اهداف زیر دنبال می‌شود:

- بکارگیری رایانه در آماده‌سازی و ارائه مطالب و نتایج کار در کنفرانس‌ها، سستارها، ارائه شفاهی به کارفرما و یا افراد ذینفع.
- بکارگیری رایانه در آماده‌سازی و ارائه مطالب و نتایج کار به صورت متن و گرافیک (چند رسانه‌ای).

سرفصل دروس:

- معرفی مفاهیم
 - اصول گرافیک ۲ بعدی و ۳ بعدی
 - ویرایش عکس و تصویر (Photoshop / Corel draw)
 - بکارگیری ابزار ورودی و خروجی (اسکنر، پلاتر و ...)
 - بکارگیری ابزار ارائه در کنفرانس‌ها و ... با استفاده از Power point
 - ارائه در اینترنت به صورت Web page یا استفاده از MS Frontpage
- در کار عملی، دانشجویان می‌توانند از کتب آموزشی نرم افزارهای نامبرده استفاده نمایند.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	بایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: گرافیک رایانه‌ای	
	عملی			۲		
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت: ۴۸		عنوان درس به انگلیسی: Computer Graphics
	عملی					
	نظری*	اختیاری*				
	۱					
عملی*						
۱						
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه *	سفر علمی		

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی: ندارد	

منابع:

- Bishop, I. D. (2005): "Visualization in Landscape and Environmental Planning", Taylor and Francis.
- Foley, D. (1995): "Computer Graphics, Principles and Practice in NY", Routledge.
- Leeuwen, J. P. V. (2006): "Innovations in Design and Decision Support Systems in Architecture and Urban Planning", Springer.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

شناخت قوانین و آئین نامه‌های شهری گذشته و موجود ایران، سازمان‌های حقوق شهری و منطقه‌ای ایران، معرفی اصلاحات و تعاریف حقوق شهری، شناخت فرآیند تکوین، تصویب و اجرای قوانین و مقررات و روابط شهری هدف این درس می باشد.

سرفصل دروس:

قدرت اجرایی و اعتبار قانون

- ۱-۱- آشنایی با مفهوم قانون به عنوان ابزار تعادل و توازن در محیط زیست
 - ۱-۱-۱: قوانین نظام دهنده روابط اجتماعی
 - ۱-۱-۲: قوانین نظام دهنده روابط اقتصادی
 - ۱-۱-۳: قوانین نظام دهنده روابط کالبدی
- ۱-۲: قوانین به عنوان تفسیر اجرایی آرمان‌ها و اهداف جامعه
- ۱-۳: قوانین زمین شهری، ملکیت و انتقال آن
- ۱-۴: فضای عمومی (خیابان‌ها، پارک‌ها، تأسیسات زیربنایی، حریم قانونی)
- ۱-۵: نملک اراضی خصوصی برای مصارف عام المنفعه
- ۱-۶: اصطلاحات حقوقی (وقف، افراز...)
- ۱-۷: مؤسسات حقوقی و انواع آن
- ۱-۸: آشنایی با سازمان‌های حقوقی شهرسازی ایران (شورایعالی شهرسازی، سازمان زمین شهری و...)
- ۱-۹: حدود ملکیت ناشی از شهرنشینی
- ۱-۱۰: قوانین شهرداری‌ها و سیر تحول آن
- ۱-۱۱: معانی و ارکان عرف در حقوق کنونی

۲- اخلاق و شهرسازان

۳-۱: مبانی پایه اخلاق

۲-۲: اخلاق حرفه‌ای

۲-۳: اخلاق کار دسته جمعی در شهرسازی

۲-۴: مسئولیت و نعهد اجتماعی و انسانی در امور شهری

۲-۵: وجدان شهرسازی

جدول چارچوب تدوین سرفصل درس

تدریس بیش نیاز:	نظری	بانه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: حقوق و قوانین شهری
	عملی			۲	
ندارد	نظری	تخصصی	تعداد ساعت:	۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Urban Rules and Regulations
	عملی				
	نظری* ۲	اختیاری*			
	عملی				
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه	آموزش، تکمیلی عملی، تدارک سفر علمی	

روش ارزیابی:

روزه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	مملکردی ندارد		

منابع:

- شیخ ابراهیم (۱۳۸۱) "شورا و مشارکت"، تهران، انتشارات فرهنگ و قدیشه تهران.
- گلپایر، غلامرضا (۱۳۸۲) "حقوق شهری"، تهران، انتشارات مجد.
- گلبروا، سید محمد علی (۱۳۷۸) "مشروعیت مدیریت شهری"، تهران، مجله آبادی، شماره ۳۲: ۴۸-۴۰.
- گلبروا، سید محمد علی (۱۳۷۷) "شورای شهر و بحران مشروعیت"، تهران، مجله پژوهش، شماره ۵۲: ۱۸-۱۲.
- هلنی، فضل الله (۱۳۶۹) "حقوق شهری و قوانین شهرسازی"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: انظری / عملی

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنایی با رایانه به عنوان ابزاری در شهرسازی.

سرفصل دروس:

۱. مقدمه در مورد استفاده رایانه در شهرسازی
۲. کاربرد نرم افزارهای ترسیم نقشه ۲ بعدی و ۳ بعدی
۳. کاربرد نرم افزارهای صفحات گسترده
۴. کاربرد نرم افزارهای بانک اطلاعاتی
۵. کاربرد نرم افزارهای آماری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد	عنوان درس به فارسی: کاربرد رایانه در شهرسازی			
	عملی			۲				
	ندارد	نظری		تخصصی		تعداد ساعت	۴۸	عنوان درس به انگلیسی: Application of Computer in Urban Planning
		عملی						
		نظری*		اختیاری*				
		عملی*						
آموزش تکمیلی عملی ندارد								
سفر علمی		کارگاه *						
سمینار		آزمایشگاه						

روش ارزیابی

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- سیکل، جیل (۱۳۸۳): "راهنمای جامع تحلیلگر فضایی: تحلیل فضایی پیشرفته با استفاده از اطلاعات رستری و برداری"، مترجم: فرشاد نوربان و مهدی شبانی، تهران، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- لتهام، لارنس (۱۳۷۷): "GPS چگونه استفاده از سیستم تعیین موقعیت جهانی"، مترجم: فرشاد نوربان و مسعود فرخنده، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری (شهرسازی تهران).

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی شهری، مبانی و روش‌های طراحی شهری

هدف:

ماده اصلی و اولیه برنامه‌ریزی و طراحی شهری است. این ماده اصلی از ابتدایی‌ترین مراحل و گام‌های یک پروژه، از تولید و گردآوری، انباشت و انواع پردازش تا تبدیل به محصولات نهایی یعنی تصمیمات، نیازمند به مدیریت است. مدیریت داده‌ها باید بر اساس اهداف هر طرح تابع و تعیین کننده نظام اطلاعات برای پشتیبانی مناسب آن باشد. اصطلاحاً آن را نظام پشتیبانی تصمیم‌گیری یا نظام پشتیبانی برنامه‌ریزی می‌گویند.

اهداف این درس:

آشنایی با محیط‌های متفاوت تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی
آشنایی با مفاهیم پایه (داده، اطلاعات، دانش، بینش، تصمیم)
آموزش انواع داده در انواع دانش‌های مداخله‌گر در توسعه شهری
آموزش روش طراحی نظام اطلاعاتی در یک یا چند وضعیت برنامه‌ریزی
آشنایی با نمونه‌های موجود

سرفصل دروس:

مفاهیم پایه در نظام اطلاعاتی
طرح‌های مرتبط با برنامه‌ریزی و طراحی شهری و نیازهای اطلاعاتی آنها
دانش‌های محوری در برنامه‌ریزی و طراحی شهری
دانش‌های پشتیبان در برنامه‌ریزی و طراحی شهری
نمونه‌های داخلی نظام اطلاعاتی
نمونه‌های خارجی نظام اطلاعاتی

اصول طراحی نظام اطلاعاتی پشتیبان تصمیم‌گیری
 تشکیل مراحل (چارچوب و راهنما)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: طراحی و کاربرد نظام اطلاعات شهری
	عملی			۲	
ندارد	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	عنوان درس به انگلیسی: Design and Application of Urban Information Systems
	عملی				
	نظری*	اختیاری*			
۲					
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی ندارد					
سمینار		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی	

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- Marakas, G. M. (2003): "Decision Support Systems in the 21st Century", Prentice-Hall.
- Stohr, E. D. (1992): "Information Systems and Decision Processes", CA:IEEE Computer Society Press.
- Watson, H. J. (1995): "Development Practices for EIS: Findings of a Field study, Decision Support Systems", 14(Z): 171-85

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم مدیریت شهری، نقش مدیریت شهری در هدایت توسعه شهری و آشنایی با تجارب دیگر کشورها در زمینه مدیریت شهری.

سرفصل دروس:

- مفهوم مدیریت شهری
- عناصر مدیریت شهری (Elements of Urban Management)
- مدیریت توسعه شهری
- حاکمیت شهری (Urban Governance)
- عناصر حاکمیت شهری
- از مدیریت شهری تا حاکمیت شهری با مروری بر تحولات اخیر
- بررسی تجارب کشورها در زمینه مدیریت و حاکمیت شهری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی مدیریت شهری		
	عملی			۲			
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals of Urban Management	
	عملی						
	نظری*	اختیاری*					آموزش تکمیلی عملی ندارد
	۲						
عملی							
ندارد							
		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی			
		سمینار					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۸): " طرح ها و برنامه های شهرسازی: مفاهیم، روندها و الزامات طرح های جامع و تفصیلی در ایران، با تاکید بر وضعیت تهران". تهران، نشر شهر.
- براتی، ناصر و براتی، مینا (۱۳۹۰): " آشنایی با طرح های توسعه شهری در ایران (طرح های توسعه شهری ساختاری و راهبردی)". تهران، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- پیر مورد، ژان و ایوماری، آلن و ماری لیز، سبیری (۱۳۷۳): "فضاهای شهری، طراحی، اجرا، مدیریت". مترجم: حسین رضایی و میر معزالدین مجابی و محسن رسولی، تهران، بی نا.
- جی، گوئز، انوار و ای. کلارک، سوزان (۱۳۸۹): "سیاست های توسعه و مدیریت شهری در عصر جهانی شده". مترجم: دکتر اسدالله نقدی و فرحناز اسکندرلو، تهران، نور علم.
- ذواشتیاق، صمد (۱۳۷۸): "ضوابط و مقررات اجرایی طرح جامع جدید تهران". تهران، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.
- رفیعیان، مجتبی و هاشمی، سیدمناف و حسین پور، علی (۱۳۹۰): "سیاست های مدیریت شهری در کشورهای مختلف: رویکرد راهبردی - فرا تحلیلی، یکپارچگی شهری". تهران، انتشارات هله.
- سواد کوهی، فر. ساسان (۱۳۸۷): "مبانی مدیریت پروژه های عمرانی، شهری و بحران: ویژه مدیران، متخصصین و دانشجویان رشته های مهندسی (عمران، معماری و شهرسازی)، تهران، انتشارات دانشگاه امام حسین.
- طاهری، ابوالقاسم (۱۳۷۷): "اداره امور شهرداری ها". تهران، نشر قدس.
- عبدلی، محمدعلی (۱۳۷۹): "مدیریت دفع و بازیافت مواد زاید جامد شهری در ایران". تهران، سازمان شهرداری های کشور.

- فاضلی، علی، و قادری، جعفر (۱۳۸۸). "فرهنگ مطالعات شهری و منطقه‌ای (برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، مدیریت شهری، شهرسازی، طراحی شهری، جامعه‌شناسی شهری و اقتصاد شهری)". تهران، انتشارات نور علم.
- کاشانی‌جو، خشابار (۱۳۹۰). "مدیریت طرح‌های عمرانی در شهرداری‌ها". تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- موسسه مهندسان مشاور طرح جلس (۱۳۸۷). "مدیریت طرح‌های عمرانی". تهران.
- مرکز مطالعات برنامه‌ریزی شهری (۱۳۷۸). "شیوه‌های تحقق طرح‌های توسعه شهری". تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.
- مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی، و مسازی (۱۳۸۸). "کتابخانه قوانین و مقررات مورد عمل وزارت مسکن و شهرسازی". تهران، انتشارات مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و مسازی.
- مرادی میحی، واراز (۱۳۸۱). "برنامه‌ریزی استراتژیک در کلان‌شهرها". تهران، انتشارات پردازش و برنامه‌ریزی شهری.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

هدف این درس آشنایی دانشجویان با مسائل عمومی و تخصصی برنامه‌ریزی شهری و بررسی پیشنهادات و آرایه راه‌حلی است که در سمینارها و کنفرانس‌ها در سطوح ملی و محلی و بین‌المللی در جهت بهبود و اصلاح مشکلات شهری عنوان شده‌اند. علاوه بر این دانشجویان با ابزار مختلف برنامه‌ریزی که در حل معضلات شهری بکار برده شده‌اند و نیز تکامل این ابزارها، آشنا خواهند شد. محورهای بحث در این سمینار بر حسب موضوعات روز انتخاب و توسط استاد مدرس تدوین و تنظیم می‌گردد.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: سمینار مسائل شهری	
	عملی			۲		
ندارد	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Seminar on Urban Issues
	عملی					
	نظری*	اختیاری*				
	عملی			آموزش تکمیلی عملی ندارد		
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون‌های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون‌های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

تاریخچه عکس برداری هوایی، تفاوت های عکس و تصویر، انواع دوربین هوایی (آنالوگ و رقومی) و ساختمان آن، انواع عکس برداری هوایی، طرح، پرواز پوشش طولی و عرضی، اطلاعات حاشیه عکس، مقیاس عکس برداری، سطح مفید عکس، جایابی در عکس، اصول برجسته بینی، انواع دید برجسته، وسائل برجسته بینی، پارلاکس و کاربرد آنها، اندازه گیری ارتفاع اجسام در عکس، اندازه گیری مساحت بر روی عکس، اصول تفسیر عکس و تصویر، انواع ماده حساس و ارتباط آن با امواج الکترونیکی، عوامل شناسایی عوارض در عکس و تفسیر واحدهای فتومورفیک.

به کار عملی:

- آزمایش دید برجسته با استفاده از استرنوسکپ
- محاسبه مقیاس عکس
- اندازه گیری ارتفاع جسم روی عکس با استفاده از پارلاکس
- اندازه گیری مساحت
- شناسایی عوامل مختلف نظیر: عوارض شهری، انواع مزارع، جنگل، مرتع، کویر، عوارض آبی، انواع ساختمان ها، حاده ها و...
- بارز سازی تصاویر ماهواره‌ای، ایجاد تصاویر مرکب رنگی
- بهره گیری از عکس های مادون قرمز و چند طیفی در شناسایی و تفکیک عوارض موجود در طبیعت
- کوشش در بررسی پدیده های انسانی از طریق عکس

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: تفسیر عکس های هوایی و ماهواره ای		
	عملی			۲			
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Remote Sensing and Arial Photo Analysis	
	عملی						
	نظری *	اختیاری *					آموزش تکمیلی عملی ندارد
۲							
عملی							
ندارد			سفر علمی	کارگاه	آزمایشگاه	سمینار	

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- رضوانی، علی اصغر (۱۳۹۰): "کاربرد عکس های هوایی و ماهواره ای در جغرافیا"، تهران: انتشارات پیام نور.
- زبیری، محمود و مجد، علیرضا (۱۳۸۰): "آشنایی با فن سنجنش از دور و کاربرد در منابع طبیعی"، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- زبیری، محمود و دالکی، احمد (۱۳۹۰): "اصول تفسیر عکس های هوایی با کاربرد در منابع طبیعی"، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- طاهر کیا، حسن (۱۳۷۵): "اصول و کاربرد سنجنش از دور"، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- علوی پناه، سید کاظم و متین فر، حمید رضا و رفیعی امام، عمار (۱۳۸۷): "کاربرد فناوری اطلاعات در علوم زمین"، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- علیجانی، بهلول (۱۳۷۰): "اصول عکس های هوایی"، تهران: دانشگاه پیام نور.
- علوی پناه، سید کاظم (۱۳۸۸): "اصول سنجنش از دور نوین و تفسیر تصاویر ماهواره ای و عکس های هوایی"، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- فاطمی نصرآبادی، باقر (۱۳۸۵): "آموزش نرم افزار ENVI"، تهران: سازمان نقشه برداری کشور، مرکز تحقیقات نقشه برداری.
- فاطمی، باقر و رضائی، یوسف (۱۳۸۹): "مبانی سنجنش از دور"، تهران: آزاده - علوی پناه، کاظم (۱۳۸۹): "کاربرد سنجنش از دور در علوم زمین"، تهران: دانشگاه تهران.
- لیلستاد و کيفر (۱۳۸۱): "اصول و مبانی سنجنش از دور و تعبیر و تفسیر تصاویر هوایی و ماهواره ای"، مترجم: حمید مالیمیریان، تهران: سازمان جغرافیایی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.

- Jensen, (2007): "Remote Sensing of Environment, Earth Resources Perspectives", N.Y, Prentice-Hall.

Environmental Impact Assessment

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

دانشجو در پایان این درس بایستی قادر باشد تا بتواند ارزیابی یک پروژه را قبل از انجام پروژه، در حین ساخت پروژه و یا پس از اتمام آن پیش بینی کند و اثرات مفید یا مضر از نظر فیزیکی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی در منطقه را پیش بینی نماید، و روش‌های ارزیابی را بداند و بتواند در مورد اجرای پروژه تصمیم‌گیری کند.

سرفصل دروس:

۱. قوانین زیست محیطی اثرات، اصل پنجاهم قانون اساسی قوانین مربوط به سازمان حفاظت محیط زیست، قوانین مربوط به آب، دفع فضولات، فاضلاب‌ها و بررسی استانداردهای مربوط به کیفیت آب، هوا، زباله و...

۲. فرایند تهیه یک ارزیابی زیست محیطی شامل:

تشریح وضع زیست محیطی موجود

پیش بینی اثرات توسعه بر محیط فیزیکی - محیط بیولوژیکی - محیط اقتصادی - محیط فرهنگی و

اجتماعی

روشهای ارزیابی اثرات شامل تهیه چک لیست، ماتریس روش شبکه، روش‌های فتو مونتاز و غیره.

تصمیم‌گیری و ارائه راه حل برای کاهش اثرات

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ارزیابی اثرات توسعه بر محیط زیست
	عملی			۲	
ندارد	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Environmental Impact Assessment
	عملی				
	نظری*	اختیاری*			
۲					
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی ندارد					
سفر علمی	کارگاه	آزمایشگاه	سعیار		

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹). "آئین شهرسازی پایدار"، مترجم: مصطفی بهزادفر، کمورث حسینی، تهران.
- انجمن شهرسازی آمریکا (۱۳۸۹). "استانداردهای برنامه‌ریزی و طراحی شهری، ساختارها"، مترجم: مصطفی بهزادفر و هنگامیان، تهران، انتشارات جامعه مهندسان مشاور ایران.
- ابراهیم پور، دکتر محسن و مصطفوی، سید رضا (۱۳۷۸). "ارزیابی آثار و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی طرح‌ها و پروژه‌ها"، تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.
- بکر، هنگ و ونکلی فرنگ (۱۳۸۸). "راهنمای بین‌المللی برآورد پیامدهای اجتماعی"، ترجمه: نادیه حبیبی، تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران.
- بهرام سلطانی، کامبیز (۱۳۸۷). "محیط زیست در برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، شهیدی.
- پیران، سدیقه و احمدی، سمید (۱۳۸۶). "تغییر اقلیم: چالش زیست محیطی قرن بیست و یکم"، پژوهش‌کده تحقیقات استراتژیک- گروه پژوهشی مطالعات بین‌الملل.
- توماس، ایان (۱۳۸۵). "ارزیابی پیامدهای زیست محیطی در استرالیا، نظریه و تجربه"، مترجم: مسوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- جی، بتر و مارکو تولیو و گوردن مک گرگانان (۱۳۸۹). "سطح بندی چالش‌های محیط زیست شهری"، مترجم: سید جعفر حجازی و نادل سواندی و محمد علی فیروزی، اهواز، دانشگاه شهید چمران.

- روح، کریم (۱۳۸۷). "ارزیابی تأثیر پروژه"، ترجمه حسن جاوشان، تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری

تهران

- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۱). "دستورالعمل عمومی ارزیابی"، تهران، دفتر امور فنی و تدوین مدارها.

- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (۱۳۸۳). "بمادهای زیست محیطی طرح‌های عمرانی"، تهران، معاونت امور پشتیبانی، مدارک علمی و انتشارات.

- سازمان محیط زیست مازنی (۱۳۸۲). "راهنمای ارزیابی بمادهای زیست محیطی توسعه"، تهران، سازمان حفاظت محیط

زیست-

- شکری، ناصر (۱۳۹۰). "مجموعه قوانین و مقررات مورد عمل شهرداری: محیط زیست شهری"، تهران، نشر

شهر تهران وابسته به سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران.

- شهبانی، حسین و احمدی، حسن (۱۳۸۵). "مقدمه‌ای بر ارزشیابی طرح‌ها: طرح‌های اقتصادی - اجتماعی - زیست-

محیطی - شهری و منطقه‌ای با تأکید بر جنبه‌های کاربردی"، تهران، نقشه زندگی.

- صالحی، اسماعیل (۱۳۹۰). "برنامه ریزی و طراحی محیطی امنیت در محیط زیست شهری"، تهران، سازمان

شهرداری‌های کشور

- عالی، بررزی، مریم و کاظمی، سید علی (۱۳۹۰). "مجموعه قوانین محیط زیست شهری"، تهران، نشر شهر تهران

- عقیقی، جمال‌الدین و نوربخش، ماندانا (۱۳۸۹). "شهر، محیط زیست و برنامه‌ریزی شهری"، تهران، آینده‌سازان

- علیپور، سدرالدین (۱۳۹۰). "نقش حمل و نقل در توسعه پایدار و اثرات زیست محیطی در اینترنت"، تهران، موج

سبز.

- کیوانی، ناصر (۱۳۸۳). "ضوابط و استانداردهای زیست محیطی در زمینه محیط انسانی"، تهران، دایره سبز.

- کرموند متیو (۱۳۸۹). "ارزش طراحی شهری: رویکردی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی به طراحی شهری"،

مترجم: رحمان‌پوری مزدهی و حمیده فرهنگیان، هله/ ملجان.

- منوری، مسعود (۱۳۹۰). "مدیریت زیست محیطی پروژه های توسعه"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و

تحقیقات، تهران

- مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران (۱۳۸۷). "مجموعه مقالات همایش جانش‌ها و راهبردهای زیست محیطی

کلان شهر تهران"، تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران.

- محمدپور، قربانعلی و ویسی، مسعود (۱۳۸۹). "مهندسی محیط زیست شهری"، تهران، کلام مسعود.

- نادرشاهی، حشمت‌الله و قراگوزلو، علیرضا و صادقیان، سعید (۱۳۸۳). "GIS و ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط زیست"،

تهران، سازمان نقشه‌برداری کشور.

- وات، کنت (۱۳۸۹). "مسئله محیط زیست"، مترجم: عبدالحمید و هابزاده، جهاد دانشگاهی (دانشگاه مشهد).

- واحد پژوهش شرکت رهاوران فنون پتروشیمی (۱۳۸۷). "آشنایی با جنبه‌ها و آثار زیست محیطی"، تهران، آوای قلب.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

- آشنایی با مفاهیم و ویژگی‌های شهر، شهریت و شهرسازی از دیدگاه‌های علمی و هنری از روزگاران دور تا به امروز.
- تشریح مفاهیم مربوط به محورهای علم و هنر.
- تشریح شکل شهر به عنوان یک اثر هنری و یا یک اثر علمی.

سرفصل دروس:

- تعاریف شهر و شهریت و شهرسازی درباره علم و هنر
- شهر به مثابه اثر هنری، تناسبات شکلی در فضای شهری در دوران کهن (یونان، روم، ایران)
- شهر چون اثر هنری، فضای شهری، تناسبات فضائی در دوران میانه (اروپای قرون وسطی، ایران)
- شهر بازتاب هنری آرمان شهر (رفسانس، باروک، مکتب اسقفان)
- شهر چون اثر علمی، فضای شهری، تناسبات شهری در دوران جدید (شهر قرن نوزدهم، ایران)
- مهندسی شهر
- شهر مقوله‌ای علمی، فضای شهر شکل گرفته از برنامه‌ریزی شهری (شهر قرن بیستم، مدرنیته، مدرنیسم، مدرنیزاسیون)
- شهرشناسی، شهر مقوله‌ای علمی - هنری، دگرگونی مفاهیم (پیش درآمدی بر شهر قرن ۲۱)

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: علم و هنر شهرسازی	
	عملی			۲		
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Science and Art in Urban Planning
	عملی					
	نظری*	۳۲				
۲						
عملی						
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سفر علمی	کارگاه	آزمایشگاه	سمینار			

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- احمدی، بابک (۱۳۸۳): "هایدگر و پرسش بنیادین"، تهران، نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۳۸۵): "آفرینش و آزادی، جستارهای هرمونوئیک و زیبایی شناسی"، تهران، نشر مرکز.
- احمدی، بابک (۱۳۸۵): "حقیقت و زیبایی، درس های فلسفه هنر"، تهران، نشر مرکز.
- اردلان، نادر و بختیار، لاله (۱۳۸۰): "حس وحدت" ترجمه حمید شاهرخ، اصفهان، نشر خاک.
- اعتماد، شاپور (۱۳۸۰): "انقلاب معرفتی و علوم شناختی"، تهران، نشر مرکز.
- الکساندر، کریستوفر و جرمایف، سرچ (۱۳۷۱): "عرصه های زندگی جمعی و زندگی خصوصی، به جانب یک معماری انسانی"، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، دانشگاه تهران.
- الکساندر، کریستوفر و دیگران (۱۳۷۳): "تئوری جدید طراحی شهری"، مترجم: از واحد تحقیق و ترجمه شرکت طاش، تهران، نشر توسعه.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۱): "معماری و راز جاودانگی، راه بی زمان ساختن" مترجم: مهرداد قیومی بیدهندی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- الکساندر، کریستوفر (۱۳۸۴): "یادداشت هایی بر ترکیب فرم"، مترجم: سعید زرین مهر، تهران، انتشارات روزنه.
- جیکوبز، جین (۱۳۸۸): "دوره تاریک پیش رو"، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- جعفری، علامه محمدتقی (۱۳۶۹): "زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام"، تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی.

- حبیبی، محسن و اهری، زهرا (۱۳۸۰). "مکتب اصفهان". تهران، انتشارات دانشگاه هنر.
- زیته، کامیلو (۱۳۸۵). "ساخت شهر براساس مبانی هنری". مترجم: فریدون قریب، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- سروش، عبدالکریم (۱۳۷۱). "علم چیست؟ فلسفه چیست؟". تهران، موسسه فرهنگی صراط.
- گیلیس، دانالد (۱۳۸۱). "فلسفه علم در قرن بیستم". مترجم: حسن میاننداری، انتشارات سمت و طه.
- لائوسون، برایان (۱۳۸۴). "طراحان چگونه می‌اندیشند". مترجم: دکتر حمید ندیمی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- مدنی پور، علی (۱۳۸۷). "فضاهای عمومی و خصوصی شهر". مترجم: فرشاد نوریان، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌-

ریزی.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

کشور ما همواره یکی از مناطق سانحه خیز دنیا بوده و اکثر سکونت‌گاه‌های کشور توسط سوانح طبیعی همچون سیل، زلزله، رانش زمین و مانند آن مورد تهدید قرار داشته است. هدف از این درس در درجه اول آشناسازی دانشجویان شهرسازی با خطراتی است که از منشاء سوانح طبیعی سکونت‌گاه‌های انسانی را تهدید می‌کنند و سپس معرفی روش‌های شهرسازانه جهت کاهش آسیب پذیری این سکونت‌گاه‌ها می‌باشد.

سرفصل دروس:

- معرفی مفاهیم مربوط به سوانح طبیعی
- مکانیزم وقوع سوانح عمده طبیعی: زلزله، سیل و...
- سوانح طبیعی و توسعه پایدار: تجربه کشورهای مختلف
- روش‌های مختلف کاهش خطر سوانح طبیعی:
 - روش‌های مهندسی (سازه ای)
 - روش‌های نمونه بندی
- روش‌ها و ابزار شهرسازی برای کنترل سوانح طبیعی
 - برنامه‌ریزی منطقه‌ای و مکان‌یابی
- شهر در مقابل زلزله چگونه باید ساخته شود:
 - کاربری زمین
 - شبکه دسترسی
 - شریانهای حیاتی
 - شکل و ساختار شهر
- مقررات ساخت و ساز ساختمان‌ها

- نظارت بر ساختمان سازی در شهرها
- رعایت ایمنی ساختمان های شهری
- آتش سوزی در شهرها:
- صنعت و تکنولوژی و آتش سوزی
- عوامل آتش سوزی
- اثرات زلزله در آتش سوزی شهرها
- ضوابط و معیارهای آتش نشانی
- مشارکت مردمی در تأمین ایمنی شهرها:
- تجارب جهانی
- نیروهای داوطلب آتش نشانی
- مدیریت عمران:
- سازمان ها و نهادهای مسئول مدیریت بحران
- پیشگیری
- آمادگی
- امداد و نجات
- اسکان موقت
- بازسازی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: سوانح طبیعی و سکونت- گاه‌های انسانی		
	عملی			۲			
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Natural Disasters and Human Habitats	
	عملی						
	نظری*	اختیاری*					آموزش تکمیلی عملی ندارد
	۲						
عملی							
ندارد	سفر علمی		کارگاه		آزمایشگاه		

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- بحرینی، سیدحسین و آخوندی، عباس احمد (۱۳۷۹): "مدیریت بازسازی مناطق آسیب‌دیده از سوانح طبیعی"، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- بهرام سلطانی، کلمبیز (۱۳۷۴): "معیارهای آسایش صوتی"، مجموعه مباحث و روشهای شهرسازی، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران
- حبیب، فرح (۱۳۹۰): "نقش شکل شهر در کاهش خطرات ناشی از زلزله"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- طاهری بهبهانی، محمد طاهر و دیگران (۱۳۸۲): "کنترل سیل"، مجموعه مباحث و روشهای شهرسازی، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران

- Bahrainy, H. (1998): "Urban Planning and Design in a Seismic-Prone Region ASCE", JUPD, Dec.
- Bahrainy, H. (2003): "Natural Disaster Management in Iran during 1990s", ASCE, and J. of Urban Planning and Development.

Fundamentals of Environmental Planning and Management

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنا نمودن دانشجویان با مفاهیم، تئوری، اصول و روش‌های برنامه‌ریزی، تفاوت میان اهداف و ابزار برنامه‌ریزی در جوامع گوناگون، زمینه‌های کاربردی برنامه‌ریزی در جوامع امروز، سیر تحول برنامه‌ریزی در ایران.

سرفصل دروس:

۱. مفاهیم و تعاریف در برنامه‌ریزی
 ۲. نقش تئوری در برنامه‌ریزی
 ۳. تئوری‌ها و نظریات مختلف در برنامه‌ریزی
 ۴. پیامدهای برنامه‌ریزی
 ۵. بنیاد نهادن فرضیه: رویکردی به چند فرضیه
 ۶. تئوری برنامه‌ریزی فضائی شهری: یک ارزیابی
 ۷. برنامه‌ریزی واکنشی، تئوری و خط مشی برنامه‌ریزی
 ۸. چه کسی در برنامه‌ریزی تصمیم‌گیری می‌کند.
 ۹. نقش سیاستگذاران و برنامه‌ریزان در فرآیند برنامه‌ریزی
 ۱۰. نقش و تمایل مردم در برنامه‌ریزی
 ۱۱. برنامه‌ریزی، برنامه‌ها و طرح‌های اجرایی
 ۱۲. نقش مدیریت
- ۱۲-۱: اهداف
- ۱۲-۲: روش‌های بکار گرفته شده برای تحقق اهداف
- ۱۲-۳: فرهنگ جمعی: معنی و اثرات
- ۱۲-۴: شیوه‌های مدیریت

۱۲-۵: ساختار سازمانی

۱۲-۶: مسئولیت پذیری و جواب گویی

۱۳- مردم و مدیریت

۱۳-۱: زمینه برای تئوری‌های مدیریت

۱۳-۲: مهارت‌های مدیریت

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز: ندارد	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی برنامه ریزی و مدیریت محیطی		
	عملی			۲			
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Fundamentals of Environmental Planning and Management	
	عملی						
	نظری*	اختیاری*					آموزش تکمیلی عملی ندارد
	۲						
عملی	سفر علمی						
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه					

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهائی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- ان. آر. بیبر و هیگینز، کارتن (۱۳۸۱): "برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین، راهنمایی برای برنامه ریزی و طراحی محلی پایدار"، مترجم: دکتر سید حسین بحرینی و دکتر کیوان کریمی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- اینهایم، نوربرت (۱۳۷۹): "مدل های کاربردی در تحلیل مسائل شهری و منطقه ای"، مترجم: منوچهر طبیبیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- سلیمانی شیری، مرتضی (۱۳۸۴): "برنامه ریزی شهری"، تهران، رهیوبان شریف.
- شیعه، اسماعیل (۱۳۸۴): "مقدمه ای بر مبانی برنامه ریزی شهری"، تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.
- فاینشتاین، سوزان و کمپل، اسکات (۱۳۸۹): "نظریه های برنامه ریزی"، مترجم: عارف اقوامی مقدم، تهران، نشر آفرخس.
- مرادی مسیحی، وراز (۱۳۸۴): "برنامه ریزی استراتژیک و کاربرد آن در شهرسازی ایران و نمونه موردی کلان شهر تهران"، تهران، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.

- Lynch, Kevin, (1977): "Site Planning", second Edition, The M. I. T. Press, Sixth Printing.

Assessment of Environmental Potentials

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

هدف این درس آشنا نمودن دانشجویان با مبانی ارزیابی سرزمین و فرایند آمایش سرزمین در ایران و جهان است. دستیابی به دانش و توان استفاده از اصول و فنون ارزیابی توان محیط زیست از طریق شناسایی، طبقه بندی و ارزیابی توان فیزیکی، اکولوژیک و زیست محیطی اراضی و اکوسیستم‌های گوناگون به منظور استفاده از آن در برنامه‌ریزی و آمایش سرزمین. در این رابطه روش‌های مختلف ارزیابی محیط زیست در چارچوب آمایش سرزمین به طور نظری با ذکر مثال و تمرین عملی به دانشجویان شناسانده می‌شود.

سرفصل دروس:

۱- مقدمه: مبانی و تعاریف

محیط زیست، سرزمین و منابع

منابع و اندوخته های طبیعی

بهره‌وری و بهره‌برداری از محیط و منابع

آمایش، توسعه پایدار

کاربری محیط و منابع

۲- درآمدی بر ارزیابی توان محیط زیست

چرا ارزیابی می‌کنیم؟

چه چیز را ارزیابی می‌کنیم؟

چگونه ارزیابی می‌کنیم؟

شناسایی، تجزیه و تحلیل و ارزیابی

فرایند ارزیابی محیط زیست.

۳- روش‌های شناسایی منابع

- داده ها، آمار و اطلاعات در ارزیابی منابع
عکس ها و تصاویر هوایی در ارزیابی منابع
نقشه ها در ارزیابی منابع
- ۴- روش های تجزیه و تحلیل منابع در ارزیابی توان محیط زیست
روش های تجزیه و تحلیل
استفاده از نقشه های منابع فیزیکی، اکولوژیک و زیست محیطی
- ۵- روش های ارزیابی توان محیط زیست
شناسایی منابع فیزیکی و نقشه سازی واحدهای شکل زمین
نقشه طبقات شب
نقشه طبقات ارتفاع از سطح دریا
نقشه جهت های جغرافیایی
نقشه واحدهای شکل زمین و اکوسیستم های کلان
- ۶- استفاده از محیط بر اساس ارزیابی توان
برنامه ریزی کاربردی متناسب با توان محیط و منابع
مدل های طبقه بندی انواع کاربری ها بر اساس توان آن
استفاده بهینه، گزینش اصلح در کاربری اراضی
استفاده چند جانبه از محیط و منابع
ارتباطات اکولوژیک میان کاربری های همجوار
- ۷- آمایش سرزمین و تعیین اولویت در کاربری های مناسب
درآمدی بر ارزیابی اثرات استفاده از محیط و منابع (پس از برنامه ریزی و آمایش)
توسعه و گزینش کاربری ها بر اساس اثرات آنان بر محیط و منابع

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: ارزیابی توان محیط زیست			
	عملی			۲				
ندارد	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Assessment of Environmental Potentials		
	عملی							
	نظری*	اختیاری*						
	عملی							
آموزش تکمیلی عملی ندارد			سفر علمی		کارگاه		آزمایشگاه	سمینار

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- آلماندینگر، فیلیسب و جونز، مارک تئودور (۱۳۸۷). "آینده برنامه ریزی، چشم اندازها". ترجمه عارف اقوامی مقدم، تهران، آذرخش.
- آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی (۱۳۷۲): "آسان، جامعه و محیط زیست"، تهران، دانشگاه شهید بهشتی.
- امین زاده، بهتانز (۱۳۸۷). "توسعه پایدار شهری"، مجموعه مقالات، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- بیر، ان، آر (۱۳۸۱). "برنامه ریزی محیطی برای توسعه زمین: دستورالعملی برای طراحی و برنامه ریزی محلی پایدار"، ترجمه سید حسین بحرینی و کیوان کریمی، تهران: انتشارات دانشگاه تهران (۱۳ تا ۱۴).
- بهرام سلطانی، کامبیز (۱۳۸۷). "محیط زیست در برنامه ریزی منطقه ای و شهری"، تهران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، شهیدی.
- میران، صدیقه و احمدی، سعید (۱۳۸۶). "تفسیر الفیلم، چالش زیست محیطی قرن بیست و یکم"، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک، گروه پژوهشی مطالعات بین المللی.
- جری، پیتر و مار کوتلیو و کوردن مک گرگانهان (۱۳۸۹). "سطح بندی چالش های محیط زیست شهری"، مترجم: سید جعفر حجازی و عادل سواعدی و محمد علی قیروزی، امواز، دانشگاه شهید چمران.
- سازمان محیط زیست ملزی (۱۳۸۲). "راهنامه ارزیابی پیامدهای زیست محیطی توسعه"، تهران، سازمان حفاظت محیط

زیست-

- شیرینی، حسین و احمدی، حسن (۱۳۸۵): "مقدمه‌های بر ارزشیابی طرح‌ها: طرح‌های اقتصادی - اجتماعی - زیست- محیطی - شهری و منطقه‌ای با تاکید بر جنبه‌های کاربردی". تهران، تنه زندگی.
- شگری، ناصر (۱۳۹۰): "مجموعه قوانین و مقررات مورد عمل شهرداری، محیط زیست شهری". تهران، نشر شهر تهران (وابسته به سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران).
- صالحی، اسماعیل (۱۳۹۰): "برنامه ریزی و طراحی محیطی امنیت در محیط زیست شهری". تهران، سازمان شهرداری‌های کشور.
- طبیبیان، منوچهر (۱۳۷۸): "معین شاخص‌های پایداری و نماد آن در محیط زیست". مجله محیط زیست، شماره ۲۴، زمستان.
- عقیلی، جمال‌الدین و نوربخش، ماندانا (۱۳۸۹): "شهر، محیط زیست و برنامه‌ریزی شهری". تهران، شهر آب، آینده‌سازان علمی، صدرالدین (۱۳۹۰): "نقش حمل و نقل در توسعه پایدار و اثرات زیست محیطی در اینترنت". تهران، موج سبز.
- علی تبریزی، مریم و کانلی، سید علی (۱۳۹۰): "مجموعه قوانین محیط زیست شهری". تهران، نشر شهر تهران.
- نبات‌الدین، منصور (۱۳۸۵): "آلودگی هوا". تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- کیوانی، ناصر (۱۳۸۳): "ضوابط و استانداردهای زیست محیطی در زمینه محیط انسانی". تهران، دایره سبز.
- گرمونا، میو (۱۳۸۹): "ارزش طراحی شهری: رویکردی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی به طراحی شهری". مترجم: رضا بصری، مذهبی و حمیده فرهمندیان، هله/ طحان.
- مسوری، مسعود (۱۳۹۰): "مدیریت زیست محیطی پروژه های توسعه". تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران.
- مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران (۱۳۸۷): "مجموعه مقالات همایش چالش‌ها و راهبردهای زیست محیطی کلان شهر تهران". تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران.
- محمدپور، قربانعلی و ویسی، مسعود (۱۳۸۹): "مهندسی محیط زیست شهری". تهران، کلام مسعود.
- مخدوم، م. (۱۳۷۷): "محیط زیست و توسعه پایدار". فصلنامه شریف، شماره ۱۵: ۶-۳.
- مخدوم، م. (۱۳۸۵): "شالوده آمایش سرزمین (چاپ هفتم)". تهران، انتشارات دانشگاه تهران، شماره ۲۲۰۳، ۲۸۹ص.
- میرزایی‌فانسی، ه. (۱۳۷۷): "بحران کیفی آب و آلاینده‌ها". فصلنامه آب، و توسعه، شماره ۶ (۱): ۴-۲۷.
- نادرشاهی، حشمت الله و قراقرزلو، علیرضا و ماندقیان، سعید (۱۳۸۳): "GIS و ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط زیست". تهران، سازمان نقشه‌برداری کشور.
- وات، کنت (۱۳۸۹): "مبانی محیط زیست". مترجم: عبدالحسین وهابزاده، جهاد دانشگاهی (دانشگاه شهید).
- واحد پژوهش شرکت راه‌اوران فنون مپروشیمی (۱۳۸۷): "آشنایی با جنبه‌ها و آثار زیست محیطی". تهران، آوای قلم.

Ecology and Environmental Planning and Design

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ---

هدف:

آشنایی دانشجویان با مبانی پایه‌ای محیط زیست و توسعه پایدار است. این درس به شناخت نظام‌های بوم ساخت طبیعی و انسانی پرداخته و عوامل مختلف آنها را مورد بررسی قرار می‌دهد. ارتباط انسان با محیط و تاثیر محیط بر زیستگاه‌های انسانی در نقطه تمرکز این درس قرار دارد. این درس در یک بخش بوم‌شناسی (Ecologie) طبیعی مورد بررسی قرار داده و سپس با تحلیل نکات اصلی بوم‌شناسی انسانی، رابطه متقابل این دو مقوله را مورد توجه قرار می‌دهد.

سرفصل دروس:

- تعاریف و نظام‌های محیطی (بوم‌شناسی، بوم‌شناسی طبیعی، بوم‌شناسی انسانی و ...)
- شناخت عناصر تشکیل دهنده محیط و نقش آن در انسان و حیوان و گیاه (آب، خاک، هوا و ...)
- تعادل و عدم تعادل بوم‌شناسانه (Ecologic)
- عوامل عمده اختلال در بوم ساخت (Ecosystem) (تعاریف، تعادل‌ها، اختلالات، جریان‌های بوم ساختی)
- شهرنشینی و ضایعات زیست محیطی و نقش انسان در آن
- بررسی یک بوم ساخت ساده و ساختار آن

جدول چارچوب تدوین سر فصل درسی

پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: بوم شناسی و برنامه ریزی و طراحی محیطی			
	عملی			۲				
	ندارد	نظری		تخصصی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Ecology and Environmental Planning and Design	
		عملی						
		نظری*		اختیاری*				آموزش تکمیلی عملی ندارد سفر علمی کارگاه
		۲						
عملی	آزمایشگاه							
سینما								

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	عیان نرم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی ندارد		

منابع:

- یل، سایمون (۱۳۸۶). "منظر الگو، ادراک، فرایند"، مترجم: بهتاز امین زاده، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- مدلاک، جان ال (۱۳۷۹). "آشنایی با طراحی محیط و منظر"، تهران، سازمان پارک‌ها و فضای سبز شهر تهران.
- تقی‌زاده، محمد (۱۳۸۴): "جایگاه طبیعت و محیط زیست در فرهنگ و شهرهای ایرانی"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.

- Aminzadeh, B, Khansefid, M, (2010): "A Case Study Of Urban Ecological Networks and a Sustainable City: Tehran's Metropolitan Area", Urban Ecosystems.13:23-36.
- Mc Harg, Ian L. (1969): "Design with Nature", the conservation Foundation of Washington DC.
- Makhzoumi, J, Pungetti, G, (1999): "Ecological Landscape Design and Planning: The Mediterranean Context", E & FN Spon, London.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنایی دانشجویان سال‌های آخر دوره‌های کارشناسی با مفاهیم، ماهیت، ابعاد و رویکردهای تدوین برنامه ایجاد واحد‌های کوچک تولید کالا و خدمات.

سرفصل دروس:

- آشنایی با تاریخچه کارآفرینی، مفاهیم کارآفرینی و انواع آن
- آشنایی با انواع کسب و کار و مبنای و اصول کسب و کار (کسب و کار در خانه، کسب و کار روستایی، کسب و کار در فناوری اطلاعات، کسب و کار در بخش خدمات)
- آشنایی با مبنای بازار و مدیریت بازار
- آشنایی با دستاوردهای موفقیت و شکست کارآفرینان و قهرمانان توسعه
- شناسایی فرصت‌های کارآفرینی
- خلاقیت نوآوری و ایده پردازی
- ارزیابی، امکان‌سنجی و انتخاب ایده کارآفرینی
- آشنایی با چارچوب طرح کسب و کار
- طراحی جدول و محاسبات طرح کسب و کار (تمرین عملی)
- آشنایی با مراحل ثبت و تاسیس شرکت و آشنایی با انواع شرکت‌ها
- آشنایی با مبنای کسب و کار در اقتصاد ایران و کلیات قوانین تجارت در ایران
- برنامه‌ریزی و ساماندهی کسب و کار
- راه‌اندازی کسب و کار
- تولید، کنترل کیفیت و کنترل هزینه‌ها
- بازاریابی، فروش و ارتباط با مشتری

- تحقیق و توسعه و نوآوری

- بیمه، مالیات

- آشنایی با مهارت کارآفرینی: کارگروهی، مدیریت منابع، مدیریت مالی، ارتباطات و...

- آشنایی با تجربیات موفق کارآفرینان ایرانی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

فروس پیش تبار	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: مبانی کارآفرینی	
	عملی			۲		
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Entrepreneurship
	عملی					
	نظری*	۳۲				
۲						
عملی						
ندارد			آموزش تکمیلی عملی ندارد			
		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی	سمینار	

روش ارزیابی:

ارزنیایه مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- پورداریانی و عزیززی (۱۳۸۷) "کارآفرینی"، تهران، معارف، قم
- دلداده، کورناتکو و هاجنس، ریچارد ام (۱۳۸۳) "نگرشی معاصر بر کارآفرینی"، مترجم: ابراهیم عاملی معزایی و محسن تبرایی، موسسه چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد
- مری کاتر و شس جوانی (۱۳۸۷) "کارآفرینی در عمل"، تهران، تحقیقات نظری
- هیکمز و پورداریانی (۱۳۸۵) "کارآفرینی: ۱۰۱ تکنیک حل خلاق مسئله"، تهران، امیرکبیر
- Hisrich, Robert & Peters, Micheal, (1998): "Entrepreneurship", MC Graw Hill.
- Timmons, Jeffly A, (2007): "New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century", Boston Mass.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

هدف درس فراهم آوردن چارچوبی برای دانشجویان است تا به کمک آن بتوانند تحول تاریخی معماری را از طریق یک رشته مصداق‌های برگزیده دریابند. در این رابطه تاثیر تحولات فنی، اجتماعی و فرهنگی در نظر گرفته می‌شود. درک و دریافت معماری به مثابه هنری اجتماعی و نقشی که معماران در شکل دادن به محیط ایفا کرده‌اند نشان داده می‌شود.

موضوع: این درس مروری است بر تحولات معماری از ۱۷۵۰ تا کنون، تاکید درس بر محیط‌های قرن بیستم و تمرکز آن بر مصداق‌های معماری است. هرچند شهرسازی، منظرسازی و تولید اشیا نیز بررسی می‌شوند. معماری مدرن از نظر نحوه پاسخ به چالش‌های مهم فنی، فرهنگی، محیطی، زیبایی شناختی بررسی طیف وسیعی از مباحث در مورد رنگ، طراحی، تزئین، ساختار، ساختمان و مصالح را در معماری در بر می‌گیرند. گستره بحث جهانی است اما بر تحولات معماری مدرن در غرب و ژاپن تاکید بیشتری خواهد بود. بررسی تحولات معماری معاصر ایران و تحلیل آن در مقایسه با جریان‌های معماری مدرن بخش دیگری از مباحث درس را تشکیل می‌دهد. درس به صورت نظری و در یک جلسه ۲ ساعته ارائه می‌شود.

سرفصل دروس:

- معماری نئوکلاسیک و قلمرو مدنی
- انقلاب صنعتی
- پاریس قرن نوزدهم
- مکتب شیکاگو
- جنبش هنر و پیشه
- آرت نوو: منشا و نتایج
- هنر و صنعت آلمان

- اکسپرسیونیسم و باهاوس
- معماری دولت خودکامه (آلمان و شوروی)
- جنبش داسنیل
- فوتوریسم و کنستروکتیویسم
- لوکوربوزیه
- معماری ارگانیک (فرانک لوید راینت و الوارالتو)
- مدرنیسم ۱۹۳۰-۱۹۶۰
- معماری مسکونی
- سیام و TEAM X
- لویی کان
- معماری به مثابه زبان (ساختار گرایی، نشانه شناسی)
- معماری و مهندسی
- معماری پست مدرن (آمریکا، اروپا، ژاپن، جهان در حال توسعه)
- شالوده شکنی
- گرایش‌های اخیر در زمینه معماری

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: آشنایی با معماری معاصر
	عملی			۲	
تعداد	نظری	تخصصی	نوع واحد	تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Introduction to Contemporary Architecture
	عملی				
	نظری*	اختیاری*			
۲					
	عملی				
سمینار		ازمایشگاه	کارگاه	آموزش تکمیلی عملی ندارد.	سفر علمی

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی ندارد		

منابع:

- بنه ولو، لئونارد (۱۳۸۴): "تاریخ معماری مدرن"، مترجم: علی محمد سادات افسری، تهران، مرکز نشر دانشگاهی.
- قبادیان، وحید (۱۳۸۶): "معماری معاصر غرب"، تهران، چاپ نوزدهم، انتشارات دفتر پژوهش های فرهنگی تهران.
- کرتیس، و. ج. آر (۱۳۸۲): "معماری مدرن از ۱۹۰۰"، مترجم: مرتضی گوهرزی، تهران، انتشارات سمت.
- گیدئون، زیگفرد (۱۳۵۵): "فضا، زمان و معماری"، مترجم: منوچهر مزینی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- Curtis, W. J. R, (1996): "Modern Architecture since 1990", N.Y, Phaidon Press.
- Frampton, K, (1985): "A History of Architecture, Settings and Rituals", Oxford University Press.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: ۱ نظری / ۱ عملی

پیش نیاز: ---

هدف:

آشنائی با انواع مواد و مصالح ساختمانی که در آینده و محیط شهری کاربرد دارند. آشنائی با نحوه کاربرد این مصالح در نسا سازی ساختمان. تدریس این درس با نمایش اسلاید از نماهای مختلف و بازدید از نماهای شهری صورت می‌گیرد.

ب) سرفصل دروس:

۱. تقسیم استخوان بندی ساختمان‌ها.
۲. شناخت مواد و مصالح.
۳. سنگ های ساختمانی.
۴. نحوه کاربرد سنگ‌های تزئینی در نما.
۵. خاک.
۶. آجر.
۷. گچ.
۸. آهک.
۹. سیمان.
۱۰. نما سازی با سیمان.
۱۱. بتون.
۱۲. آلومینیوم.
۱۳. شیشه.
۱۴. نسا سازی با پرماکوت (کنیتکس).

۱۵. آهن، چدن و فولاد.

۱۶. کف سازی.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: کاربرد مصالح ساختمان در شهرسازی	
	عملی			۲		
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت: ۴۸		عنوان درس به انگلیسی: Building Materials in Urban Design
	عملی					
	نظری*	اختیاری*				
	۱					
عملی*						
۱						
آموزش تکمیلی عملی ندارد						
سمینار	آزمایشگاه	کارگاه *	سفر علمی			

روش ارزیابی:

پروژه	آزمون های نهائی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد	
	عملکردی ندارد		

منابع:

- حامی، احمد (۱۳۸۷): "مصالح ساختمانی"، تهران، چاپ نوزدهم، انتشارات دانشگاه تهران.
- کتابری، سیاوش (۱۳۸۷): "مصالح ساختمانی"، تهران، چاپ بیستم، انتشارات دانش و فن.
- محمدی، قدرت اله و سوادگر، حسین (۱۳۸۱): "مصالح ساختمانی"، تهران، انتشارات علوم.

Contemporary City and City Planning

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

- شناخت چگونگی دگرگونی‌های شکلی و محتوایی شهر ایرانی در ابعاد، مکانی، زمانی، فضای اجتماعی - سیاسی، فرهنگی و فضای کالبدی
- شناخت دگرگونی‌های فلسفی، ادبی، هنری، و تأثیر آنها بر شهر و تأثیر شهر بر آنها
- آگاهی از نگرش‌ها و نظریه‌های متفاوت، مسادیق و مقابله‌ای که شهر ایرانی معاصر در آنها معنا می‌شود.
- تلاش برای تعریفی درخور در ارتباط با مسئله شهر ایرانی دوران معاصر.

سر فصل دروس:

- چگونگی دگرگونی مفهوم شهر از آغاز دولت قاجار تا دولت ناصری
- دگرگونی مفهوم شهر و شهرنشینی و شهرسازی در دوران ناصری
- شهر و انقلاب، نقش شهر در انقلاب مشروطیت (۱۲۸۶ هـ.ش - ۱۲۹۹ هـ.ش)
- شهرگرایی، شهرنشینی و شهرسازی از ۱۳۰۰ هـ.ش تا ۱۳۲۰ هـ.ش
- شهرگرایی، شهرنشینی و شهرسازی از سقوط دولت رضاشاه تا کودتا (۱۳۲۲ - ۱۳۲۰ هـ.ش)
- شهر و کودتا، شهر در سالهای ۱۳۳۰ (دوران تثبیت)
- شهر و انقلاب از بالا، شهر در سال‌های ۱۳۵۷ - ۱۳۲۰
- شهر در دهه ۱۳۲۰ - دوران لوج
- شهر در دهه ۱۳۵۰ - دوران حسیضی
- شهر و انقلاب، ۱۳۸۷ - ۱۳۵۷
- شهر و انقلاب، نقش شهر در انقلاب اسلامی ۱۳۵۸ - ۱۳۸۷
- شهر و جنگ ۱۳۶۴ - ۱۳۵۹

- شهر و گشوده دستی اقتصادی ۱۳۷۸-۱۳۶۴
- شهر و اصلاحات اجتماعی ۱۳۸۵-۱۳۷۸
- شهر و نوپردازی دوسویه ۱۳۸۷-۱۳۸۵

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: شهر و شهرسازی در دوران معاصر
	عملی			۲	
تعداد:	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:	عنوان درس به انگلیسی: Contemporary City and City Planning
	عملی				
	نظری*	اختیاری*			
	۲				
	عملی				
آموزش تکمیلی عملی ندارد					
		آزمایشگاه	کارگاه	سفر علمی	سینما

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان نمر	آزمون های نهایی	پروژه
	تعداد	آزمون های نوشتاری: دارد	تعداد
		عملکردی ندارد	

منابع

- آبراهامیان، لرونه (۱۳۷۷). "ایران بین دو انقلاب"، مترجم: گل محمدی، تهران، نشر نی.
- اسکلو، حسین و رستمی زاده، امیرحسین (۱۳۸۹). "جستاری در تاریخ معماری و شهرسازی ایران"، تهران، موسسه آموزش عالی سوره.
- افشنگ ملکی و همکاران (۱۳۹۰). "شرح جریان های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر با تاکید بر دوره زمانی ۱۳۵۷-۱۳۵۸"، دکتر پژوهش های فرهنگی.
- بهزادفر، مهدی (۱۳۸۷). "طرح ها و برنامه های شهرسازی"، تهران، موسسه نشر شهر.
- جریکو، جین (۱۳۸۸). "دوره تاریک پیش رو"، مترجم: فرح حبیبی، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- جعفریان، رسول (۱۳۸۵). "درک شهری از مشروطه"، تهران، موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران.
- حبیبی، سرد محمدحسن (۱۳۸۷). "از شار تا شهر"، تهران، چاپ نهم، انتشارات دانشگاه تهران.

- حبیبی، سید محسن (۱۳۸۵). "شرح جریان‌های فکری معماری و شهرسازی در ایران معاصر". تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

- سلطان‌زاده، حسین (۱۳۸۷). "فضاهای معماری و شهری در نگارگری ایرانی". تهران، چهارطاقی.

- شیعه، اسماعیل (۱۳۹۰). "یا شهر و منطقه در ایران". تهران، دانشگاه علم و صنعت ایران.

- صالحی جزی، مختار (۱۳۸۱). "جستجو، مروری کوتاه بر معماری و شهرسازی معاصر ایران، چگونه می‌اندیشیم؟". تهران، مکتوبعلی، فرانسی.

- شامی، مجید (۱۳۸۷). "درباره‌ی مسائل شهرسازی در ایران امروز". تهران، آکاد.

- کاسروا، محمد علی (۱۳۸۹). "شهرسازی معاصر ایران". تهران، دانشگاه تهران.

- میرسیاسی، علی (۱۳۸۲). "فره‌مردم‌نیتسه ایرانی". مترجم: جلال توکلیان، تهران، طرح نو.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: تاریخ شهر و شهرسازی در ایران

هدف:

هدف از این درس ارتباط بین جهان بینی اسلامی، فرهنگ و تاثیر آن در شهرهای مسلمین است. مکتب اسلام دیدگاه خاصی در برخورد با انسان و محیط زندگی مناسب او دارد که هویت ویژه‌ای به شهر اسلامی می‌دهد. هدف این درس باز شناخت مبانی مقدماتی نظریه شهرسازی اسلامی است.

سرفصل دروس:

- ارتباط شهر با جهان بینی
- خصوصیات انسان کامل، جامعه و اجتماع اسلامی
- تاثیر ارزش های اسلامی بر فضاهای زیستی
- مبانی نظری شهر اسلامی
- معیارهای شهر اسلامی
- هویت و اصالت در شهرسازی اسلامی
- تاثیر ارزش های اسلامی بر شکل و سیما و کالبد شهرهای مسلمین
- نقش عناصر طبیعی و محیط زیست در شهرسازی اسلامی

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

پیش دروس نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: حقوق و فقه اسلامی در شهرسازی	
	عملی			۲		
	نظری	اختیاری*		تعداد ساعت: ۳۲		عنوان درس به انگلیسی: Islamic Laws & Jurisprudence in Urban Planning
	عملی					
	نظری*					
عملی						
تاریخ شهرهای ایرانی - اسلامی						
آموزش تکمیلی عملی ندارد			سفر علمی	کارگاه	آزمایشگاه	
سمینار						

روش ارزیابی:

ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری: دارد	ندارد
		عملکردی: دارد	

منابع:

- افلاطون (۱۳۸۵): " آثار افلاطون (جمهوری، ایون، فایدروس، هبیباس بزرگ، مهمانی)", مترجم: محمد حسن لطفی، تهران، خوارزمی.
- بهزادفر، مصطفی (۱۳۸۶): " هویت شهر، نگاهی به هویت شهر تهران", تهران، مؤسسه نشر شهر.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۷۲): " هنر مقدس: اصول و روش ها", مترجم: سید حسین نصر، تهران، انتشارات سروش.
- بورکهارت، تیتوس (۱۳۶۵): " هنر اسلامی، زبان و بیان", تهران، مترجم: مسعود رجب نیا، انتشارات سروش.
- یازوکی، شهرام (۱۳۸۴): " حکمت هنر و زیبایی در اسلام", تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- ثریا، سید مهدی (۱۳۸۴): " فرهنگ و شخصیت", تهران، قصیده سرا.
- تاج الدینی، علی (۱۳۷۲): " مبانی هنر معنوی", دفتر مطالعات دینی هنر.
- جعفری (علامه)، محمد تقی (۱۳۷۲): " فرهنگ پیرو، فرهنگ پیشرو", تهران، انتشارات علمی و فرهنگی.
- جعفری، علامه محمدتقی (۱۳۶۹): " زیبایی و هنر از دیدگاه اسلام", تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی.
- چنکینز، ریچارد (۱۳۸۱): " هویت اجتماعی", مترجم: تورج یاراحمدی، تهران، شیرازه.
- حبیبی، کیومرث و ابوالفضل، مشکینی (۱۳۸۷): " ساخت و ساز سنتی در اسلام", تهران، انتشارات وزارت مسکن.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۷۵): " ملاحظاتی در باب طرح مدینه اسلامی", مجله آبادی، شماره ۲۲: ۱۰-۳.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۸۹): " ما و تاریخ فلسفه اسلامی اسلامی", تهران، سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.
- ستاری، جلال (۱۳۸۳): " هویت ملی و هویت فرهنگی", تهران، انتشارات مرکز.

- سهروردی (۱۳۷۷): "حکمه الاشراق"، مترجم: سید جعفر سجادی، تهران، نشر دانشگاه تهران.
- فیولون، فریتوف (۱۳۸۳): "اسلام و حکمت خالده"، مترجم: فروزان، تهران، هرمس.
- شیخ الاسلامی، علی (۱۳۸۳): "خیال، مثال و جمال در عرفان اسلامی"، تهران، انتشارات فرهنگستان هنر.
- فاخوری، حنا و جر، خلیل (۱۳۸۳): "تاریخ فلسفه در جهان اسلامی"، مترجم: عبدالمحمد آبتی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- فیروزان، مهدی (۱۳۸۷): "راز و رمز هنر دینی"، تهران، انتشارات سروش.
- کرین، هاتری (۱۳۸۴): "تخیل خلاق در عرفان ابن عربی"، مترجم: دکتر انشاءالله رحمتی، تهران، انتشارات جامی.
- کونل، ارنست (۱۳۸۴): "هنر اسلامی"، مترجم: یعقوب آژند، تهران، توس.
- کوش، دنی (۱۳۸۱): "مفهوم فرهنگ در علوم اجتماعی"، مترجم: فریدون وحید، تهران، سروش.
- لینگز، مارتین (۱۳۸۷): "عرفان اسلامی چیست؟"، تهران، سهروردی.
- نصر، سید حسین (۱۳۸۹): "هنر و معنویت اسلامی"، تهران، انتشارات حکمت.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵): "معماری و شهرسازی اسلامی (مبانی نظری)"، اصفهان، انتشارات راهیان.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۹۰): "شهر آرمانی اسلام یا فضای حیات طیبه"، تهران، نشر شهر.
- نقره کار، عبدالحمید (۱۳۸۷): "درآمدی بر هویت اسلامی در معماری"، تهران، وزارت مسکن و شهرسازی، دفتر معماری و طراحی شهری، شرکت طرح و نشر پیام سیما.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۴): "جایگاه طبیعت و محیط زیست در فرهنگ و شهرهای ایرانی"، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم تحقیقات.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۹): "روایتی ایرانی از حکمت، معنا و مصادیق هنر"، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۵): "مبانی هنر دینی در فرهنگ اسلامی: تجلیات عینی و کالبدی"، اصفهان، راهیان.
- نقی‌زاده، محمد (۱۳۸۶): "ادراک هویت و زیبایی شهر"، اصفهان، انتشارات شهرداری اصفهان.
- نصر، سید حسین (۱۳۶۱): "سه حکیم مسلمان"، مترجم: احمد آرام، تهران، کتابهای جیبی.
- یتربی، سید یحیی (۱۳۸۷): "عرفان نظری"، تهران، بوستان کتاب.

- Burckhardt, Titus (1981): "Sacred Art in East and West", Perennial Books.
- Schuon, Frithojof (1963): "Understanding Islam", London.

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

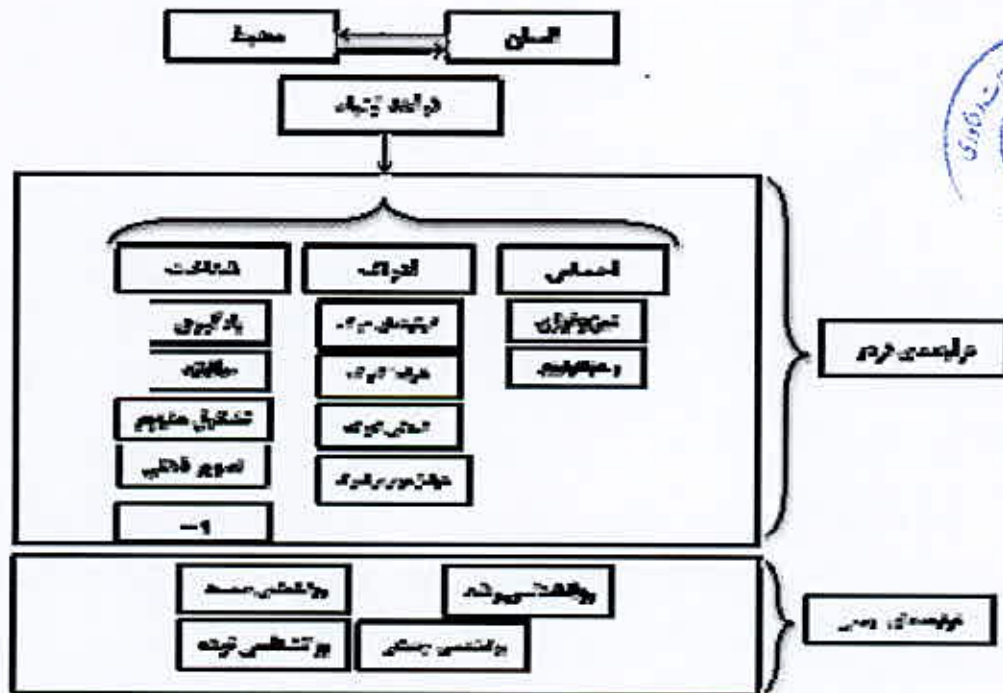
نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف:

- شناسایی رفتار استفاده کنندگان از فضا و عوامل تأثیرگذار بر آن توسط طراحان فضا
- آشنایی با چگونگی بازخورد افراد در برخورد با فضاهای مختلف

سرفصل دروس:

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس به فارسی: روانشناسی محیطی	
	عملی			۲		
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت:		عنوان درس به انگلیسی: Environmental Psychology
	عملی					
	نظری*	۳۲				
عملی						
ندارد	ندارد	ندارد	آموزش تکمیلی عملی ندارد		تدریس عملی ندارد	
سمینار	ازمایشگاه	کارگاه				

روش ارزیابی:

ارزیابی مستمر	میان ترم	آزمون های نهایی	پروژه
	ندارد	آزمون های نوشتاری دارد	ندارد
		عملکردی ندارد	

منابع:

- پاکزاد، جهان‌شاه (۱۳۹۱) "روانشناسی محیط برای طراحان"، تهران، در دست چاپ.
- جیکوبز، جین (۱۳۸۸) "دوره تاریک پیش رو"، مترجم: فرح حبیب، تهران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- مطالبی، قاسم (۱۳۷۹) "آشنایی با ماهیت و نقش روان شناسی محیطی در طراحی کالبدی"، فصلنامه معماری و فرهنگ، سال دوم، شماره ششم، پائیز ۱۳۷۹: ۶۶-۶۲.
- فهرستی منابع روانشناسی شامل: روانشناسی رشد، روانشناسی جنسیت و ...

- Gifford, Robert (1997): "Environmental Psychology: Principles and Practice".

تعداد واحد: ۲

نوع درس: اختیاری

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ---

هدف

بایبندی به اصول اخلاق حرفه‌ای معماری و شهرسازی که در واقع به روابط ارزشی میان اعضای متخصص یک حرفه مرتبط می‌گردد. این روابط هم درون گروهی است به معنای روابط اخلاقی افراد متخصص در یک رشته با خود و هم برون گروهی است یعنی ارتباط اخلاقی افراد متخصص یک رشته با مردم.

سرفصل دروس

- ۱- مسئولیت اجتماعی معماران و شهرسازان و احترام به منافع عمومی.
- ۲- احترام به ارزش‌های جهانی معماری و شهرسازی.
- ۳- احترام به خواسته‌های مشتری و لحاظ کردن آنها در طرح تا جاییکه مطابق با اصول معماری و شهرسازی باشند.
- ۴- رعایت اصول معماری و شهرسازی پایدار.

جدول چارچوب تدوین سر فصل درس

دروس پیش نیاز:	نظری	پایه	نوع واحد	تعداد واحد	عنوان درس به فارسی: اخلاق حرفه‌ای در شهرسازی عنوان درس به انگلیسی: Professional Ethics in Urbanism
	عملی			۲	
	نظری	تخصصی		تعداد ساعت: ۳۲	
	عملی				
	نظری*				
عملی					
تدارد	۲				
آموزش تکمیلی عملی تعداد				دسترسی	
دسترسی				آزمایشگاه	دسترسی

روش ارزیابی:

روزه	آزمون های نهایی	میان ترم	ارزشیابی مستمر
	آزمون های نوشتاری دارد	ندارد	
	عملکردی		

منابع:

- "آیین نامه اخلاق حرفه ای مهندسان مشاور"، سبب خرداد ۱۳۸۲، جامعه مهندسان مشاور.
- پرویز بیرونی (۱۳۸۰)، "ملاحظات اخلاقی در معماری و شهرسازی: اخلاق زیست محیطی و توسعه پایدار"، نشر به هنرنامه، شماره ۱۲، ۲۴-۳۲
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۵)، "اخلاق حرفه‌ای"، تهران، نشر مجنون.
- فرامرز قراملکی، احد و توحه فلاح، رستم (۱۳۸۶)، "موانع رشد اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌ها"، تهران، نشر موسسه فرهنگی دین پژوهی بشر.
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۶)، "سازمان‌های اخلاقی در کسب و کار"، تهران، نشر مرکز ملی مطالعات جهانی تمدن و نشر مجنون.
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۸۷)، "درآمدی بر اخلاق حرفه‌ای"، تهران، نشر سرآمد.

